



Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

glas gospodarstva *Plus*

september 2024



DVG INOVATIVNOSTI

**Da bi bili inovacijam prijazni,
moramo znižati obdavčenost
dela**

Intervju z dr. Miho Bobičem

**Prenos tehnologij in
intelektualne lastnine: izzivi
in priložnosti**

Razvoj inovacijskega sistema

**Šibka gospodarska rast v
prvem polletju**

GG plus

Gospodarska
zbornica
Slovenije





Naš odtis prihodnosti.

PAMETNE POGONSKE REŠITVE

www.podkriznik.si

PODKRIŽNIK D.O.O. / Loke 33 / SI-3333 Ljubno ob Savinji / Slovenija

VAŠ PARTNER ZA UČINKOVITO UPRAVLJANJE Z ENERGIJO

CELOVITE IN UČINKOVITE ENERGETSKE REŠITVE,
KI OBLIKUJEJO TRAJNOSTNO PRIHODNOST.



**PROGRAMSKA OPREMA ZA
SPREMLJANJE PORABE ENERGIJE**



**ENERGETSKI PREGLEDI IN
ENERGETSKI INŽENIRING**



**POLNILNE POSTAJE ZA
VSA ELEKTRIČNA VOZILA**



**POSTAVITEV SONČNIH
ELEKTRARN NA KLJUČ**

**SOLVERA
LYNX**

Solvera Lynx d.o.o.
PE Ljubljana, Stegne 23a

T +386 1 40 128 60
E info@solvera-lynx.com

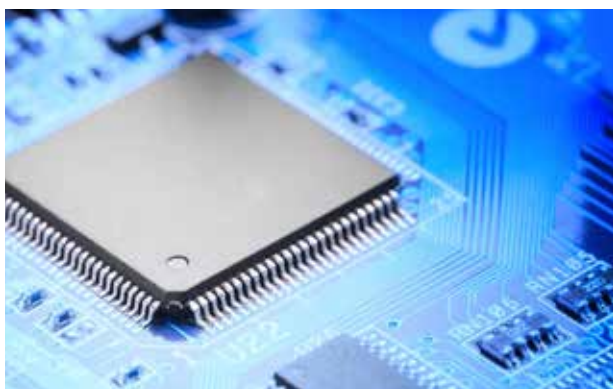
W solvera-lynx.com
W shop.solvera-lynx.com



Kompetenčni center za umetno inteligenco je nujnost

21

Kompetenčni center za umetno inteligenco



Ministrstvo bo sofinanciralo en projekt konzorcija

24

Kompetenčni center za polprevodnike in čipe



Priložnosti za podjetja – prihajajo RRI razpisi

32

Javni razpisi za raziskave, razvoj in inovacije

glas gospodarstva *Plus*

september 2024

Uvodnik

Iz malega raste veliko

7

V središču

Intervju

Da bi bili inovacijam prijazni, moramo znižati obdavčenost dela

9

Razvoj inovacijskega sistema

Prenos tehnologij in intelektualne lastnine: izzivi in priložnosti

15

Kompetenčni center za umetno inteligenco

Kompetenčni center za umetno inteligenco je nujnost

21

Kompetenčni center za polprevodnike in čipe

Ministrstvo bo sofinanciralo en projekt konzorcija

24

Aktualno

Nagrade

Razpis nagrad Gospodarske zbornice Slovenije za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke za leto 2024

28

Javni razpisi za raziskave, razvoj in inovacije

Priložnosti za podjetja – prihajajo RRI razpisi

32

Ecodesign

Kaj prinaša nova Ecodesign uredba?

34

Sodelovanje

Z razvojem podjetnosti do boljših zaposlitvenih možnosti

38

Kreativna industrija

Oblikovanje prinaša vrednost za podjetja, posameznike in družbo

42

Pohištvena industrija

Ministrstvo za gospodarstvo podpira iniciativo za povezovanje

48

Komunalna dejavnost

Z umetno inteligenco do bolj učinkovitega ločevanja odpadkov

52

Izdajatelj:

Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Odgovorna urednica:

Ester Fidel

Izvršna urednica:

Barbara Perko

Oblikovanje:

Samo Grčman

Uredniški odbor:

Grit Ackermann, Antonija Božič Cerar,
Marko Djinović, Ariana Grobelnik,
Bojan Ivanc, Tomaž Kordiš,
Tajda Pelicon, Petra Prebil Bašin,
Matej Rogelj, Igor Zorko

Uredništvo:

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
01 5898 000
urednistvo@glasgospodarstva.si

Trženje oglasnega prostora:

Dašis, d. o. o.
gg.trzenje@gzs.si
01 5130 824

Ravnanje z odpadki

Ozaveščanje uporabnikov je treba še okrepiti

58

Kavcijski sistem

Razprave v teku, odločitve še ni

62

Internacionalizacija

S celovito promocijo panoge do večjih poslovnih uspehov v tujini

66

Zeleni prehod

Nadgradnja direktive o emisijah iz industrije za zeleni prehod

68

Finančni nasvet

Načini obračunavanja plač

70

Pravni nasvet

Lobiranje – orodje za zastopanje interesov podjetij

71

Kreativni nasvet

Produktivnost je ustvarjanje rezultatov, ki imajo vrednost

72

Članstvo GZS

Novi člani o razlogih za pridružitve

73

Odmevi

Mednarodni dan piva

Za izboljšanje ugleda pivovarstva v Sloveniji

76

Sejem Agra 2024

Agroživilci usmerjeni v razvoj

78

Elektroindustrija

Predvidevanja za leto 2024 previdno pozitivna

80

Plus

GG Plus

Prvo polletje razočaranje nad gibanji v Sloveniji in Avstriji
Šibka gospodarska rast v prvem polletju

83

84

Gospodarske razmere

Slovenija občuti slabše razmere v nemškem gospodarstvu

86

Novice

91

Stališča

94

Dogodki

98

Izven pisarne

Novo šolsko leto priložnost za nove začetke

102



Z umetno inteligenco do bolj učinkovitega ločevanja odpadkov

52

Komunalna dejavnost



S celovito promocijo panoge do večjih poslovnih uspehov v tujini

66

Internacionalizacija



Agroživilci usmerjeni v razvoj

78

Sejem Agra 2024

Tisk:

Present, d. o. o.

Datum natisa:

9. 9. 2024

Distribucija:

Pošta Slovenije

ISSN 13183672

Revijo Glas Gospodarstva prejmejo člani GZS brezplačno (1 izvod).
Letna naročnina za dodatni izvod je: 96,00 evrov + DDV.
Poština za tujino se zaračuna posebej.

Medij Glas gospodarstva izdajateljja Gospodarske zbornice Slovenije, s sedežem v Ljubljani, Dimičeva 13, je vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo, pod zaporedno številko 516.

Foto na naslovnici: Miha Goršin

Revija je natisnjena na papirju:

SORA QUALITY PAPER
by GORČANE

Papirnica GORIČANE ima vzpostavljen certificiran sistem ISO 9001, ISO 14001 in FSC® ter PEFC™ sistem zagotavljanja trajnega gospodarjenja z gozdovi.

Pri tiskanju smo uporabili okolju prijazne barve na rastlinski osnovi.



MOJSTRSKA ZMOGLJIVOST

Inovativna tehnologija, ki je plod več kot tridesetletnih dirkaških uspehov, je del vsakega Akrapovičevega izdelka, namenjenega doživetju vožnje.



Akrapovič d.d., Malo Hudo 8a, 1295 Ivančna Gorica, Slovenija / www.akrapovic.com

SPLOŠNO OPOZORILO // Zaradi globalne distribucije izdelkov podjetja Akrapovič d.d. niti podjetje Akrapovič d.d. niti nobena njegova podružnica ne jamči, da je izpušni sistem skladen z zakonodajo na področju emisij v zrak in emisij hrupa oz. zakonodajo o označevanju v vseh državah. Informacije o veljavni zakonodaji, ki ureja uporabo izdelka, mora kupec pridobiti samostojno, prav tako pa mora zagotoviti tudi skladnost s to zakonodajo.

UVODNIK

Iz malega raste veliko

Na dan, ko je nastal ta uvodnik, naj bi vlada sprejela nabor davčnih sprememb, ki bi v končni fazi prispevale k povečanju konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Vendar je vlada – kot ničkolikokrat doslej – odločanje zamaknila za dva dni, tako da rezultat še ni znan. Razlogi za odlog niso bili argumentirani predlogi in pozivi gospodarstva, pač v tem, da se vlada ni uspela poenotiti niti znotraj svojih vrst. Gospodarski minister Matjaž Han ni bil zadovoljen z nekaterimi predlogi davčnih sprememb. Glavni izvršni direktor Gospodarske zbornice Slovenije Mitja Gorenšček pa je opozoril, da bi pomenil sprejem davčnih reform brez predhodne obravnave Ekonomsko socialnega sveta vnovično kršitev socialnega dialoga. GZS je v javnem odzivu opozorila, da so predlagane davčne spremembe nesistemske, ne prispevajo k stabilnosti davčnega okolja v Sloveniji in ne naslavlajo ključnih izzivov gospodarstva – visoke obdavčitve dela, nekonkurenčnosti pri privabljanju in zadrževanju ključnih kadrov, premajhnih investicij v raziskave in razvoj. So to znaki, da bo vlada kljub novim zavezam glede pravil sodelovanja z Ekonomsko socialnim svetom nadaljevala prakso neupoštevanja socialnih partnerjev?

Vroča tema davčnih sprememb je padla v čas, ko na Gospodarski zbornici Slovenije pripravljamo še sklepno dejanje projekta Inovativna Slovenija s podelitvijo priznanj GZS najboljšim inovacijam. Slovenija je tako na globalni kot na evropski lestvici inovativnosti zdrsnila navzdol. Iz skupine visoko inovativnih držav je padla med zmerno inovativne. Lani spomladi je bilo podpisano zaveznitvo med gospodarstvom, znanostjo in vlado, ki naj bi krepilo medsebojno sodelovanje in proaktivno delovanje

na področju razvoja in inovacij ter pospešilo ponoven vzpon Slovenije proti vrhu inovativnih lestvic. In čeprav nam na prvi pogled ne manjka veliko in se pod vtisom zglednih primerov zdi, da pot do cilja ni tako strma, se še vedno spotikamo na prvi stopnici – pri prešibkem povezovanju izobraževalnega sistema in gospodarstva ter nespodbudnih pogojih, med katerimi je tudi previsoka obdavčitev dela.

Družbe, v kateri je inovativnost način življenja, se ne da ustvariti čez noč. In kot v mnogih primerih velja, se tudi brbotanje idej, pa čeprav pod vtisom vsemogočnih pravljic junakov, začne že v zgodnjem otroštvu. Vzgojno izobraževalni sistemi in z njimi povezane organizacije, ki spodbujajo kreativnost otrok in mladostnikov, tlakujejo pot bodočim inovatorjem. Če se pri tem povezujejo s podjetji in jim tudi lokalna skupnost ali država nudi finančno podporo, so temelji trdni. V Glasu gospodarstva, ki je v luči podelitve nacionalnih priznanj GZS najboljšim inovacijam v znamenju inovativnosti, izpostavljamo nekaj projektov, kot sta POPRI in mednarodni projekt STEM through Robotics, v katerem je izjemen uspeh dosegla ekipa Osnovne šole Breg, ter dosežke Mladinskega in tehnološko-razvojnega centra Zavod 404. Dosežke iz projekta POPRI smo spoznavali tudi lani na regijskih podelitvah priznanj za inovacije, k uspešnosti projekta pa od lanskega leta prispeva tudi Zbornica osrednjeslovenske regije v okviru projekta GZS za mlade.

O podelitvi priznanj GZS za najboljše inovacije in tudi o zanimivih vsebinah Inovacijske konference pa bomo poročali v oktobrski številki. Že zdaj pa čestitamo vsem nagrajenim inovatorjem! ■

Foto: Barbara Reja



Vzgojno izobraževalni sistemi, ki v sodelovanju z gospodarstvom in ob podpori lokalnega okolja ali države spodbujajo kreativnost otrok in mladostnikov, tlakujejo pot bodočim inovatorjem.

Ester Fidel, odgovorna urednica



dr. Miha Bobič

**vodja poslovne enote Regulacija v stavbah v Danfoss in
predsednik projekta Inženirke in inženirji bomo!**

INTERVJU

Da bi bili inovacijam prijazni, moramo znižati obdavčenost dela

Slovenija bi bila zelo privlačna destinacija, če bi ustvarili prave pogoje na področju davčne zakonodaje, pravi dr. Miha Bobič.

Barbara Perko, foto: Tadej Kreft

V Sloveniji je bila inovativnost od nekdaj zelo pomembna. Da dobimo pogoje, ki so inovativnosti naklonjeni, pa morajo temu v prid delati tako davčna zakonodaja kot izobraževalni sistem. **Dr. Miha Bobič, vodja poslovne enote Regulacija v stavbah v Danfoss in predsednik projekta Inženirke in inženirji bomo!**, pravi, da je napredek na področju inoviranja v Sloveniji viden. Še naprej je treba spodbujati mlade, da se odločajo za STEM poklice, obenem pa poskrbeti tudi za spodbudno gospodarsko okolje.

Ob neki priložnosti ste dejali, da danes inženirji potrebujejo pogum, drznost in znanje. Koliko tega vidite v našem okolju?

Predvsem pogum je zelo povezan s finančnim položajem inženirjev. Trenutne davčne obremenitve v Sloveniji so takšne, da mora za 70.000 evrov letne plače plačati 2,5-krat več bruto, v Nemčiji je to pod 2. Samo Finska je v Evropi še dražja od Slovenije. Če želi podjetje plačati nekomu 150.000 evrov neto na leto, kar je recimo menedžerska plača, to podjetje v Sloveniji v primerjavi z drugimi državami stane daleč največ, in sicer približno 2,8-krat. Iz tega je razvidno, da so finančni pogoji v Sloveniji slabši. Če je faktor plače v Nemčiji 100, moramo za inženirje pri nas, da bi dobili isti neto, plačati 30 % več. In ker podjetja plačajo po indeksu 100, pomeni, da slovenski inženir dobi neto vsaj 30 %

manj. Posledično, če dobi ustrezno plačilo, je manj drzen, ker se boji za svojo službo.

Če govorimo o drznosti, lahko pogledamo, od kod prihajajo prijavljene inovacije na razpis GZS za najboljše inovacije. Sam sem član komisije za inovacije in tam se lepo vidi več stvari. Večina inovacij prihaja iz podjetij, ki imajo utečene R&D procese, stvari se odvijajo po pravilih. Večinoma gre za inkrementalne inovacije, ki so lepo zavite v celofan. Na drugi strani so pa start-upi, česar pa pri nas skoraj ni. Start-upi prihajajo z najboljšimi idejami, vendar pa niti sami ne vedo, kako s to idejo naprej. Tukaj je ta drznost, koliko si inženirji upajo izven svojih okvirjev.

Glede na finančno relativno nestabilnost si večina ljudi ne upa izven svojih stabilnih okvirjev.

Bi razmere, ki vladajo v slovenskem gospodarstvu, označili kot inovacijam prijazne?

Da bi bile razmere inovacijam prijazne, moramo najprej znižati obdavčenost, predvsem dela. S tem bodo lastniki dobili boljše dohodke iz podjetij in bodo raje in več vlagali v razvoj podjetja, med drugim tudi v inovativnost. Tako kot vsako podjetje pogleda, kakšne ima stroške in kako jih lahko zniža, tako bi morala država pogledati, kakšne ima stroške in kako bo zmanjšala stroške vodenja države, ter



katere investicije bodo prinesle največje javno dobro.

V zadnjem času smo lahko veliko slišali, kako je Slovenija idealno okolje za start-upe in o dobrem življenjskem slogu pri nas. Ko postavljaš na noge projekt – tukaj lahko govorim iz lastnih izkušenj – je vseeno, kakšno je vreme in kakšne naravne lepote so okoli tebe. Tisti, ki naredijo start-up, jim projekt pomeni vse, posledično življenjski slog in naravne lepote niso prva prioriteta. Pomembno pa je, kakšno znanje lahko dobiš lokalno. Ljubljanska univerza je na šanghajski lestvici univerz uvrščena med 601. in 700. mestom (podatki za 2024, op. p.). Zagrebška in beograjska univerza sta pred nami. Če želimo tukaj narediti napredek, bi se bilo dobro pogovoriti z rektorjem univerze, kaj bo naredil, da se univerza povzpne po lestvici med prvih 200. Pogledati bi bilo treba, katere fakultete vlečejo voz naprej, katere nazaj in pri slednjih narediti določene spremembe. Ko podjetje začne izgubljati dobiček, se po navadi iz poslovanja odstrani vse, kar ne prinaša dobička.

Kako pa je potem z znanjem pri nas? Kako je s svežim kadrom, ki prihaja z univerz?

Sam sem 18 let delal kot vodja razvoja, zadnjih osem let vodim posel, tako da imam izkušnje z zelo različnimi kadri. Naš posel je relativno specifičen, zato je popolnoma iluzorno pričakovati, da bomo dobili s fakultete že zgrajenega

strokovnjaka. Druga stvar je, kako bomo čim prej vzpostavili ustrezne kompetence, da bo zaposleni lahko uspešno deloval v podjetju. Pri specifičnih kompetencah je odvisno, koliko znanja je v podjetju in kako so uspešna pri integraciji novozaposlenih. Če pa pogledamo osnovna znanja, so ta še vedno na dobrem nivoju, čeprav je opaziti nihaj navzdol.

Kako poskrbite za pridobivanje in oblikovanje kadra?

Pomembno je, da imamo dobre odnose z univerzami, tako da v bistvu vemo, kateri kandidati dosegajo najboljše rezultate. Potem pa imamo vpeljeno nekakšno mentorstvo. Mentorjeva naloga ni samo, da ti pokaže, kje je kantina, ampak tudi, kje se lahko pridobi napisano znanje in kako se najbolje učiti na delovnem mestu iz izkušenj. Vsi tisti, ki smo že dolgo v podjetju, pa poskušamo deliti čim več znanja. Na primer vsakih 14 dni imamo sestanke, na katerih se pogovarjamo o izdelkih in trgu. Pomembno je, da vsi člani teama poznajo situacijo tako na trgu kot pri inovacijah. Razvojniki, produktni vodje in ostale podporne službe morajo biti čim bližje trgu. Videti morajo, kaj se dogaja tako takrat, ko gre enkrat nekaj narobe z izdelkom kot takrat, ko smo uspešni in zakaj.

Pomanjkanje kadra se čuti povsod.

To je res. Nikjer ni kadra, v celi Evropi ni kadra. Istočasno pa vsako leto pride

določeno število diplomantov, imamo reke migrantov. Kaj je narobe? Mogoče gre za podoben učinek, kot smo ga lahko videli na elektroniki. Ko so podjetja, ki so delala čipe, malo zmanjšala proizvodnjo, je prišlo do primanjkljaja in so vsi začeli kupovati na zalogo. Zelo možno, da je tako tudi s tem. Veliko podjetij se boji, da bodo ostala brez inženirjev.

S pomočjo nagrad in posebej Dneva inovativnosti je pridobitev tako regionalnih kot nacionalnih priznanj postala neke vrste prestiž.

Kaj bi še morali storiti, da bi pri nas ustvarili bolj inovacijam prijazno okolje?

V Sloveniji manjka znanja na področju digitalizacije. Pri nas smo uporabniki digitalizacije, le redke izjeme so njeni razvijalci. Večinoma podjetja in sistemski integratorji kupijo določene sisteme in jih potem implementirajo. Digitalizacija se pri nas dela na način uporabnikov, ne pa razvijalcev. To pomeni, da si vedno dva koraka zadaj.

Kot dolgoletni član komisije za inovacije pri GZS imate pregled nad napredkom in stanjem inovativnosti znotraj projekta. Kako ocenjuje prispevek k spodbujanju inovativnosti in napredek?

S pomočjo nagrad in posebej Dneva inovativnosti je pridobitev priznanja tako na regionalnih kot na nacionalnem nivoju postal neke vrste prestiž. Še zlasti podjetja z zelo dobro organizirano inovacijsko dejavnostjo se zelo potrudijo, da imajo vsako leto nekaj za prijavo. To kaže na določeno kontinuiteto v inoviranju in izpostavlja inovacije na vidnost v družbi, ki jim pripada.

Kako v podjetjih začeti ustvarjati pogoje za inoviranje?

Podjetja so lahko v različnih stadijih in različni stadiji rezultirajo v različnih pristopih. Podjetja, predvsem večja, ki veljajo za uspešna, morajo imeti zelo dobro urejen sistem inoviranja, po navadi preko raziskav in razvoja z jasnimi procesi. Podjetja, ki so bolj v popravljanju manjših



napak ali celo v krizi, po navadi potrebujejo hitre, inkrementalne spremembe, ki jim pomagajo ven iz težkega stanja. Velikokrat je tudi pomembno, da se približajo strankam in jih resnično poslušajo. Najboljše pogoje za inoviranje imajo po navadi zagonska podjetja, saj ta velikokrat temeljijo na inovativnih idejah. Za ta podjetja je pomembna prelomna točka, ko gredo iz čiste inovacije v bolj stabilno tržno realnost.

V Sloveniji smo uporabniki digitalizacije, le redke izjeme so njeni razvijalci.

Kako določiti, kakšen vložek v inovacije je v podjetju nujen na letni ravni? Kaj je treba upoštevati?

Če bi poznal točen odgovor na to vprašanje, bi to rešitev prodajal. Podjetje se mora odločiti, koliko sploh ima denarja za reinvestiranje. Če dela samo na inkrementalnih inovacijah, ne bo nikoli vodilno, bo pa to verjetno vseč prodaji. Če podjetje vedno dela samo na »naslednji veliki novosti«, pa lahko izgubi zelo veliko priložnosti in kaže arogantnost na trgu. Zato je ena izmed rešitev, da se naredi znotraj inovacijskih priložnosti vedra, ki predstavljajo bazene kompetenc in razpoložljivega denarja: eno vedro za dnevne potrebe, eno za inovacije itd. Velikost veder pa mora odsevati strategijo podjetja na trgu. In potem se je tega treba držati.

V katerih pogledih je Danfoss Trata lahko zgled drugim, ko govorimo o razvoju in inovacijah?

Mogoče v tem, kako smo bili sposobni iti v start-up način in nazaj. Pred leti nam je del posla na daljinski energetiki stagniral. Vprašali smo se, kje je naša industrija in kje bo čez 10 let v smislu pomembnosti sistema proti komponentam. Okoli leta 1950 so imele veliko moč komponente, okoli leta 2000 je začel pridobivati na pomenu sistem. Jasno je postalo, da je naslednji korak optimizacija in digitalizacija. Logično je bilo, da bodo primat na trgu prevzela podjetja, ki izdelujejo sistemske rešitve in bo ponudba komponent



postala ovrednotena samo po ceni. Vsled tega smo v nekaj letih s pomočjo nakupa zagonskih podjetij in lastnega razvoja postali ponudnik digitalnih storitev, ki podpirajo delovanje in prodajo komponent. Danes tako nudimo celovit paket, od stavbe preko mreže do proizvodnje toplote ali hladu.

Mlade je treba neposredno motivirati za inženirske poklice.

Vrsto let ste del projekta Inženirke in inženirji bomo!, s katerim spodbujate mlade, v katerih tli inženirska iskra. Kako pomemben je ta projekt? Kakšne rezultate je doslej že dal?

Predsednik iniciative sem postal pred tremi leti. Potreba po projektu je nastala iz potrebe po kadrih. Pred desetimi leti je bila situacija pri vpisu na STEM študije drugačna, kot je danes. Projekt sta zagotavljala mag. Edita Krajnovič in mag. Anton Petrič. Poskušala sta narediti promocijo za te študijske smeri. Ob prvih poskusih sta napolnila en razred na bežigrajski gimnaziji. Ob desetletnici projekta smo imeli reprizo tega dogodka in napolnili celo telovadnico.

Najbolj pomembna je neposredna motivacija. Projekt se poveže s srednjimi šolami, dijakom predstavimo poklice, istočasno pripeljemo inženirje lokalnih podjetij, ki nas podpirajo. Inženirji jim

pokažejo, kaj delajo in kakšna ustvarjalnost se skriva v poklicu. Dijaki tako iz prve roke vidijo, kaj pomeni biti inženir. Svetovalnim delavkam in dijakom damo brezplačno aplikacijo KAMbi. Na podlagi odgovorov na vprašanja iz aplikacije dobimo rezultat, kako primeren je kandidat za inženirja in za katero vejo inženirstva.

Zgodovinsko gledano je bila v Sloveniji inovativnost zelo pomembna. A običajno je temeljila na posameznikih. To smo želeli s projektom nekako ovekovečiti preko namizne igre Kvizum. Obenem pa s tem projektom želimo tudi spremeniti razmerje med moškimi in ženskami ter slednje spodbuditi, da bi se bolj odločale za te poklice. Vsako leto podelimo tudi nagrado Inženirka leta. S tem, ko projekt in podelitev naziva Inženirka leta dobiva medijsko podporo, se zavedanje o tem širi v javnosti. Pozitivni učinki so že vidni.

Kako ocenjujete sodelovanje med akademsko sfero in gospodarstvom? Kaj bi si najprej želeli, če bi bili idealni pogoji za to, da se prioritarno spremeni?

Želja po sodelovanju je zelo velika z obeh strani. Težava, ki jo jaz vidim, je, da podjetja včasih preveč zaupajo institucijam znanja, institucije znanja pa vidijo podjetja kot vir denarja. Kadarkoli se kaj zalomi, se zalomi zaradi teh dveh stvari.

Želel bi, da bi prišlo do sodelovanja med ministrstvom za gospodarstvo in ministrstvom za visoko šolstvo, znanost

in inovacije. Tako bi gospodarstvo lahko teoretično napovedalo visokemu šolstvu, koliko kakšnih kadrov bo potrebovalo čez pet let, nato pa bi šolski sistem stremel k izpolnitvi tega preko ustreznega števila mest na teh programih v naslednjem šolskem letu.

Kako vi vidite situacijo z begom možganov pri nas?

Mislim, da je to velika škoda, hujše ne more biti. Dvajset let država preko brezplačnega šolstva vlaga in ta investicija gre nato drugam in ne bo prišla nazaj. Posledično ne bo potrebnih kadrov. Če pa govoriva o tem, zakaj gredo ljudje v tujino, sva pa spet pri obdavčitvi dela in pri možnostih.

Slovenija se nekako otepa tujih investicij. Po koroni se je zgodila velika migracija zahodnih podjetij iz Kitajske v Evropo. Zmagovalka je bila Češka, druga je Poljska, tretja Slovaška. Slovenija je tukaj na ničli. Zakaj? Obdavčitev, baza potencialnih kadrov, Univerza na 600. mestu,



infrastruktura, cene energije ... Če vse to sešteješ, kot vlagatelj dobiš rezultat in vidiš, da se enostavno ne splača.

Tuje investicije direktno vplivajo na BDP. Tako je Kitajska prišla iz nič v prvo industrijsko državo. Pri nas se zdi, da ni razumevanja za to, kaj pomenijo tuje

investicije z vidika države. Pri tujih investicijah da denar nekdo drug, odprejo se mednarodne možnosti za kadre, ki potem ostanejo davčni rezidenti, prinese se tehnologija, znanje ... Slovenija bi bila zelo privlačna destinacija, če bi ustvarili prave pogoje. ■



**BODITE
NEUSTAVLJIVI**



NOVO
**ENOSTAVNO,
BREZ
TEKOČINE**

www.magnezijkrka.si

Prehransko dopolnilo ni nadomestilo za uravnoteženo in raznovrstno prehrano. Skrbite za uravnoteženo in raznovrstno prehrano ter zdrav način življenja.

KRKA | 70let

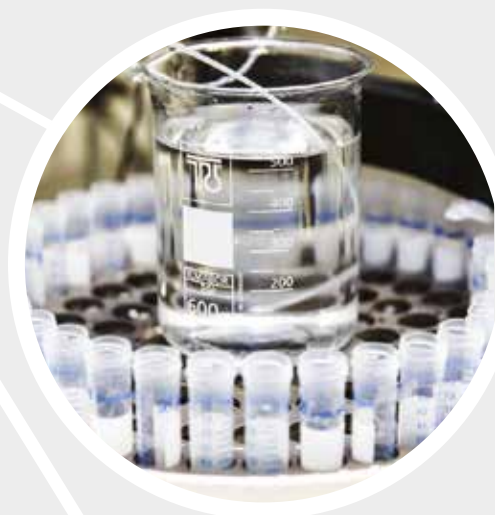


KEMIJSKI INŠTITUT

Hajdrihova 19,
1000 Ljubljana
Slovenija
www.ki.si



— **raziskovalna**
ODLIČNOST



Temeljne in uporabne raziskave na področju materialov, ved o življenju, biotehnologije, kemijskega inženirstva, strukturne in teoretične kemije, analizne kemije in varstva okolja.

V skladu s prednostnimi nalogami EU na področju raziskav in inovacij: nanotehnologija, genomika in biotehnologija za zdravje, trajnostni razvoj, podnebne spremembe, energetska učinkovitost ter kakovost in varnost hrane.

Širimo znanje in prenašamo tehnologijo v domačo in tujo kemično, avtomobilsko ter nano- in biotehnološko industrijo.

Zavedamo se moči mladih, zato znanje prenašamo na mlajše generacije in ponujamo številne priložnosti za sodelovanje.

Kontakt: glavna.pisarna@ki.si

UNIVERZA V NOVEM MESTU

Univerza v Novem mestu prispeva k inovativni in družbeno odgovorni družbi

V konkurenčnem tržnem okolju je uspeh mogoč le z ustreznim znanjem in kompetencami. Univerza v Novem mestu s programi na področjih ekonomije, poslovne informatike, računalništva, okoljevarstva, strojništva in zdravstva zagotavlja izobraževanje, ki združuje temeljna znanja s praktičnimi veščinami. Tako njeni študijski programi spodbujajo podjetniško miselnost in inovativnost, pripravljajo študente na reševanje kompleksnih izzivov ter jih usmerjajo v poklice prihodnosti, kar prispeva k uspešnemu razvoju organizacij in kakovosti življenja v regiji in širše.

Globalna znanja za lokalne razmere

Univerza v Novem mestu je zavezana tesnemu sodelovanju z lokalnim, nacionalnim in mednarodnim okoljem s ciljem obravnavanja ključnih družbenih izzivov. V ta namen se odzivajo na potrebe gospodarskih in negospodarskih partnerjev, s katerimi izvajajo različne projekte. Vanje aktivno vključujejo študente, ki se neposredno seznanjajo z delovnim okoljem, pridobivajo dragocene kompetence in tako izboljšujejo svoje možnosti za zaposlitev. Novosti iz prakse redno integrirajo v svoje učne programe, zagotavljajo aktualnost in praktično usmerjenost študijskih programov. Njihov pristop temelji na vključevanju mednarodnih raziskav in znanj ter njihovi aplikaciji na lokalne razmere, kar omogoča prilagajanje globalnega znanja regionalnim potrebam.

Povezovanje znanj za mobilnost delovne sile

Dober primer mednarodnega sodelovanja je raziskovalni program »Podpora mobilnosti delovne sile v evropskem sistemu poklicnega in storitvenega učenja v



visokem šolstvu«, ki ga od 1. septembra za obdobje dveh let vodi Fakulteta za ekonomijo in informatiko Univerze v Novem mestu, v sodelovanju z univerzami iz Nemčije, Grčije, Slovaške in Srbije. Cilj programa je razviti inovativna orodja in vire, ki temeljijo na raziskovalnih podatkih o potrebah po poklicnem razvoju in vseživljenjskem učenju v regiji. Ta orodja so namenjena integraciji praks, ki odgovarjajo na potrebe trga dela in skupnosti, v visokošolske učne načrte. Projekt se odlikuje po tesnem sodelovanju z lokalnimi delodajalci in drugimi ključnimi deležniki v skupnosti, kar zagotavlja praktično relevantnost in učinkovitost izobraževalnih inovacij.

Interdisciplinarno sodelovanje za inovativne rešitve

Na Univerzi v Novem mestu se posvečajo interdisciplinarnosti in spodbujanju sodelovanja med raziskovalci ter študenti različnih fakultet. V okviru tega pristopa je Fakulteta za zdravstvene vede pridobila financiranje Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost RS za aplikativni projekt. V

projektu so študenti Fakultete za ekonomijo in informatiko pod mentorstvom razvili mobilno aplikacijo za telerehabilitacijo osteoartraze kolenskega sklepa, kar je odličen primer uspešnega multidisciplinarnega sodelovanja na univerzi. Učinkovitost aplikacije bodo izmerili raziskovalci in študenti Fakultete za zdravstvene vede.

Bodite tudi vi del inovativnega okolja ter s svojimi znanji in kompetencami prispevajte k razvoju družbe. Vabljeni k vpisu.

Več o programih si lahko preberete tukaj: www.uni-nm.si



Univerza v Novem mestu
University of Nova mesto

RAZVOJ INOVACIJSKEGA SISTEMA

Prenos tehnologij in intelektualne lastnine: izzivi in priložnosti

Kakšen je trenutni status prenosa tehnologij in intelektualne lastnine v Sloveniji, katere so pomanjkljivosti ter kateri primeri dobre prakse iz tujine nam lahko služijo kot navdih za izboljšanje slovenskega sistema?

Nina Vrabelj, GZS, Strateški razvoj

Prenos tehnologij in upravljanje z intelektualno lastnino sta ključna dejavnika za gospodarski razvoj in konkurenčnost podjetij v sodobnem globaliziranem gospodarstvu. Slovenija kot članica Evropske unije in del mednarodnega trga ni izjema. Kljub številnim prizadevanjem in določenim uspehom na tem področju pa ostaja še veliko izzivov, ki jih je treba nasloviti.

Status prenosa tehnologij v Sloveniji

Prenos tehnologij v Sloveniji se odvija predvsem preko raziskovalnih institucij, univerz in tehnoloških parkov. Ključne ustanove, kot so Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Institut Jožef Stefan in Nacionalni inštitut za biologijo, imajo vzpostavljene pisarne za prenos tehnologij (TTO – Technology Transfer Office), ki pomagajo raziskovalcem pri komercializaciji njihovih inovacij. Kljub temu pa je dejanska komercializacija raziskovalnih dosežkov še vedno na nizki ravni.

Eden glavnih razlogov je pomanjkanje učinkovite povezave med akademsko sfero in industrijo. Podjetja pogosto ne poznajo raziskovalnih zmogljivosti in tehnologij, ki so na voljo na univerzah in raziskovalnih inštitutih, hkrati pa raziskovalci ne poznajo potreb industrije. Zato potencialno koristne tehnologije ostajajo

neizkoriščene, namesto da bi bile implementirane v gospodarstvo.

Upravljanje z intelektualno lastnino

Intelektualna lastnina je bistvena za zaščito inovacij in spodbujanje njihovega trženja. V Sloveniji obstajajo zakonodajne osnove za zaščito intelektualne lastnine, vključno s patenti, blagovnimi znamkami, modeli in avtorskimi pravicami. Vendar pa podjetja, še posebej mala in srednje velika (MSP), pogosto nimajo dovolj znanja in sredstev za učinkovito upravljanje s svojo intelektualno lastnino. Posledično številne inovacije niso ustrezno zaščitene, kar zmanjšuje njihovo tržno vrednost in konkurenčno prednost.

Komercializacija raziskovalnih dosežkov je v Sloveniji še vedno na nizki ravni.

Poleg tega je v Sloveniji še vedno premalo zavedanja o pomembnosti licenciranja kot sredstva za širjenje in komercializacijo tehnologij. Medtem ko so velike multinacionalke dobro seznanjene s to prakso, se slovenska podjetja pogosto zanašajo na lastne raziskave in razvoj, namesto da bi raziskovala možnosti za licenciranje obstoječih tehnologij, ki

bi jim lahko prinesle hitrejšo rast in konkurenčne prednosti.

Primeri dobrih praks v tujini

Da bi izboljšali stanje na področju prenosa tehnologij in intelektualne lastnine v Sloveniji, je smiselno pogledati primere dobrih praks v tujini. Eden izmed takšnih primerov je **OGR Torino**. Gre za inovativen center v Torinu, ki je bil preoblikovan iz nekdanjih železniških delavnic v sodoben tehnološki in kulturni hub. OGR se osredotoča na povezovanje umetnosti, kulture, podjetništva in tehnologije ter deluje kot katalizator za prenos tehnologij in inovacij v različnih industrijah. Pomemben del njegove strategije je sodelovanje z mednarodnimi partnerji, kot je Techstars, s katerimi skupaj izvajajo pospeševalne programe za startupe. Ti programi ponujajo podporo podjetnikom pri razvijanju njihovih idej v poslovne modele, omogočajo dostop do financiranja in povezovanje z investitorji.

V okviru OGR Torino deluje tudi platforma Talent Garden, ki upravlja s prostori

OGR Torino





Foto: Nina Vrabelj

Nekdanje železniške delavnice v Torinu so postale sodoben tehnološki in kulturni hub.

za sodelovanje in organizira dogodke za skupnost. Ta partnerstva omogočajo OGR Torino, da postane osrednja točka za inovacije in raziskave, saj povezuje lokalne in mednarodne startupe, raziskovalne inštitute, korporacije in vlagatelje. OGR Torino ponuja tudi specializirane programe, kot so tisti za pametno mobilnost in umetno inteligenco, ki jih izvajajo v sodelovanju z vodilnimi univerzami in raziskovalnimi centri, kot je Politecnico di Torino.

Slovenija potrebuje bolj strukturirane programe, ki bi podjetjem pomagali pri upravljanju z intelektualno lastnino in zaščiti njihovih inovacij.

OGR Tech, tehnološka veja OGR, je namenjena razvoju novih tehnologij in vključuje različne akterje, kot so startupi, scaleupi, korporacije in raziskovalni centri. OGR Tech podpira startupe pri hitrem razvoju in širitvi njihovih inovacij s svojo infrastrukturo in dostopom do globalne mreže strokovnjakov. Njihov cilj je ustvariti »mostove« med lokalnimi talenti in globalnimi trgi, s čimer prispevajo k rasti italijanskega inovacijskega ekosistema.

OGR Torino je tako odličen primer, kako lahko kulturna in industrijska dediščina postaneta platforma za sodobne

inovacije in podjetništvo, kar je pomemben model, ki bi ga lahko Slovenija upoštevala pri razvoju lastnih strategij za prenos tehnologij in podporo inovacijam.

Drug pomemben primer je **Wood K Plus v Avstriji**, kompetenčni center, ki se osredotoča na raziskave in razvoj na področju lesne industrije. Wood K Plus združuje raziskovalne institucije, industrijska podjetja in univerze za razvoj

inovativnih rešitev na področju materialov in tehnologij, povezanih z lesom. Njihov pristop vključuje sodelovanje z različnimi sektorji, vključno z avtomobilsko industrijo, gradbeništvom in pohištveno industrijo, kar omogoča prenos znanja in tehnologij v različne industrijske panoge. Wood K Plus aktivno sodeluje z industrijskimi partnerji pri prenosu tehnologij iz laboratorijev v industrijsko proizvodnjo. To vključuje sodelovanje v skupnih raziskovalnih projektih, kjer podjetja in raziskovalne ustanove delijo znanje, tehnologijo in izkušnje za razvoj novih izdelkov in procesov. Center ponuja tudi storitve na področju testiranja in certificiranja novih materialov, kar omogoča podjetjem hitrejšo implementacijo inovacij.

Eden izmed ključnih dejavnikov uspeha Wood K Plus je njihova sposobnost povezovanja raziskovalnega dela z realnimi potrebami industrije. To dosegajo preko rednih posvetovanj s svojimi industrijskimi partnerji, s čimer zagotavljajo, da so raziskave usklajene s tržnimi potrebami in izzivi. Poleg tega Wood K Plus ponuja storitve svetovanja na področju intelektualne lastnine, kar omogoča partnerjem zaščito njihovih inovacij in lajša licenciranje novih tehnologij.



Foto: Nina Vrabelj

Ekipa Strateškega razvoja se je v Torinu seznanila z delovanjem OGR.

Wood K Plus je uspešno integriral raziskave in industrijo, kar je privedlo do številnih uspešnih prenosov tehnologij in komercializacij novih materialov. Njihovo delo na področju trajnostnih rešitev in naprednih materialov ima pomemben vpliv na izboljšanje konkurenčnosti evropske lesne industrije. V prihodnosti Wood K Plus načrtuje nadaljnje širitve svojih raziskovalnih dejavnosti, zlasti na področjih, kot so digitalizacija proizvodnih procesov in razvoj pametnih materialov, ki se prilagajajo okoljskim spremembam.

Model delovanja Wood K Plus bi lahko služil kot navdih za Slovenijo, kjer bi podobni centri lahko podpirali inovacije v lokalnih industrijah ter prispevali k trajnostnemu razvoju in globalni

konkurenčnosti. Podobno sodelovanje med raziskovalnimi institucijami, univerzami in industrijskimi partnerji bi lahko znatno izboljšalo prenos tehnologij in povečalo ekonomski učinek raziskav.

Kaj manjka v Sloveniji?

Kljub naporom, ki so bili vloženi v spodbujanje prenosa tehnologij in upravljanja z intelektualno lastnino, Slovenija še vedno zaostaja za vodilnimi državami v tem pogledu. Ena izmed glavnih pomanjkljivosti je pomanjkanje integriranega pristopa, ki bi združeval raziskovalne institucije, industrijo in vlado v enoten ekosistem. Poleg tega bi bilo potrebno izboljšati dostopnost informacij o obstoječih tehnologijah in možnostih za njihovo komercializacijo.

Slovenija potrebuje bolj strukturirane programe, ki bi podjetjem pomagali pri upravljanju z intelektualno lastnino in zaščiti njihovih inovacij. To vključuje povečanje zavedanja o pomenu intelektualne lastnine, pa tudi zagotavljanje dostopa do

ustreznih pravnih in svetovalnih storitev. Raziskovalne institucije in univerze bi morale bolj aktivno sodelovati s podjetji, da bi prepoznale njihove potrebe in prilagodile svoje raziskovalne dejavnosti tržnim zahtevam.

Potrebujemo integriran pristop, ki bi združeval raziskovalne institucije, industrijo in vlado v enoten ekosistem.

Priložnosti za prihodnost

Da bi Slovenija izkoristila svoj inovacijski potencial, je nujno potreben prehod iz obstoječega modela prenosa tehnologij v bolj integriran in proaktiven pristop. Vzpostavitev regionalnih inovacijskih središč, podobnih OGR Torino, bi lahko prispevala k boljšemu povezovanju med raziskovalci in podjetji. Prav tako bi bilo koristno razviti nacionalno strategijo za upravljanje z intelektualno lastnino, ki bi vključevala izobraževanje, podporne

Wood K Plus



URAD
REPUBLIKE
SLOVENIJE
ZA *intelektualna*
LASTNINO

Slovenian Intellectual
Property Office

NE ZAMUDITE

25. – 26. november 2024

Kongresni center Brdo
Brdo pri Kranju



**MEDNARODNA KONFERENCA
O GEOGRAFSKIH OZNAČBAH
IN KOLEKTIVNIH ZNAMKAH**

na področju gastronomije in turizma

storitve in finančne spodbude za podjetja, ki vlagajo v inovacije.

Poleg tega je ključno spodbujanje kulture sodelovanja med različnimi deležniki, vključno z javnim in zasebnim sektorjem ter nevladnimi organizacijami. Tovrstno sodelovanje lahko vodi do ustvarjanja novih poslovnih priložnosti, izboljšanja konkurenčnosti slovenskih podjetij na globalnem trgu in povečanja dodane vrednosti domačega gospodarstva.

Prenos tehnologij in učinkovito upravljanje z intelektualno lastnino sta temeljni sestavini uspešnega in inovativnega gospodarstva. Čeprav Slovenija že ima določene mehanizme in infrastrukturo za podporo tem procesom, je potrebnega še veliko dela za dosego ravni, ki jo vidimo v nekaterih naprednejših tujih praksah. Z uvedbo strateških ukrepov, izboljšanjem sodelovanja med raziskovalnimi institucijami in industrijo ter večjo

Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) je vključena v projekt RTIT (Knowhow Communities for Accelerating RTI Transfer in the Danube Region), ki se osredotoča na pospeševanje prenosa raziskav, tehnologije in inovacij v Podonavski regiji.

Ključni cilji tega projekta so izboljšanje inovacijskega potenciala malih in srednje velikih podjetij (MSP) na področju materialov in materialnih tehnologij, krepitev sodelovanja med MSP in RTI partnerji ter vzpostavitev omrežij za prenos znanja. GZS sodeluje pri razvoju in pilotiranju orodij za pospešitev prenosa tehnologij, vzpostavljanju skupnosti znanja ter podpira komercializacijo RTI prek upravljanja z design managementom. Projekt, ki vključuje 11 partnerjev iz različnih držav, prispeva k trajnostnemu razvoju ter krepi odpornost MSP v evropskih vrednostnih verigah. S sodelovanjem v projektu RTIT si GZS prizadeva izboljšati podporne mehanizme za slovenska podjetja, da bi ta lažje dostopala do inovacijskih virov in se bolje povezovala z raziskovalnimi institucijami ter drugimi podjetji v regiji.

GZS je tudi vključena v **Enterprise Europe Network (EEN)**, kjer podjetja podpiramo pri premagovanju izzivov na področju raziskav, razvoja in komercializacije inovacij, kar prispeva k večji konkurenčnosti slovenskih podjetij na globalnem trgu. Prav tako pa ozaveščamo mlade o pomenu intelektualne lastnine v okviru projekta **IP ENJOY(!)ER**.

osredotočenostjo na upravljanje z intelektualno lastnino lahko Slovenija postane

pomemben igralec na področju inovacij in tehnologij v Evropi. ■



Iskra PIO je priznan razvojni proizvajalec najzahtevnejših rešitev z visoko vrednostjo na globalnem trgu farmacevtske in biofarmacevtske industrije. Podjetje je prejemnik številnih nagrad in priznanj na področju poslovnega razvoja, inovativnosti, medgeneracijskega sodelovanja in vzornega ravnanja z zaposlenimi.

**Raziščite prihodnost
industrijske opreme**



Iskra PIO d.o.o.

Trubarjeva cesta 5
SI - 8310 Šentjernej

+386 7 3931 400

info@iskra-pio.si

www.iskra-pio.si

BSP SOUTHPPOOL

Vse večje zavedanje pomena trgovanja na borzi z električno energijo

S trgovanjem na borzi lahko trgovci z elektriko in veliki porabniki elektrike optimizirajo porabo, lažje sledijo zavezam zelenega prehoda in posledično poslujejo uspešneje.

Kdo vse sestavlja ADEX skupino in kakšna je vloga BSP Southpool v njej?

Skupina ADEX deluje od 23. decembra 2022, lastniki so ELES – slovenski sistemski operater elektroenergetskega omrežja v Sloveniji, EMS – srbski sistemski operater in EPEX – nemško francoska borza z elektriko, vsak po eno tretjino. Skupina je 100-odstotna lastnica dveh podružnic: slovenske borze z elektriko BSP in srbske borze z elektriko SEEPEX.

Slovenski BSP je v okviru skupine v celoti ohranil samostojnost.

Skupini se je pridružila tudi madžarska borza elektrike HUPX. Kaj to pomeni za trgovanje z električno energijo v regiji?

S pridružitvijo madžarske borze HUPX (pričakujemo, da bo razširjena skupina ADEX začela polno poslovati na začetku prihodnjega leta) se bodo večplastne sinergije skupine – enoten postopek pristopa v članstvo, enoten cenik za člane na borzi v vseh treh državah, enotna IT infrastruktura, enotna klirinška rešitev, pospešitev izvedbe projektov spajanj trgov in s tem povezane izboljšane likvidnosti borznih trgov ter oblikovanje robustnejše skupine, pripravljene za izvedbo zelenega prehoda – še povečale. S tem bodo izpolnjeni pogoji, da postanemo najmočnejša regionalna borzna skupina v tem delu Evrope.

Katera podjetja so se do zdaj pridružila skupini ADEX in iz katerih držav?



Od začetka delovanja skupine ADEX smo skupaj vzpostavili trgovanje znotraj dneva na srbskem borznem trgu. Hkrati smo prešli na uporabo trgovalnega sistema EPEX in klirinškega sistema ECC za izvedbo finančne poravnave.

Članstvo v skupini se je od konca decembra 2022 do danes povečalo iz 59 na 79 članov iz 17 držav. Interes za vstop v članstvo na borzo je velik, kar pomeni, da so se trgovci z elektriko in tudi veliki porabniki elektrike začeli zavedati, da lahko s trgovanjem na borzi optimizirajo porabo, lažje sledijo zavezam zelenega prehoda in posledično poslujejo uspešneje.

Kako poteka integracija trga električne energije na ravni EU in kakšna je vloga ADEX skupine pri tem?

Eden od naših glavnih strateških ciljev je razvoj in povezovanje nerazvitih trgov regije Zahodnega Balkana, zato bo naša vloga pri tem odločilna. Prve korake smo naredili lani, ko smo začeli izvajati storitev trgovanja z elektriko za dan vnaprej in finančne poravnave na črno-

gorski borzi ter s trgovanjem na trgu za dan vnaprej na makedonski borzi z električno energijo.

Julija ste ustvarili rekordno dnevno trgovanje na slovenskem trgu elektrike. Lahko poveste kaj več?

Letošnje leto je polno rekordnih dosežkov. V ta nabor spadata tako najvišji dnevni obseg trgovanja znotraj dneva v juniju kot tudi najvišji dnevni obseg trgovanja za dan vnaprej julija. V naslednjih mesecih bi lahko dosegli še kakšen nov rekordni mejnik ... Pustimo se presenetiti.

Kakšna so vaša pričakovanja v zvezi s trgovanjem z električno energijo jeseni?

Na porabo, obseg trgovanja in ceno elektrike vplivajo različni dejavniki, tega, kateri dejavniki bi lahko imeli jeseni večji vpliv, pa ne napovedujemo, saj to ni v naši pristojnosti.

FAKULTETA ZA FARMACIJO

Na farmaciji akademsko okolje učinkovito prepletamo z gospodarstvom

Fakulteta za farmacijo Univerze v Ljubljani (UL FFA) je vodilna raziskovalno-visokošolska ustanova na področju farmacije, klinične biokemije, toksikologije in kozmetologije, ki danes združuje že več kot 1500 študentov in skoraj 200 zaposlenih.

S svojo predanostjo odličnosti smo se na UL FFA uspešno vključili v evropski raziskovalni in izobraževalni prostor, kjer prispevamo k napredku znanosti in izobraževanja. Močno smo vpeti v slovenski zdravstveni sistem, kjer sodelujemo s ključnimi institucijami in zagotavljamo strokovno podporo, medtem ko naše sodelovanje z večjimi slovenskimi in tujimi farmacevtskimi podjetji potrjuje našo vlogo povezovalnega središča med akademsko sfero in gospodarstvom. S kombinacijo naprednih znanstvenih pristopov in inovativnih orodij pripravljamo študente na delo v globalnem konkurenčnem okolju, razvijajoč potenciala za nadaljnji napredek farmacevtske stroke.

Prispevamo k preboju farmacevtskih inovacij

Na UL FFA se osredotočamo na razvoj novih zdravilnih učinkovin za zdravljenje bakterijskih okužb, rakavih bolezni in nevrodegenerativnih obolenj, kot je Alzheimerjeva bolezen. Usmerjeni smo v razvoj naprednih dostavnih sistemov, vključno z nano-dostavnimi sistemi, ki omogočajo ciljno dostavo zdravil. Z uporabo najnovejših tehnološko analizičnih tehnik in numeričnih modelov za napovedovanje procesov in lastnosti dostavnih sistemov aktivno prispevamo k reševanju izzivov v proizvodnji zdravil v farmacevtskih podjetjih.

Proučevanje protitumornega imunskega odziva in razvoja nevrodegenerativnih bolezni nam omogoča iskanje novih terapevtskih tarč. Posebna pozornost je namenjena tudi razvoju postopkov



izolacije spojin naravnega izvora in razvoju zdravil na njihovi osnovi, s čimer prispevamo k napredku na področju farmacevtskih inovacij.

Zaposleni na UL FFA smo v sodelovanju z raziskovalci iz farmacevtskih podjetij in drugih uglednih organizacij v zadnjih petih letih vložili 30 patentnih prijav, ki zajemajo nove zdravilne učinkovine, nove sintezne poti zdravil in napredne dostavne sisteme.

Povezani v mednarodnih projektih

UL FFA je tudi gostiteljica in koordinatorica nacionalnega vozlišča EATRIS. SI, ki s svojo mrežo specializiranih centrov v 14 državah krepi sodelovanje med disciplinami za izboljšanje ekosistema translacijskih raziskav v medicini. Sodelujemo tudi v petih evropskih projektih v programu Obzorje Evropa, kjer raziskujemo ponovno uporabo zdravil za nove indikacije, zdravljenje redkih bolezni, izboljšanje učinkovitosti antibiotikov proti Gram-negativnim bakterijam ter ocene

tveganja kemikalij za varnejše okolje in zdravje ljudi.

Nenehno vlagamo v infrastrukturo in zaposlene

Na UL FFA nenehno vlagamo v sodobno infrastrukturo in raziskovalno opremo ter skrbimo za karierni razvoj svojih pedagogov in raziskovalcev, saj prepoznavamo ključno vlogo ljudi pri doseganju prebojev. V nadaljnjih letih pričakujemo začetek gradnje nove stavbe, ki nam bo zagotavljala odlične pogoje za študij in delo, pa tudi sodobne in tehnično napredne laboratorije. Omogočeno bo certificiranje prostorov za različne raziskovalne namene, s čimer bomo še bolj konkurenčni v mednarodnem raziskovalnem okolju.



FFA

UNIVERZA V LJUBLJANI
Fakulteta za farmacijo

KOMPETENČNI CENTER ZA UMETNO INTELIGENCO

Kompetenčni center za umetno inteligenco je nujnost

Ministrstvo za digitalno preobrazbo bo podprlo ustanovitev Kompetenčnega centra prek javnega razpisa in bo sodelovalo pri zagotavljanju finančne podpore.

Darja Kocbek

V SRIP GoDigital pri GZS so vprašali podjetja, s katerimi ovirami se srečujejo pri uvajanju umetne inteligence. Analiza raziskave jasno kaže na potrebo po vzpostavitvi Kompetenčnega centra za umetno inteligenco (KC UI), ki bi še posebej pomagal malim in srednje velikim podjetjem pri hitrejšem uvajanju. »Podjetja pogosto potrebujejo zunanjo pomoč ali se soočajo s težko rešljivi ovirami, kar dodatno poudarja nujnost ustanovitve kompetenčnega centra,« pojasnjuje **Andreja Lampe, direktorica projektov na GZS - Združenju za informatiko in telekomunikacije (ZIT)**.

Kompetenčni center bi podjetjem pomagal premagovati tehnološke in tržne izzive, kar bi spodbudilo inovacije in rast.

KC UI bi po njenih besedah organiziral izobraževalne programe, delavnice in usposabljanja, s čimer bi zagotavljal stalno izpopolnjevanje kadrov in razvoj novih talentov. Lahko bi zagotavljal dostop do najsodobnejše tehnologije in infrastrukture, kar bi podjetjem omogočilo, da testirajo in razvijajo rešitve umetne inteligence brez visokih začetnih stroškov.

Podjetja pogosto nimajo sredstev ali virov ali znanja za lastne raziskave in razvoj. KC UI bi omogočal dostop do obsežnih raziskovalnih virov in sodeloval z univerzami

ter raziskovalnimi inštituti, kar bi podjetjem omogočilo izkoriščanje najnovejših raziskovalnih dognanj, organiziral mreženja in povezovanja za skupen razvoj inovativnih produktov in storitev.

KC UI bi nudil informiranje za nacionalne in mednarodne razpise

Mala in srednja podjetja pogosto težko pridobijo potrebna finančna sredstva za inovativne projekte s področja umetne inteligence. KC UI bi nudil informiranje za nacionalne in mednarodne razpise. Velika dodana vrednost bi bili tudi finančni instrumenti države za kaskadno financiranje in vavčerji za izvedbo prvih prototipnih uvajanj.

»Vzpostavitev Kompetenčnega centra za umetno inteligenco bi torej prinesla številne koristi za slovensko gospodarstvo. Poleg povečanja konkurenčnosti bi malim in srednjim podjetjem omogočila večjo produktivnost in dodano vrednost, kar bi neposredno prispevalo k večji blaginji Slovenije. Podjetja bi lažje premagovala tehnološke in tržne izzive, kar bi spodbudilo inovacije in rast na vseh področjih gospodarstva,« poudarja Andreja Lampe.

Takšen center je po njenih besedah nujnost, če želimo, da slovensko gospodarstvo izkoristi vse prednosti, ki jih prinašata umetna inteligenca in analitika podatkov, ter doseže trajnostno rast in razvoj v globalnem konkurenčnem okolju.

»Kompetenčni center za umetno inteligenco vzpostavljamo skupaj s ključnimi akademskimi in raziskovalnimi deležniki v Sloveniji. Prepričan sem, da bo pomembno prispeval k pospešitvi uporabe umetne inteligence tudi v gospodarstvu. Tako pri ponudnikih digitalnih rešitev, kot pri končnih uporabnikih,« pravi **Nenad Šutanovac, direktor združenja GZS ZIT**.

KC UI je treba vzpostaviti na pravilen način

Razpravljanje o pomembnosti ali potrebnosti KC UI ni relevantno, ampak je to smiselno narediti, preprosto zato, ker bodo konkurenčna zgolj tista gospodarstva in družbe, ki bodo uporabljale umetno inteligenco v svojih poslovnih operacijah. Potrebno pa ga je vzpostaviti na pravilen način, kjer bo to kompetenčni center za gospodarstvo, kjer bo gospodarstvo aktivno vključeno in bo prispeval in razvijal kompetence, pomembne za uvažanje umetne inteligence. Te pa niso zgolj tehnologija.

»Uspešnost uvajanja je v pretežni meri odvisna od usposobljenosti ljudi in pripravljenosti procesov, da uporabljajo umetno inteligenco. In nikakor ne potrebujemo še enega razvojno-eksperimentalnega laboratorija za umetno inteligenco, saj jih imamo v naši akademski in raziskovalni domeni že dovolj,« poudarja **Mitja Trampuž, predsednik**

pobude AI4SI pri GZS, član upravnega odbora ZIZ, podpredsednik Sekcije za podatkovno znanost in umetno inteligenco (AIDAS), direktor podjetja CREAPLUS.

Kompetenčni center mora biti po njegovih besedah sposoben nuditi vso podporo pri uvajanju umetne inteligence za vse deležnike iz gospodarstva, javnega sektorja in državne uprave in prispevati k okrepitvi razvoja slovenskih rešitev na tem področju. Torej ne samo, da bi pospeševal uporabo in služil kot neko vozlišče ponudbe in povpraševanja, ampak tudi, da bi spodbujal rast celotne panoge umetne inteligence od razvoja kadrov, do raziskav in razvoja ter nudenja rešitev umetne inteligence in storitev.

»Če bo kompetenčni center pravilno zastavljen in ga bodo vodili izkušeni in kompetentni ljudje s podjetniško miselnostjo, ima potencial, da slovenskemu gospodarstvu da pospešek. Če pa se zadeve lotimo s premalo podjetniške miselnosti in če bo namenjen večinoma financiranju akademskih in raziskovalnih organizacij, se bojim, da ne,« pravi Trampuž.

Institut »Jožef Stefan« bo pri ustanavljanju KC UI igral aktivno vlogo

Dr. Martin Žnidaršič, pomočnik vodje Odseka za tehnologije znanja Instituta »Jožef Stefan« (IJS), pojasnjuje, da je ustanovitev KC UI za Slovenijo pomembna in smiselna zato, da dobimo skupno točko slovenskih deležnikov, ki bo skrbela za zaznavanje in prenos potrebnega relevantnega znanja in kompetenc v gospodarstvo in ostale segmente družbe. IJS od kompetenčnega centra pričakuje, da bo povezoval akademske, industrijske in ostale deležnike s kompetencami na tem področju in služil izkoriščanju teh kompetenc v gospodarstvu in družbi nasploh.

Pri ustanavljanju in delovanju tega centra bo igral aktivno vlogo in sodeloval z ostalimi ključnimi deležniki v slovenskem prostoru, vključno z GZS. »Menimo, da je smiselno, da center vodi institucija z veliko izkušnjami in širokimi kompetencami na tem področju. Kot ena od ustanov



Kompetenčni center mora spodbujati celotno panogo umetne inteligence, začenši z razvojem kadrov, pravi Mitja Trampuž.

z veliko kompetenc in aktivnih povezav z domačo industrijo in mednarodnim okoljem na področju umetne inteligence smo pripravljeni center tudi voditi, v vsakem primeru pa k njemu pomembno prispevati,« razlaga Martin Žnidaršič.

Kompetenčni center je nujnost, če želi slovensko gospodarstvo izkoristiti prednosti, ki jih prinašata umetna inteligenca in analitika podatkov.

Vloga Univerze v Ljubljani bi bila predvsem povezovalna

Doc. dr. Vida Groznik s Fakultete za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani meni, da bi KC UI okrepil sodelovanje Slovenije z mednarodnimi institucijami, kar bi državi omogočilo postati pomemben partner v mednarodnih raziskovalnih mrežah in projektih, s čimer bi pridobila dodatne vire financiranja ter omogočila izmenjavo znanja in tehnologij. Imel bi tudi ključno vlogo pri oblikovanju pravnega okvira za uporabo umetne inteligence v Sloveniji, kar bi zagotovilo njen razvoj v skladu z družbenimi vrednotami in spoštovanjem človekovih pravic.

»Pričakujemo, da bo Univerza v Ljubljani pri ustanavljanju in delovanju KC UI igrala ključno vlogo, saj razpolaga z vsemi potrebnimi znanji in izkušnjami, tako z inženirskih kot tudi z družboslovnih področij, ki so ključne za uspeh takšnega centra,« pojasnjuje Vida Groznik.

Vloga Univerze v Ljubljani vidi sicer predvsem povezovalno. Slovenija je pri razvoju in uvajanju umetne inteligence aktivna na številnih področjih in prav v vseh regijah, kompetenčni center pa naj bi dodatno povezal te glavne regijske akterje in omogočal usklajeno podporo prenosa najnovejših tehnologij v podjetja. Zato si na Univerzi v Ljubljani želijo, da bi konzorcij kompetenčnega centra vključeval vse pomembne akterje s področja umetne inteligence v Sloveniji, ki imajo bogate izkušnje na posameznih področjih delovanja centra.

Univerza v Mariboru je pripravljena prevzeti ključne naloge

Na **Univerzi v Mariboru** želijo, da bi bil KC UI komplementarni, povezovalni dejavnik, ki bo z izboljšano izrabo obstoječih kapacitet vseh relevantnih deležnikov omogočil bistven napredek ravni digitalizacije. »Bogata tradicija sodelovanja z gospodarstvom, vzpostavljeno

programsko jedro za umetno inteligenco ter infrastruktura zavezujejo Univerzo v Mariboru, da k vzpostavitvi kompetenčnega centra pristopi aktivno, z željo in pripravljenostjo prevzeti ključne naloge,« razlagajo.

Center naj bi spodbujal kroženje znanja, veščin in strokovnjakov med raziskovalno-razvojnimi organizacijami in gospodarstvom.

KC UI bo po njihovih besedah zgolj s sistematičnim in celostnim pristopom pripomogel k povečanju inovativnosti v Sloveniji. V ta namen mora razviti povezovalne infrastrukturne komponente, ki bodo omogočale izrabljanje obstoječih super-računalniških kapacitet in kapacitet bodočih podatkovnih centrov za lažji dostop in obdelavo podatkov javnega in privatnega sektorja. Slednje je smiselno nadgraditi z ustreznimi okolji za prototipiranje rešitev ter podpreti njihov prenos v produkcijska okolja.

Univerza na Primorskem bo prispevala s svojim strokovnim osebjem

Izr. prof. dr. Marko Tkalčič na Fakulteti za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem, pojasnjuje, da bo Univerza na Primorskem pomembno prispevala s svojim strokovnim osebjem na področjih izobraževanja ter mednarodnega sodelovanja. »Največja prednost kompetenčnega centra bo izobraževanje zaposlenih v gospodarstvu za uspešno uporabo tehnologij. To bo omogočilo gospodarstvu znanje za dejansko uporabo obstoječe visoko zmogljive infrastrukture, možnost komunikacije s strokovnjaki s področja umetne inteligence in pospešilo prenos tehnologij umetne inteligence v podjetja,« pravi.

Center spodbujal kroženje znanja

Na ministrstvu za digitalno preobrazbo pričakujejo, da bo KC UI prispeval k izboljšanju stanja pri uvajanju umetne inteligence v slovensko družbo in še posebej na področju gospodarstva. Imel bo

ključno vlogo pri povezovanju in koordinaciji razvojnih deležnikov in uporabnikov umetne inteligence, kar bo omogočalo učinkovitejši razvoj celotnega ekosistema. »Pričakuje se, da bo center spodbujal kroženje znanja, veščin in strokovnjakov med raziskovalno-razvojnimi organizacijami in gospodarstvom ter omogočal dostop do najsodobnejše programske, podatkovne in strojne infrastrukture za umetno inteligenco,« pojasnjujejo.

Ministrstvo bo sodelovalo pri usklajevanju aktivnosti med različnimi deležniki ter zagotavljanju finančne podpore.

Z izvajanjem kaskadnega financiranja za projekte z visoko ravno tehnološke razvitosti (TRL 6+) bo imel učinke predvsem na gospodarstvo in tudi širšo družbo. Ministrstvo bo podprlo ustanovitev centra prek javnega razpisa in bo sodelovalo pri usklajevanju aktivnosti med različnimi deležniki ter zagotavljanju finančne podpore. ■

MAHLE Electric Drives Slovenia

prejemnica zlatega priznanja za inovacijo prisilnega obtekanja hladilnega medija za hlajenje elektromotorjev

MAHLE je razvojni partner in TIER 1 dobavitelj za avtomobilsko industrijo ter pionir za zeleno mobilnost prihodnosti. S svojo paletto izdelkov se skupina odziva na vsa bistvena vprašanja, povezana s prebojnimi tehnologijami pogonskih sistemov za e-mobilnost. Skupina MAHLE zaposluje čez 72.000 ljudi, ima v Sloveniji 5 poslovnih enot, je prisotna v 32 državah na 148 lokacijah z 11 razvojnimi centri ter je v letu 2023 presegla 12 milijard evrov prihodkov. V letu 2023 je podjetje MAHLE investiralo več kot 60 milijonov evrov lastnega kapitala v razvoj in raziskave, kjer večina razvojnih projektov poteka v tesnem sodelovanju interdisciplinarnih razvojnih oddelkov iz Slovenije, Nemčije in Kitajske.

Tehnologija hlajenja MAHLE-jevih SCT (Superior Continuous Torque) pogonskih motorjev je bila leta 2023 nagrajena s »Top Innovator Award 2023« Evropskega združenja avtomobilskih dobaviteljev

(CLEPA). Nov koncept hlajenja zagotavlja izredno učinkovito izrabo aktivnih delov elektromotorja, zaradi česar lahko pogon trajno obratuje v celotnem področju vrtiljav z več kot 90% vršne moči. SCT tehnologija pogonskih motorjev je zaščitena z več družinami patentov, ki obsegajo tehnologije izdelave komponent, metode obratovanja in tehnične značilnosti celotnega pogonskega sklopa.

V avtomobilski industriji osebnih in gospodarskih vozil je prvenstvenega pomena predvsem trajna moč, kjer je odstotek trajne moči glede na vršno moč elektromotorja neposredni pokazatelj smotrne izbire aktivnih delov elektromotorja (npr. magnetov, navitja, elektro pločevine, itd.), ki se odraža v lastni ceni, visoki dodani vrednosti in gostoti moči končnega produkta. SCT tehnologija zaradi naprednih tehničnih rešitev in hlajenja omogoča superiorni navor ter trajno moč, ki je višja od 90 % vršne moči, ter bistveno presega vse

znane rešitve konkurenčnih pogonskih sklopov na svetovnem trgu.

Inovacija predstavlja jedro strategije MAHLE 2030+
We shape future mobility /
Oblikujemo mobilnost prihodnosti.



MAHLE

KOMPETENČNI CENTER ZA POLPREVODNIKE IN ČIPE

Ministrstvo bo sofinanciralo en projekt konzorcija

Kompetenčni center Čip.si si bo prizadeval za krepitev nacionalnega in evropskega razvoja na področju čipov in polprevodniških tehnologij

Darja Kocbek

V Sloveniji obstaja velik interes tako podjetij kot raziskovalno-izobraževalnih organizacij za razvoj čipov in polprevodniških tehnologij na nacionalni ravni. Sem ne sodijo samo deležniki, ki izvajajo aktivnosti neposredno na področju razvoja samih čipov in spremljajočih polprevodniških tehnologij, temveč tudi druga podjetja iz verige elektronskih izdelkov. Tako vlada utemeljuje pripravo predloga Programa razvoja čipov in polprevodniških tehnologij v Sloveniji do leta 2030, o katerem se je avgusta zaključilo javno posvetovanje.

Ministrstvo za digitalno preobrazbo je julija v Uradnem listu objavilo javni poziv k oddaji zaprosil za izdajo pisma o namestitvi sofinanciranja projekta za vzpostavitev kompetenčnih centrov za polprevodnike. Projekt za ustanovitev kompetenčnih centrov v državah članicah Evropske unije je bil izbran v okviru skupnega evropskega podjetja za čipe (Chips JU). Poziv je bil objavljen na podlagi programa ukrepov spodbujanja podjetništva v obdobju 2022-2030 in razpisa Chips JU, ki je objavilo razpis za dodelitev nepovratnih sredstev projektu za vzpostavitev kompetenčnih centrov za polprevodnike in njihove evropske mreže.

Ministrstvo za digitalno preobrazbo bo sofinanciralo en kompetenčni center konzorcija slovenskih organizacij, ki pa mora zadostiti tudi pogojem in biti uspešen na

razpisu Chips JU. Zanj bo zagotovilo pol milijona evrov za vsako posamezno leto oziroma skupaj največ dva milijona evrov za obdobje štirih let. Sredstva v enaki višini bo zagotovilo tudi podjetje Chips JU.

Slovenski konzorcij za prijavo na evropski razpis sestavljajo Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani v vlogi koordinatorja in partnerji Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru, Univerza v Novi Gorici, Inštitut »Jožef Stefan« in Center odličnosti nanoznanosti in nanotehnologije v Ljubljani.

Rok za oddajo prijave na razpis Chips JU za kompetenčne centre je 2. oktober 2024. Odobreni kompetenčni centri bodo začeli z delovanjem predvidoma v začetku 2025. Financiranje centrov bo zagotovljeno za obdobje štirih let.

Kompetenčni center Čip.si bo med drugim skrbel za pridobivanje talentiranega kadra.

Aktivnosti centrov so omejene

Aktivnosti in cilji kompetenčnih centrov morajo poleg nacionalnim interesom zadostiti tudi pogojem in usmeritvam, ki jih narekuje razpis Chips JU, pojasnjuje **dr. Janez Krč, profesor na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani.**

Kompetenčni centri za čipe bodo po njegovih besedah prispevali h krepitvi evropskega ekosistema čipov in polprevodnikov ter k razvoju področja in gospodarstva na nacionalnem nivoju držav članic. Kot omenjeno so aktivnosti centrov omejene. »Tovrstni kompetenčni centri ne bodo financirani za izvajanje raziskovalno-razvojnih aktivnosti ali za nakup večje tehnološke opreme, temveč bo dejavnost usmerjena v promocijo, izobraževanje in razvoj spretnosti, pomoč pri dostopu do evropskih tehnoloških kapacitet, kot bo virtualna platforma za načrtovanje in pilotne linije za čipe, informiranje, nudili bodo podporo tehnološkemu prenosu, skrbeli za povezovanje v mrežo drugih evropskih kompetenčnih centrov in drugo,« razlaga profesor Krč.

Ciljni uporabniki storitev bodo predvsem podjetja

Ciljni uporabniki storitev kompetenčnih centrov bodo predvsem podjetja (mala in srednje velika podjetja, zagona in odcepnna podjetja), pa tudi raziskovalne organizacije, univerze in ostali deležniki na področju čipov in polprevodnikov.

Predvideni slovenski Kompetenčni center Čip.si si bo v okviru navedenih aktivnosti po Krčevih besedah prizadeval za krepitev nacionalnega in evropskega razvoja na področju čipov in polprevodniških tehnologij. Med

drugim bo s promocijo področja skrbel za pridobivanje talentiranega kadra, kjer imamo velik primanjkljaj, prispeval k dvigu kakovosti izobraževanja in razvijanja spretnosti strokovnjakov na področju ter pomagal pri dostopu do tehnologije. Prizadeval si bo tudi za večjo povezanost gospodarstva z izobraževalnimi ustanovami in raziskovalnimi organizacijami.

Konzorcij Kompetenčnega centra Čip.si bo deloval v okviru več delovnih sklopov. S komplementarnimi znanji partnerjev bo glede na aktualne potrebe uporabnikov spodbujal razvoj namenskih čipov ASIC za različne aplikacije, hkrati bo skrbel za prodiranje znanj in aktivnosti na področju novih generacij čipov, kot so fotoniki in kvantni čipi ter gradniki. »Center mora delovati neprofitno. Storitve se bodo izvajale po znižanih cenah ali zastonj. Namenjene bodo širokemu krogu uporabnikov, predvsem pa podjetjem. Aktivnosti se bodo v večji meri izvajale na matičnih ustanovah partnerjev,« pojasnjuje Janez Krč.

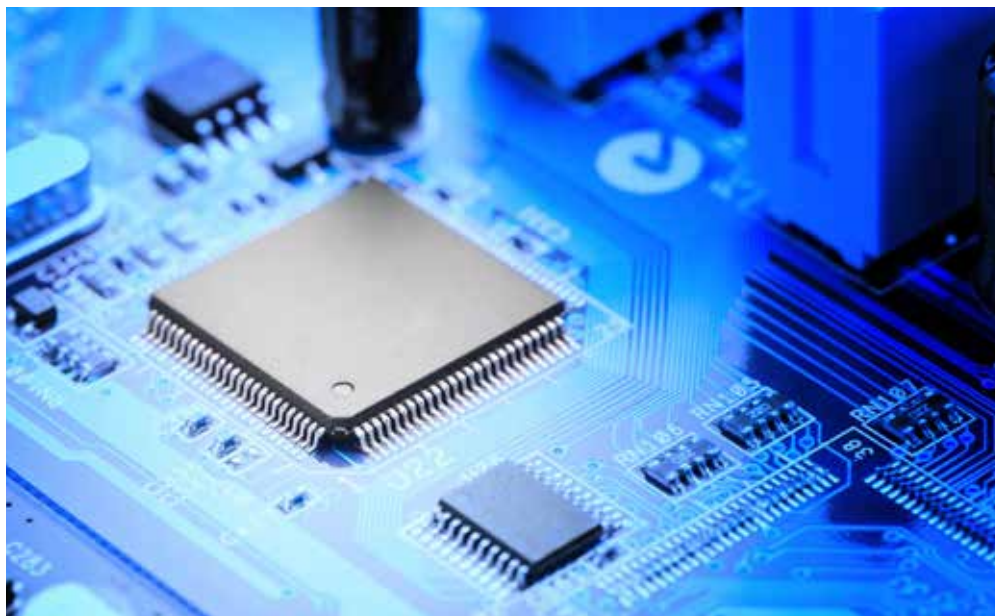


Foto: Depositphotos

Kompetenčni center bo skrbel za prodiranje znanj in aktivnosti na področju novih generacij čipov.

Čip.si je namenjen izvajanju kakovostnih storitev uporabnikom

Kompetenčni center je po njegovih besedah namenjen izvajanju kakovostnih storitev v okviru omenjenih nalog. Za to bo skrbela skupina konzorcija z

medsebojno porazdeljenimi in usklajenimi nalogami ter odgovornostmi, mogoče bo vključiti tudi druge strokovnjake. Za uporabnike bo vzpostavljena kontaktna točka, center bo oglaševal svojo dejavnost, objavljen bo nabor in cenik osnovnih

Arrow electronics

je največji globalni distributer elektronskih komponent na svetu, ki velik del sredstev nenehno vlaga v razvojne kapacitete. Tako je danes s svojimi razvojnimi kompetenčnimi centri in hčerinskimi podjetji razvojni partner za številna tehnološka podjetja, ki nam zaupajo delni ali celoviti razvoj novih produktov – tako na področju HW-a kot tudi SW-a. Kot enega največjih razvojnih centrov velja izpostaviti hčerinsko podjetje eInfochips, kjer več kot 3500 inženirjev lahko prevzame celoten razvoj na področju avtomobilske, letalske, medicinske, vesoljske, robotske in drugih industrij, prav tako novodobni AI, IoT ...

Dejstvo je, da danes vse več podjetij težko najde ustrezno kvalificiran kader, prav tako pa je časovni pritisk razvoja novega produkta vse večji. Temu primerno se vse več podjetij odloča za delni ali celoviti »outsourcing« in Arrow lahko tu ponudi svojo roko od idejne zasnove do končnega produkta s fokusom na čim hitrejši »time-to-market«.

Med drugimi ima Arrow v lasti hčerinsko podjetje SiliconExpert, ki ima največjo svetovno bazo podatkov o elektronskih komponentah. Temu primerno lahko ponudimo risk analizo, kar pomeni, da se že ob snovanju novega produkta uporabijo komponente, ki so tehnološko in cenovno najbolj optimalne, hkrati pa bodo dobavljive še naslednjih 7-10 let, kar je tipičen življenjski cikel industrijskega izdelka.

Ne nazadnje velja omeniti, da lahko svojim partnerjem ponudimo tudi veliko rešitev v (po)prodajnih fazah – celovite »Supply chain« rešitve.

ARROW
Five Years Out

Vaš globalni partner pri razvoju elektronike

www.arrow.com

storitev. Odprt bo za vse zainteresirane deležnike iz nacionalnega, pa tudi evropskega prostora.

Z namenom spodbujanja inovativnosti in s tem dviga dodane vrednosti v slovenskem gospodarstvu si bo Čip.si prizadeval za pridobivanje novih talentov, za kakovostno izobraževanje z najsodobnejšimi znanji in orodji, izpopolnjevanje spretnosti strokovnjakov iz gospodarstva, za pomoč pri dostopu do najsodobnejših tehnoloških kapacitet v Evropi, pomoč pri tehnološkem prenosu in drugo. »Vse to je pomembno za vzpostavljanje kakovostnega inovativnega okolja. Kot omenjeno, pa v okviru tega centra ne bodo mogoče neposredne investicije v izvajanje raziskovalno-razvojnih aktivnosti in v tehnološko opremo. Zato se v predlogu nacionalnega programa, ki je v obravnavi, predvideva tudi drugi ključni ukrepi na področju razvoja čipov in polprevodniških tehnologij v Sloveniji. Kompetenčni center je z omejeno dejavnostjo le eden izmed njih,« razlaga Janez Krč.

Okrepitev slovenskega polprevodniškega ekosistema je izjemnega pomena za konkurenčnost gospodarstva.

GZS - Zbornica elektroindustrije bo imela ključno vlogo pri povezovanju deležnikov

Čeprav **GZS - Zbornica elektroindustrije** ni del konzorcija, ki je pripravil prijavo za kompetenčni center, bo po besedah **direktorice Andreje Hlišč** skupaj z grozdom Pametne tovarne, ki ga koordinira, imela v širšem smislu podpore članstvu ključno vlogo pri povezovanju industrijskih partnerjev, raziskovalnih institucij in izobraževalnih ustanov na področju polprevodnikov. »Naš primarni cilj bo vzpostavitev celovitega ekosistema, ki bo omogočal razvoj in implementacijo naprednih polprevodniških tehnologij v industrijsko proizvodnjo – tukaj aktivno sodelujemo s prijavitelji Kompetenčnega centra,« pojasni.

Polprevodniki so po njenih besedah v jedru delovanja praktično vsake digitalne naprave in igrajo ključno vlogo v digitalnem gospodarstvu ter v digitalnem in zelenem prehodu Evropske unije. Okrepitev slovenskega polprevodniškega ekosistema je zato izjemnega pomena za konkurenčnost in trajnost slovenskega gospodarstva, s posebnim poudarkom na dobavljivosti in kakovosti čipov. »S podporo pri vzpostavljanju partnerstev in sodelovanju med različnimi deležniki bo zbornica omogočila izmenjavo znanja, tehnologij in dobrih praks,« pojasnjuje Andreja Hlišč.

Slovenija ne stremi k množični proizvodnji velikopotrošnih čipov, ampak se usmerja na nišne segmente namenskih čipov in tehnologij, kjer se lahko uvrsti v svetovni vrh, vlada navaja v predlogu Programa razvoja čipov in polprevodniških tehnologij v Sloveniji do leta 2030. V njem podaja usmeritve razvoja, strokovne rešitve in ukrepe za realizacijo. ■



MALI-E-TIKO

MOJSTROVINE IZ KOVINE

Profesionalni kovinski izdelki že od leta 1988

Za potrebe elektronskega in avtomobilskega sektorja, podjetje MALI-E-TIKO ponuja širok nabor izdelkov in storitev na področju izdelave elementov in sestavnih delov iz pločevine. Vključno z deli za težke stroje in opremo, kar zahteva strokovno znanje s področja predelave in obdelave kovin.

Podjetje MALI-E-TIKO iz Tržiča ima certifikat ISO 9001. Skladno z zahtevami tega standarda, izdeluje sestavne dele zlasti za elektronsko opremo in avtomobilsko industrijo ter tudi elemente za gospodarska vozila in gradbeno opremo.

Elektronika

Poleg širokega nabora sestavnih elementov za avtomobilsko industrijo podjetje izdeluje tudi ohišja za elektroniko, različna po naročilu in standardna izdelana hladilna rebra iz aluminija, ter ohišja za elektronsko opremo in ojačevalce.

MALI-E-TIKO projektira elemente z najzahtevnejšo zasnovo, izdelano z večosnimi CNC rezalnimi stroji.

Oprema za zahtevno uporabo

MALI-E-TIKO izdeluje elemente in dele za cestna vozila, gradbeno opremo, težke stroje in rešitve za ogrevanje, cestne in druge znake iz nerjavnega jekla ter širok nabor kovinskih omaric in sistemov za shranjevanje.

Storitve kovinske obdelave podjetja MALI-E-TIKO vključujejo laserski razrez, krivljenje, rezkanje, struženje, varjenje vseh vrst materialov (varjenje TIG, MIG in MAG). Podjetje zaposluje certificirane varilce, ter ima certifikata EN ISO 3834-2 in EN 1090-2.

Izvajalci podjetja MALI-E-TIKO poleg peskanja zagotavljajo še razno zaščito površin, eloksovanje, kromatiranje ter prašno in mokro barvanje. Dodatne storitve zajemajo graviranje (vključno z laserskim graviranjem) in UV tisk.

Razvoj izdelkov

Pri razvijanju izdelkov podjetje sodeluje s strankami. Za oblikovanje uporablja CAD tehnologijo, ter tudi najsodobnejšo CAM programsko opremo za CNC-programiranje. Poleg številnih drugih storitev MALI-E-TIKO zagotavlja tudi lasersko rezanje jekla, nerjavnega jekla in aluminija ter CNC-vrtanje in krivljenje materialov s sodobnimi CNC-stroji (TRUMPF, Gasparini in LVD).

Partnerji v Nemčiji, Avstriji in Italiji

MALI-E-TIKO svoje izdelke dobavlja partnerjem v Nemčiji, Avstriji in Italiji in Sloveniji. Glavno tržišče podjetja je Nemčija, kjer med partnerje sodijo tudi podjetja ANNAX GmbH, BOMAG GmbH in Veit GmbH. V Avstriji MALI-E-TIKO sodeluje s podjetjema Swarco Futurit GmbH in Palfinger AG, v Italiji pa s podjetjem CAEN S.p.A. Po zaslugi številnih slovenskih partnerjev je proizvode podjetja MALI-E-TIKO mogoče najti na številnih koncih sveta, med drugim tudi na Bližnjem in Daljnem vzhodu, v Južni Ameriki, Združenem kraljestvu, Hongkongu ter na Japonskem.

MALI-E-TIKO sodeluje s podjetji, ki so vodilna na svojih področjih. Poleg tega s partnerji sodelujejo pri njihovih tekočih in prihodnjih projektih ter si tako izmenjujejo izkušnje in strokovno inženirsko znanje.



ELRAD

Zanesljiv partner za vaše projekte v elektroniki

Elrad v svetu velja za ime, ki označuje napredek, inovativnost in zanesljivost. Poleg celovitih rešitev na ključ na področju elektronskih sklopov in regulacij svojim strankam nudijo tudi vrsto lastnih proizvodov »off the shelf«.

Družba Elrad International je kot majhna družba začela poslovati leta 1996 v Gornji Radgoni. Postopoma in z rastjo prodaje se je organizacija razvijala v skupino Elrad, ki ima danes proizvodne enote v Sloveniji, v Srbiji (od 2004), na Kitajskem (od 2007), v Mehiki (od 2019) in na Filipinih (od 2021).

Svojim kupcem in partnerjem Elrad nudi rešitve na področju prodaje, razvoja in proizvodnje elektronskih sklopov ter regulacij. »S partnersko povezanimi družbami svojim kupcem nudimo celovito rešitev – od začetnega razvoja do končne proizvodnje elektronike, vključno z mehaniko. Poleg tega ponujamo tudi lastno razvite proizvode, ki so takoj na voljo na trgu,« pravijo v podjetju.

Načrtno negujejo kulturo inovativnosti

Inovativnost je ključen dejavnik, ki neposredno vpliva na konkurenčnost podjetja. V Elradu zato z nenehnimi izboljšavami ne le optimizirajo procese in zmanjšujejo stroške, temveč razvijajo edinstvene rešitve, ki jih razlikujejo od konkurence. »S tem, ko nenehno iščemo nove načine za izboljšanje izdelkov in storitev, postajamo bolj prilagodljivi in hitrejši pri odzivanju na spremembe na trgu, kar nam omogoča, da ohranjamo in krepimo svoj konkurenčni položaj,« poudarjajo v podjetju.

Kulturo inovativnosti razvijajo in spodbujajo tudi med zaposlenimi z omogočanjem izobraževanj in usposabljanj na področjih novih tehnologij. »To omogoča našim ekipam, da so v koraku z najnovejšimi trendi in zmožne predlagati ter implementirati inovativne



rešitve. Tako ohranjamo konkurenčnost na globalnem trgu, tako z vidika stroškov kot odzivnosti na spremembe in tehnološke trende,« pravijo.

Pametni sistemi za še večjo učinkovitost

Načela inovativnosti pa v Elradu udeležujejo tudi na področju avtomatizacije in digitalizacije z več ključnimi pristopi:

Optimizacija procesov: Identifikacija potencialov za optimizacijo s pomočjo digitaliziranih podatkov, zajetih iz proizvodnih procesov, kar povečuje učinkovitost in zmanjšuje izgube v procesih.

Digitalna transformacija: Izvajanje digitalne transformacije procesov v podjetju z integracijo digitalnih orodij, kar

omogoča učinkovitejši pretok informacij in boljše usklajevanje med različnimi oddelki.

Robotizacija ključnih operacij: Uvajanje robotov za izvedbo ponavljajočih se nalog, kar ne povečuje le produktivnosti, ampak zagotavlja tudi večjo natančnost in konsistentnost v proizvodnji.

Pametna skladišča in logistika: Avtomatizacija skladiščnih in logističnih operacij, kjer se s pomočjo robotskih sistemov upravlja z materialom in gotovimi izdelki. To omogoča hitrejšo premiko blaga, zmanjšuje možnost napak pri skladiščenju in odpremi ter zagotavlja boljše izkoriščanje prostora.

Samodejno zbiranje in analiza podatkov: Vgradnja sistemov za samodejno zbiranje podatkov, ki omogočajo natančno spremljanje in analizo učinkovitosti strojev in proizvodnih linij. Ti podatki so ključni za hitro sprejemanje odločitev in optimizacijo delovanja celotne proizvodnje.

Poleg inovativnosti Elradov uspeh temelji tudi na drugih ključnih elementih:

- hitra uvedba izdelkov v serijsko proizvodnjo,
- transparentnost v delu s kupci,
- gradnja zaupanja in dolgoročna partnerstva s kupci in dobavitelji,
- globalna prisotnost,
- ponudba celovitih rešitev.

NAGRADE

Razpis nagrad Gospodarske zbornice Slovenije za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke za leto 2024

Gospodarska zbornica Slovenije razpisuje Nagrade za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke za leto 2024.

Andrej Brvar, GZS

Nagrada Gospodarske zbornice Slovenije se od leta 1968 podeljuje kot priznanje za izjemne dosežke trajnejšega pomena pri uresničevanju poslovnih in razvojnih ciljev, ki odločilno vplivajo na splošni ugled gospodarskih subjektov.

Nagrade se podelijo znotraj naslednjih kategorij, in sicer do:

- 3 nagrade za velike gospodarske družbe,
- 3 nagrade za srednje gospodarske družbe,
- 3 nagrade za male in mikro gospodarske družbe

Dosežke kandidatov ocenjuje in o podelitvi nagrade odloča Komisija za nagrado Gospodarske zbornice Slovenije za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke (v nadaljevanju Komisija), ki jo je imenoval Upravni odbor Gospodarske zbornice Slovenije.

Namen nagrade

Nagrada je namenjena direktorjem, izvršnim direktorjem in predsednikom uprav oz. osebam, ki operativno vodijo družbo (v nadaljevanju: kandidatom) kot visoko priznanje za izjemno poslovodno, tehnično, marketinško ter organizacijsko delo in trajni razvoj družbe, ki jo vodijo.

Nagrado prejmejo predstavniki podjetja, ki z izjemnimi rezultati ter odličnostjo dosegajo izboljšanje gospodarskega položaja svoje družbe in prispevajo k razvoju gospodarstva v Sloveniji.

Predlagatelj

Predlog za podelitev nagrade lahko podajo upravni odbori združenj oziroma zbornic dejavnosti in območnih zbornic v okviru GZS, gospodarske



Foto: Barbara Reya

družbe in njihove oblike povezovanja, kot tudi poslovni partnerji in institucije z referencami za presojanje odličnosti gospodarskih subjektov.

Pogoji za prijavo

Pogoji za obravnavo predlogov za podelitev nagrade so:

- kandidat vodi družbo/poslovni sistem najmanj 5 let;
- kandidat ima ob prijavi funkcijo iz 2. člena teh pravil; izjemoma upošteva komisija prijavo kandidatov, ki so bili na mestu direktorja najmanj do 30. junija tekočega leta razpisa nagrad;
- kandidat mora h kandidaturi predložiti tudi izjavo o soglasju nadzornega sveta oz. upravnega odbora oz. lastnika/ov;
- kandidat mora ob prijavi predložiti pisno izjavo o nekaznovanosti in da ne potekajo zoper njega kakršni koli sodni postopki;
- družba dosegla dodano vrednost na zaposlenega, ki je enaka ali višja od

panožne v zadnjem zaključenem poslovnem letu;

- družba ima sprejeto dolgoročno strategijo;
- družba posluje z dobičkom zadnjih 5 let, vključno s 1. polletjem 2024.

Prijavnina na razpis

Člani GZS so oproščeni plačila prijavnine. Nečlani pa morajo po obvestilu Komisije o skladnosti z razpisnimi pogoji poravnati prijavnino, ki znaša (brez DDV) za posamezno kategorijo:

- 3.000 € za velike gospodarske družbe,
- 2.000 € za srednje gospodarske družbe,
- 1.000 € za male in mikro gospodarske družbe.

Merila za nagrado

Merila za presojo upravičenosti do nagrade so objavljena v Pravilih za nagrado GZS in zajemajo:

- splošne in razvojne rezultate,
- rezultate poslovanja,

- tržne rezultate.

Predlog in dokumentacija

Predlog mora biti obrazložen skladno z merili, navedenimi v Pravilih za nagrado GZS za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke in dokumentiran z izpolnjenim Vprašalnikom kandidatom za nagrado GZS za leto 2024 ter zahtevanimi prilogi.

Rok za sprejem prijav

Komisija bo obravnavala le popolne predloge, ki jih bo prejela ali bodo oddani priporočeno po pošti do vključno **2. oktobra 2024** na naslov:

Gospodarska zbornica Slovenije
Komisija za nagrado GZS
Dimičeva 13
1504 Ljubljana

Objava nagrajencev

Imena nagrajencev bodo objavljena na podelitvi nagrad ■.



O.P.S.
BREŽNIK

●●● FTPO
Fakulteta za
tehnologijo polimerov



Človeška skrb za trajnostno prihodnost, nov biomaterial in sodobna znanost so se združili v izjemen **lonček** po navdihu matere narave. **Matterra** je inovativen lonček ustvarjen iz **100% biorazgradljivih materialov in obnovljivih virov**.

Visoka trpežnost materiala uporabniku omogoča pitje tako hladnih kot vročih pijač. Zaradi visoke izolativnosti naše recepture zunanji dejavniki ne vplivajo na temperaturo servirane pijače. **Matterra** je lonček, ki omogoča pranje v pomivalnem stroju.

Lastnosti omogočajo dolgoročno uporabo produkta. Po končani življenjski dobi, **se lonček lahko reciklira do 10 krat**.

Ko recikliranje ni več možno, pa je lonček možno **kompostirati**.

matterra @ EKSTERA .si

GROUPAMA ZAVAROVALNICA

Ponašajo se s podporo ene največjih evropskih zavarovalnih skupin

Groupama Zavarovalnica je del ene izmed vodilnih evropskih zavarovalnih skupin z več kot stoletno tradicijo in prisotnostjo v 10 državah na področju Evrope, Azije in Afrike in 12 milijoni zavarovancev. Slovenskim strankam ponuja prilagodljive in sodobne zavarovalne rešitve, podprte z mednarodnimi izkušnjami in znanjem.

O podvigih, dosežkih in načrtih družbe smo se pogovarjali z direktorjem slovenske podružnice Sandijem Šterpinom.

Kaj ponujate na slovenskem trgu in komu?

Na slovenskem trgu ponujamo paletu zavarovalnih produktov za posameznike in podjetja. Trenutno gre predvsem za zavarovanja civilnega premoženja, nezgodna zavarovanja, zavarovanje kreditotjemalcev in nekatere vrste poslovnih zavarovanj, v pripravi pa imamo tudi zavarovanje vozil. Naše storitve so namenjene vsem, ki iščejo zanesljive in inovativne zavarovalne rešitve.

Od kdaj nastopate na trgu in na kakšen način?

Na slovenski trg smo vstopili aprila 2022, in sicer s ciljem ponuditi sveže, konkurenčne in prilagojene zavarovalne produkte. Naš vstop je bil primarno podprt z močnim strateškim partnerstvom s skupino OTP in posledično sodelovanjem s SKB banko, kasneje tudi NKBM banko, kar nam je omogočilo hitro širitev in prisotnost na trgu. Zdaj smo v intenzivni fazi diverzifikacije produktov in prodajnih poti. Strankam smo na voljo na našem sedežu v Ljubljani, na Dunajski cesti 128a.

V čem se razlikujete od drugih ponudnikov na trgu?

Od drugih ponudnikov se razlikujemo po svoji prilagodljivosti, inovativnosti in lo-



kalnem pristopu. Zmožnost hitrega odzivanja na potrebe trga in razvoj lastnih digitalnih rešitev, kot je lastna aplikacija GROW, nam omogoča, da nudimo edinstveno uporabniško izkušnjo in kakovostne storitve. Poleg tega se ponašamo z dolgoletnimi izkušnjami in podporo ene izmed največjih evropskih zavarovalnih skupin.

Na kakšen način lahko s pomočjo celotne zavarovalne skupine obogatite svojo ponudbo in kakovost ter izvedbo storitev?

Kot del Groupama skupine imamo dostop do bogatih virov, znanja in izkušenj, ki so se razvijale več kot stoletje. To nam omogoča, da na slovenski trg prinašamo preverjene in zanesljive rešitve, razvijamo pa tudi nove inovativne zavarovalne produkte. Stranke od tega pridobijo boljšo zaščito, sodobne zavarovalne rešitve ter zaupanje v našo stabilnost in dolgoročno prisotnost na trgu.

Kakšni so vaši poslovni in razvojni cilji na slovenskem trgu?

Naši poslovni cilji na slovenskem trgu so postati eden izmed pomembnih igralcev na trgu z zanesljivimi in inovativnimi produkti, ki bodo konkurenčni obstoječim ponudnikom. Razvojno se bomo osredotočili na širitev ponudbe zavarovalnih produktov ter krepitev digitalnih storitev, kar nam bo omogočilo še boljši dostop do strank in povečanje njihovega zadovoljstva.

Katere novosti pripravljate za prihodnje leto?

Do konca leta 2024 načrtujemo razširitev svoje ponudbe z vstopom na trg zavarovanj vozil. Vstop v ta segment predstavlja zelo pomembno prelomnico v celotni zgodbi Groupama zavarovalnice na slovenskem trgu.

V letu 2025 se širimo tudi na segment dodatnih produktov življenjskih zavarovanj, predvsem naložbenih, prav tako pa bomo v kratkem nadgradili še obstoječo ponudbo zavarovanj za podjetja, kar bo našim strankam omogočilo še bolj celovito zaščito in zavarovalne rešitve, prilagojene njihovim potrebam.

HITREJE DO POSLOVNIH CILJEV S SPIRIT SLOVENIJA

www.spiritslovenia.si

Izkoristite podporne storitve

Povežite se z javno agencijo SPIRIT Slovenija, **“one stop shop”** za podjetja v vseh fazah poslovanja, kjer vam ponujamo številne **brezplačne** podporne aktivnosti in storitve, kot so:

- podporne mreže in podjetniški programi,
- mentorska podpora,
- poslovni dogodki za krepitev kompetenc,
- B2B srečanja,
- gospodarske delegacije,
- mednarodni sejamski nastopi,
- podpora pri iskanju vlagateljev,
- finančne spodbude.

Prijavite inovacijo na Obzorje Evropa

Obzorje Evropa je program Evropske unije za raziskave in inovacije s proračunom v višini več kot 83 milijard evrov.

SPIRIT Slovenija je sedež nacionalne kontaktne točke za celovito svetovanje o programih spodbujanja razvoja najbolj drznih produktov za ustvarjanje novih trgov.

Unovčite našo podporo prebojnim inovacijam in si zagotovite financiranje:



JAVNI RAZPISI ZA RAZISKAVE, RAZVOJ IN INOVACIJE

Priložnosti za podjetja – prihajajo RRI razpisi

V prihodnjih mesecih bo Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost RS (ARIS) objavila več javnih razpisov, namenjenih podpori raziskovalno-razvojnih in inovacijskih projektov. Ti razpisi bodo omogočili podjetjem, da s sofinanciranjem uresničijo svoje raziskovalne in razvojne načrte.

Nina Vrabelj, GZS, Strateški razvoj

1. RRI program od TRL 3-6

Glavni cilj razpisa je spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojno-inovacijskih (RRI) programov, ki povezujejo akademsko sfero z gospodarstvom. Program je namenjen razvoju novih produktov, storitev in procesov, osredotoča pa se na uporabo novih tehnologij na prednostnih področjih pametne specializacije (S5). Upravičenci bodo konzorciji, ki bodo morali vključevati predvidoma tri raziskovalne organizacije in štiri lastniško nepovezana podjetja, od katerih morata biti vsaj dve mikro, majhni ali srednje veliki podjetji (MSP).

Na voljo je okvirno 58,7 milijona evrov nepovratnih sredstev. Višina sofinanciranja bo med 25 % in 80 %, odvisno od velikosti podjetja. Razpis bo predvidoma objavljen v tretjem kvartalu 2024.

2. Sklad za pravični prehod – RRI in demonstracijsko-pilotni projekti (Zasavje in SAŠA)

Namen sklada je prispevati h gospodarskemu prestrukturiranju premogovnih regij Zasavje in SAŠA. Sofinancirani bodo projekti, ki se osredotočajo na razvoj ali testiranje novih ali izboljšanih izdelkov, procesov ali storitev z visoko dodano vrednostjo. Projekti morajo biti skladni s cilji

S5 in Območnega načrta za pravični prehod (ONPP).

Za Zasavje je na voljo okvirno 4,4 milijona evrov, za SAŠA regijo pa 10 milijonov. Višina sofinanciranja znaša do 60 %, odvisno od velikosti podjetja in sheme državne pomoči. Predvideni rok za objavo razpisov je v tretjem kvartalu 2024.

3. EUROSTARS in EUREKA

Oba programa sta namenjena sofinanciranju mednarodnih raziskovalno-inovacijskih projektov, pri katerih sodelujejo slovenski partnerji v

mednarodnih konzorcijih. Cilj je spodbujanje sodelovanja slovenskih podjetij na globalni ravni ter povečanje njihove konkurenčnosti in inovativnosti.

Za EUROSTARS je predviden proračun v višini 4,5 milijona evrov, za EUREKA pa 11,4 milijona evrov. Oba razpisa bosta objavljena v tretjem kvartalu 2024.

4. Javni razpis za spodbujanje raziskovalcev na začetku kariere

Ta razpis je usmerjen v vzpostavitev povezave med raziskovalnim in podjetniškim okoljem, kjer bo povezovalni



člen raziskovalec na začetku kariere. Cilj je spodbujanje sodelovanja med javnimi raziskovalnimi organizacijami in gospodarstvom, kar bo posledično vodilo v povečanje vlaganj zasebnega sektorja v raziskave, razvoj in inovacije.

Na voljo je proračun v višini 10 milijonov evrov, predvidena objava razpisa pa je načrtovana za tretji kvartal 2024.

5. Raziskovalci v gospodarstvu

Razpis je usmerjen v spodbujanje novih zaposlitev raziskovalcev v podjetjih, kar bo okrepilo raziskovalne oddelke znotraj gospodarskih subjektov. Namenjen je raziskovalcem, ki si želijo pridobiti izkušnje v gospodarstvu, ter podjetjem, ki želijo pridobiti kakovostne raziskovalne kadre.

Na voljo je proračun v višini 17,5 milijona evrov, predvidena objava razpisa pa je načrtovana v tretjem oz. četrtem kvartalu leta 2024.

6. Pospeševalnik

Pospeševalnik je namenjen spodbujanju naložb v raziskave, razvoj in inovacije

ter vzpostavljanju povezav med podjetji in raziskovalnimi institucijami. Podprt bo razvoj novih ali izboljšanih izdelkov, procesov ali storitev ter sodelovanje v mednarodnih raziskovalnih projektih.

Predviden proračun znaša 11,4 milijona evrov, objava razpisa pa bo v tretjem kvartalu 2024.

Razpisi so namenjeni podpori raziskovalno-razvojnih in inovacijskih projektov.

7. RRI TRL 6-9

Ta razpis je namenjen projektom, ki se osredotočajo na razvoj ali testiranje novih ali izboljšanih izdelkov, procesov ali storitev z visoko dodano vrednostjo in tržnim potencialom. Cilj je povečanje konkurenčnosti sodelujočih podjetij.

Skupno bo na voljo 40 milijonov evrov, od tega 10 milijonov evrov v letu 2024. Višina sofinanciranja bo znašala do 60 %, odvisno od velikosti podjetja. Razpis bo objavljen v četrtem kvartalu 2024.

8. Demo piloti

Namen tega razpisa je podpora pilotno-demonstracijskim projektom z vključitvijo spodbud za preskusne in eksperimentalne infrastrukture. Cilj je povečanje konkurenčnosti sodelujočih podjetij ter vzpostavitev pogojev za testiranje in razvoj novih tehnologij.

Okvirna višina sredstev znaša 60 milijonov evrov, od tega bo v letu 2024 na voljo 15 milijonov evrov. Višina sofinanciranja bo do 60 %, odvisno od velikosti podjetja in uporabljene sheme državne pomoči. Razpis bo objavljen v četrtem kvartalu 2024.

Javni razpisi ARIS ponujajo številne priložnosti za podjetja, ki želijo vlagati v raziskave, razvoj in inovacije. S sodelovanjem v teh razpisih lahko podjetja pridobijo pomembna finančna sredstva za svoje projekte ter izboljšajo svojo konkurenčnost na trgu. Pomembno je, da podjetja pravočasno pripravijo svoje prijave in se tako učinkovito vključijo v pridobivanje razpoložljivih sredstev za svoj razvoj in rast. ■

Za vsakim
brezskrbnim
nasmehom stoji
1988 zanesljivih
ETI-jevih ljudi.

Preklopi na varno prihodnost

ECODESIGN

Kaj prinaša nova Ecodesign uredba?

Uredba (EU) 2024/1781 o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovano za trajnostne izdelke (ESPR) sledi cilju zagotavljanja visokokakovostnih, funkcionalnih in varnih izdelkov, ki so učinkoviti in cenovno dostopni, trajajo dlje časa in so zasnovani za ponovno uporabo, popravilo in visokokakovostno recikliranje.

Andreja Belavić Benedik, GZS – Zbornica elektroindustrije

Evropski zeleni dogovor (EZD) določa ambiciozni cilj, da bi Evropska unija (EU) do leta 2050 postala prva podnebno nevtralna celina in prepozna prednosti vlaganja v konkurenčno trajnostnost EU z gradnjo bolj pravične, zelene in digitalne Evrope. Izdelki imajo ključno vlogo v tem zelenem prehodu. Evropski zeleni dogovor poudarja, da so trenutni proizvodni procesi in vzorci potrošnje še vedno preveč linearni in odvisni od pretoka na novo pridobljenih surovin, trgovanja z njimi, njihove predelave v blago, ki je na koncu odloženo v obliki odpadkov ali emisij. Zato opozarja, da je nujno potreben prehod na model krožnega gospodarstva, ter ugotavlja, da je pri tem potrebno doseči še znaten napredek. Poleg tega opredeljuje energetska učinkovitost kot prednostno nalogo za razogljičenje energetskega sektorja ter doseganje podnebnih ciljev do leta 2030 in leta 2050.

Da bi Evropska komisija (EK) pospešila prehod na model krožnega gospodarstva, so bili sprejeti mnogi zakonodajni akti ter spisani različni akcijski načrti in strategije (Akcijski načrt za krožno gospodarstvo, Nova industrijska strategija, Osmi okoljski akcijski program, Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal, Strategija na področju kemikalij za trajnostnost).

Za izvajanje navedenih aktov je zato sprejeta nova Uredba (EU) 2024/1781

Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovano za trajnostne izdelke, spremembi Direktive (EU) 2020/1828 in Uredbe (EU) 2023/1542 ter razveljavitve Direktive 2009/125/ES ali na kratko ESPR (Ecodesign for Sustainable Products Regulation), ki nadomešča obstoječo Ecodesign direktivo iz leta 2009.

Nova uredba se nanaša na fizično blago, ki se da na trg ali v uporabo znotraj EU, vključno s sestavnimi deli in polizdelki.

Obseg nove ESPR

Sprejem ESPR bo omogočil doseganje zastavljenih ciljev EZD in prehoda v krožno gospodarstvo, kar bo državljanom EU zagotovilo visokokakovostne, funkcionalne in varne izdelke, ki so učinkoviti in cenovno dostopni, trajajo dlje časa in so zasnovani za ponovno uporabo, popravilo in visokokakovostno recikliranje.

ESPR je horizontalna uredba, neposredno veljavna v vseh državah članicah EU, na podlagi katere bodo v prihodnje sprejeti delegirani akti za posamezne skupine izdelkov. Za razliko od Ecodesign direktive iz leta 2009, ki se je nanašala samo na izdelke, povezane z energijo

(izdelek, ki med uporabo vpliva na porabo energije), se nova uredba nanaša na fizično blago, ki se da na trg ali v uporabo znotraj EU, vključno s sestavnimi deli in polizdelki. Izjeme, ki ne zapadejo pod to uredbo, so določene v drugem odstavku 1. člena uredbe (hrana, krma, zdravila, do določene mere vozila, oprema za obrambo ali nacionalno varnost ...).

ESPR uvaša tudi digitalni potni list izdelka, določa obvezne zahteve glede zelenih javnih naročil, oblikovan pa je tudi okvir za preprečevanje uničenja neprodanih potrošniških izdelkov.

Zahteve za okoljsko primerno zasnovano in digitalni potni list izdelka (DPP)

Delegirani akti za posamezne skupine izdelkov bodo morali opredeliti relevantne parametre/vidike z namenom izboljšanja lastnosti izdelkov (Priloga 1 uredbe), kot so: trajnost, zanesljivost, možnost ponovne uporabe, možnost nadgradnje, popravljivost, možnost vzdrževanja in obnove, prisotnost skrb vzbujajočih snovi, poraba energije in energijska učinkovitost, poraba vode in učinkovitost porabe vode, uporaba virov in učinkovitost rabe virov, reciklirana vsebina, možnost ponovne izdelave, možnost recikliranja, možnost predelave materialov, vplivi na okolje, vključno z ogljičnim odtisom in okoljskim odtisom ter pričakovano nastajanje odpadkov.

Vse te informacije bodo do določenega obsega dostopne različnim akterjem na trgu, predvsem pa bodo smerokaz potrošnikom pri nakupovanju.

Nabor vseh informacij, ki so lahko vključene v DPP, je naveden v Prilogi 3 uredbe, podrobnosti glede navajanja potrebnih informacij pa bodo zapisane v delegiranih aktih za posamezno skupino izdelkov. V zahtevah glede informacij se tudi določi, da se izdelki lahko dajo na trg ali v uporabo le, če je na voljo DPP v skladu z veljavnim delegiranim aktom. Podatki v DPP morajo biti točni, popolni in posodobljeni.

Proizvajalec sestavi in podpiše EU izjavo o skladnosti, s katero prevzame odgovornost za skladnost izdelka.

Stranke, proizvajalci, uvozniki, distributerji, trgovci, poklicni serviserji, neodvisni subjekti, izvajalci obnov, proizvajalci, ki izdelek ponovno izdelajo, izvajalci recikliranja, organi za nadzor trga in carinski organi, organizacije civilne družbe, sindikati in drugi zadevni akterji morajo imeti brezplačen in preprost dostop do DPP na podlagi svojih pravic dostopa, kot so določene v veljavnem delegiranem aktu.

EK bo do 19. julija 2026 vzpostavi la digitalni register za varno shrambo edinstvenih identifikacijskih oznak. EK bo zagotovila, da se podatki, shranjeni v



Foto: Depositphotos

registru, obdelujejo varno in v skladu s pravom Unije, vključno z veljavnimi pravili o varstvu osebnih podatkov.

Obveznosti gospodarskih subjektov

V Poglavlju VII uredbe so določene naloge in obveznosti, ki jih morajo izpolniti gospodarski subjekti (proizvajalci, pooblaščen zastopniki, uvozniki, distributerji, trgovci, ponudniki storitev odpremnih skladišč), odvisno od njihove vloge pri dajanju izdelka na trg ali v uporabo.

Skladnost izdelkov in prost pretok blaga

Za namene skladnosti in preverjanja skladnosti z zahtevami za okoljsko primerno zasnovano se preskusi, meritve in izračuni opravijo z uporabo harmoniziranih

standardov ali drugih zanesljivih, natančnih in ponovljivih metod, pri katerih se upošteva splošno priznan najnovejši razvoj tehnike. V primeru izpolnjevanja navedenih zahtev se domneva, da je izdelek skladen z uredbo in delegiranim aktom ter se ga lahko da na trg oziroma v uporabo.

Za skladen izdelek proizvajalec sestavi in podpiše EU izjavo o skladnosti, s katero prevzame odgovornost za skladnost izdelka, na izdelek pa se namesti oznaka CE (kadar to ni mogoče ali ni upravičeno zaradi značilnosti izdelka, se oznaka namesti na embalažo in spremlne dokumente). Oznaka CE mora biti vidno, čitljivo in neizbrisno nameščena na izdelek, preden je le-ta dan na trg ali v uporabo.

Inovativne rešitve za zdravje in učinkovitost vaših živali!

Tekoči in vodotopni dodatki z naravnimi rastlinskimi ekstrakti in eteričnimi olji v podporo reji brez antibiotikov za zdrave živali in ljudi.



lek veterina
GRUPA
PINTALUBA

Že več kot 40 let smo dejavni v prehrani živali in smo na tem področju najbolj inovativno podjetje v Sloveniji. Številna priznanja za naše inovacije potrjuje našo predanost zdravju živali in ljudem.



Lek Veterina d.o.o., α 705 09 003 ☎ : 00 386 (0)2 541 34 00 🌐 www.lek-veterina.si
Lipovci 251 a, 9231 Beltinci, Slovenija 📠 : 00 386 (0)2 541 34 08 ✉ info@lek-veterina.si

Delovni načrt sprejemanja delegiranih aktov

EK sprejme delovni načrt skupaj z vsemi ustreznimi pripravljalnimi dokumenti. V delovnem načrtu bo določen seznam skupin izdelkov, v zvezi s katerimi se zahteve za okoljsko primerno zasnovo določijo prednostno, ter predvidene časovnice za to določitev.

V delovnem načrtu bo določen seznam skupin izdelkov, v zvezi s katerimi se zahteve za okoljsko primerno zasnovo določijo prednostno.

V prvem delovnem načrtu, ki ga bo EK sprejela najpozneje do 19. aprila 2025, bodo prednostno obravnavane naslednje skupine izdelkov: železo in jeklo, aluminij, tekstilni izdelki, zlasti oblačila in obutev, pohištvo, vključno z vzmetnicami, pnevmatike, detergenti, barve, maziva, kemikalije, izdelki, povezani z energijo, za katere je treba prvič določiti zahteve za okoljsko primerno

Predvidena časovnica sprejemanja določil ESPR:



zasnovo ali za katere je treba na podlagi te uredbe pregledati obstoječe ukrepe, sprejete na podlagi Direktive 2009/125/ES, ter izdelki informacijske in komunikacijske tehnologije in druga elektronika.

EK bo zlasti preučila vključitev električne in elektronske opreme v prvi delovni načrt v zvezi s prepovedjo uničenja le-te s strani gospodarskih subjektov. Delovni načrt zajema obdobje najmanj treh let in se redno posodablja.

METALYNX 2.0

NASLEDNJA STOPNJA EVOLUCIJE NA TRGU ABRASIVOV

ODSTRANITE OVIRE

Weiler Abrasives predstavlja novo kakovost izdelkov v sklopu svoje linije. Metalylnx 2.0. rezalne, brusne in kombinirane plošče so razvite za zahtevno kovinsko-predelovalno industrijo. Rezalne in brusne plošče Metalylnx 2.0. nimajo izboljšane samo učinkovitosti. Omogočajo vam tudi izboljšavo vašega delovnega procesa. Ponujamo široko paleto izdelkov, ki bodo zadovoljili vsako vašo potrebo. Izdelki Metalylnx 2.0. so prava izbira za doseganje najvišje učinkovitosti pri rezanju in brušenju.

ODSTRANJUJEMO DELOVNO NEUČINKOVITOST

Edinstvena formula v izdelkih Metalylnx 2.0 omogoča izredno visoko hitrost rezanja ali brušenja in za do 40% daljšo življenjsko dobo izdelka. Indikator Optimum use line je inovacija, ki še dodatno izboljšuje produktivnost pri rezanju in brušenju.

ODSTRANJUJEMO VARNOSTNA TVEGANJA

Izdelki Metalylnx 2.0 omogočajo natančno in enostavno rezanje ter brušenje, kar zagotavlja varnejše delo. Z varnostno QR kodo pa sedaj uporabniki hitreje, kjerkoli in kadarkoli dostopajo do ključnih varnostnih informacij, jo jih potrebujejo.

ODSTRANJUJEMO OVIRE PRI POMANJKANJU DELOVNE SILE

Metalylnx 2.0 olajša rezanje in brušenje, kar omogoča, da so delavci ob koncu dela manj izčrpani. Nova formula poskrbi tudi, da kljub različni izkušeni ali znanjem delavci dosegajo primerljive rezultate. S tem se skrajšujejo obdobja usposabljanja novih zaposlenih in odpravljajo tveganja povezana z dodelavami zaradi neizkušenosti.



Več informacij o izdelkih Metalylnx 2.0. je na voljo na naši spletni strani <https://www.weilerabrasives.com/emea/Metalylnx>

REZALNE IN BRUSNE PLOŠČE, KI VAM ODSTRANJUJEJO OVIRE NA POTI DO DELOVNE ODLIČNOSTI

Forum za okoljsko primerno zasnovo in Strokovna skupina držav članic

EK bo vzpostavila forum za okoljsko primerno zasnovo kot strokovno skupino, v kateri bodo uravnoteženo in učinkovito sodelovali strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, in vsi deležniki z interesom za zadevni izdelek ali skupino izdelkov. Forum bo sodeloval zlasti pri pripravi zahtev za okoljsko primerno zasnovo, pripravi delovnih načrtov, preverjanju učinkovitosti vzpostavljenih mehanizmov za nadzor trga, ocenjevanju ukrepov za samoregulacijo ter ocenjevanju prepovedi uničenja neprodanih potrošniških izdelkov.

Kot podskupina Foruma bo ustanovljena tudi Strokovna skupina držav članic, ki jo bodo sestavljali strokovnjaki, imenovani s strani držav članic. Skupina bo prispevala pri pripravi zahtev za okoljsko primerno zasnovo, ocenjevanju ukrepov za samoregulacijo, izmenjavi informacij in najboljših praks o ukrepih za večjo skladnost s to uredbo in določanju prednostnih nalog na podlagi 26. člena uredbe.

Pomoč malim in srednjim podjetjem pri izvajanju uredbe

Države članice morajo sprejeti ustrezne ukrepe, s katerimi bodo malim in srednje velikim podjetjem (MSP), zlasti mikropodjetjem, pomagale pri zagotavljanju skladnosti z zahtevami za okoljsko primerno zasnovo, določenimi v delegiranih aktih. Države članice se o ukrepih, za katere MSP-ji menijo, da bodo koristni, posvetujejo z organizacijami, ki ta podjetja zastopajo.

Navedeni ukrepi morajo vključevati vsaj zagotavljanje razpoložljivosti enotnih kontaktnih točk ali podobnih mehanizmov za ozaveščanje glede okoljsko primerne zasnove in ustvarjanje priložnosti za mreženje MSP-jev, zlasti mikropodjetij, na področju prilagajanja na zahteve za okoljsko primerno zasnovo.

Poleg tega lahko brez poseganja v veljavna pravila o državni pomoči taki ukrepi vključujejo tudi finančno podporo, vključno z davčnimi ugodnostmi in vlaganjem v fizično in digitalno infrastrukturo, dostop do financiranja, specializirano

usposabljanje vodstvenega kadra in oskrba ter organizacijsko in tehnično pomoč.

Začetek veljavnosti

Uredba je začela veljati 18. julija 2024 in je v celoti zavezujoča ter se neposredno uporablja v vseh državah članicah. Z istim dnem se je razveljavila Direktiva 2009/125/ES z določenimi izjemami (79. člen). ■

Vir: spletna stran Evropske komisije: https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/sustainable-products/ecodesign-sustainable-products-regulation_en

Uredba (EU) 2024/1781 o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovo za trajnostne izdelke (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1781&qid=1719580391746>)

Nova Uredba (EU)
2024/1781



POSTANITE ENERGETSKO NEODVISNI S TAB E.STORAGE BATERIJSKIMI HRANILNIKI ELEKTRIČNE ENERGIJE



SODELOVANJE

Z razvojem podjetnosti do boljših zaposlitvenih možnosti

Sodelovanje med šolstvom in gospodarstvom je temelj ustvarjalnega, inovativnega in kritičnega mišljenja.

Mateja Jordan

Povezava med izobraževalnim sistemom in gospodarstvom je v Sloveniji še precej šibka. Tesnejše sodelovanje bi mladim prineslo boljšo pripravljenost za vstop na trg dela, podjetjem pa ustrezno usposobljen kader. Sodobna podjetja namreč potrebujejo iznajdljive zaposlene, ki se lahko hitro vključijo v delovni proces, hkrati pa so se sposobni prilagajati trendom in prispevati k razvoju podjetja. Kljub trenutno ne ravno rožnati situaciji pa lahko izpostavimo nekaj svetlih izjem.

V zadnjih 10 letih se je število prijav na tekmovanje POPRI povečalo za več kot 500 odstotkov.

POPRI krepi povezavo med izobraževalnimi ustanovami in gospodarstvom

Vzoren primer povezovanja izobraževanja in gospodarstva je projekt POPRI, ki ga že deset let vodi **Primorski tehnološki park** in je namenjen mladim od 7. razreda osnovne šole do 29. leta starosti. **Vodja Regina Bajc** je prepričana, da program spodbuja inovativnost, ustvarjalnost, samoiniciativnost in podjetnost mladih ter s tem izboljšuje tudi njihove zaposlitvene možnosti. V celovit sklop aktivnosti, od delavnic znanja do nacionalnega tekmovanja v najboljše podjetniške ideje mladih, se vključujejo tudi mentorji, izobraževalne

institucije, podjetja, regijski in nacionalni partnerji oziroma soorganizatorji tekmovanja – Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, SPIRIT Slovenija in Slovenski podjetniški sklad. Lani so prvič organizirali tudi POPRI festival podjetnosti in podjetništva mladih Slovenije, ki bo postal vsakoletni dogodek v sklopu finala in zaključne prireditve POPRI.

POPRI na eni strani mladim omogoča razvoj kompetenc, potrebnih pri razvoju lastnega podjetja ali podjetja, v katerem bodo zaposleni, po drugi strani pa podjetjem omogoča iskanje mladih talentov.

To vedno bolj prepoznava tudi gospodarstvo, saj je vse več podjetji in podjetnikov, ki projekt podpirajo kot sponzorji ali kot mentorji – ti nudijo podjetniško svetovanje tekmovalnim ekipam oziroma sodelujejo kot ocenjevalci.

Vedno večje zanimanje je tudi med mladimi. V zadnjih desetih letih se je število prijav na tekmovanje povečalo za več kot 500 odstotkov – lani jih je bilo kar 607. »Tekmovanje je za mlade privlačno, saj imajo možnost predstavitve lastne poslovne ideje pred eminentnimi podjetniki v vlogah ocenjevalcev, ki jim



Foto: arhiv OS Breg

Breški osnovnošolci so se tudi letos udeležili svetovnega prvenstva VEX Worlds v Dallasu kot edini predstavniki iz Slovenije.

podajo povratno informacijo in nasvete, prav tako pa jih privlačijo finančne in ne-finančne nagrade,« ugotavlja sogovornica.

Sodelovanje z GZS bi radi še poglobili

Spodbujanje podjetniških idej mladih in omogočanje prvega stika s podjetništvom in gospodarstvom že v času izobraževanja so pozitivno ocenili tudi na GZS. Najboljše tekmovalci POPRI tako na podelitvah priznanj za inovacije v okviru regijskih zbornic predstavljajo svoje podjetniške ideje, lani pa so se povezali z regionalno **Zbornico osrednjeslovenske regije** tudi v okviru projekta GZS za mlade. Ta je po besedah Regine Bajc možnost razvoja podjetniških idej ob mentorski podpori omogočil zlasti študentom. »Namen povezave je bila vzajemna promocija, spodbujanje mladih k sodelovanju v projektu GZS za mlade in na tekmovanju POPRI,« je povedala.

Osnovnošolci OŠ Breg v okviru programiranja in izdelovanja robotov sodelujejo z vodilnimi mentorji in direktorji VEX robotike iz ZDA, Japonske, Avstralije idr.

Sodelovanje se je izkazalo kot uspešno, saj je podjetniška ekipa pod mentorstvom GZS zmagala na nacionalnem tekmovanju POPRI v kategoriji študenti in mladi do 29. let. »V ekipi POPRI ocenjujemo, da je potencial za vzajemno sodelovanje z GZS



Foto: arhiv Zavod 404

Zavod 404 sodeluje z različnimi raziskovalnimi organizacijami in industrijo, v projekte vključuje študentke in študente, ki se tako povezujejo s svojimi bodočimi delodajalci.

na področju razvoja podjetnosti mladih izjemno velik, zato smo že dali pobudo za nadaljnje poglobljanje medsebojnega sodelovanja,« pravi Regina Bajc.

Osnovnošolci izdelujejo robote

Ambicioznega projekta usmerjanja mladih v svet robotike in inženirstva, so se na ptujski **Osnovni šoli Breg** lotili pred petimi leti. Takrat so se pridružili mednarodnemu Erasmus+ projektu »STEM through Robotics« in tako naredili prvi korak v svet VEX robotike, ki danes predstavlja ključni del izobraževalnega programa, se spominja **mentor Oliver Buček**. Neprecenljive

izkušnje in znanja so nadgradili z mentorskim izobraževanjem v tujini in tako mladim omogočili vpogled v najnovejše trende in tehnologije na področju robotike. Mentor kot ključno izpostavlja tudi vlogo učencev, ki so s trdim delom, predanostjo in vztrajnostjo premagovali izzive ter osvajali nova znanja. Danes so breški osnovnošolci, ki programirajo in izdelujejo robote, prepoznavni tako v Evropi kot v svetu, saj sodelujejo z vodilnimi mentorji in direktorji VEX robotike iz ZDA, Japonske, Avstralije in drugih držav.

Pohvalijo se lahko z izjemnimi dosežki na mednarodnih tekmovanjih v robotiki,

farmatan®
za ekološke reje



Programi antimikrobnega delovanja
Programi za zmanjšanje porabe antibiotikov
Program za ekološke reje
Program za zmanjšanje emisij pri farmski reji živali



od prvega tekmovanja v Estoniji do prestižnih mednarodnih tekmovanj na Češkem, Finskem in celo v ZDA.

Še posebej ponosni so na dosežke na svetovnem prvenstvu VEX Worlds v Dallasu v letih 2022, 2023 in 2024. »Čeprav so bila ta tekmovanja izjemno zahtevna, smo se z veseljem preizkusili v svojih sposobnostih in znanju ter se učili od najboljših na svetu,« pravi Buček. Nagrada Sportsmanship Award iz Dallasa predstavlja krono njihovega truda, saj se podeljuje ekipi, ki pooseblja prave športne vrednote, in jo na šoli razumejo kot priznanje njihovega značaja in pristopu – ta pa presega zgolj tehnične spretnosti.

Lani in letos pa so z organizacijo mednarodnega tekmovanja Open VEX IQ Competition na OŠ Breg v Slovenijo privabili nadarjene ekipe iz vse Evrope.

Brez podpore gospodarstva ne gre

Izvajanje programov robotike ne bi bilo mogoče brez neprecenljive podpore različnih deležnikov, opozarja Buček, žal

pa zagotavljanje sredstev za uresničevanje teh ambicioznih projektov postaja vse večji izziv. Zavedajo se, da brez podpore lokalnega gospodarstva ne bi bilo vrhunskih dosežkov, hkrati pa si želijo dolgoročnejših partnerstev, ki bi jim zagotovila večjo stabilnost in kontinuiteto pri izvajanju dejavnosti, celotni skupnosti pa prinesla dodano vrednost.

Vključitev formalnega kurikuluma za robotiko v šolski sistem bi pripomogla k večji prepoznavnosti področja.

Mentor svojim učencem omogoča najboljše možno izobraževanje na področju robotike in STEM-a, pri načrtovanju in izvajanju pouka vsebine prilagaja potrebam in interesom učencev ter v poučevanje vpeljuje inovativne pristope. Razvil je celo inovativen kurikulum za VEX robotiko, ki temelji na globalnih smernicah in dobrih praksah, obenem pa omogoča fleksibilnost, ključno za spodbujanje

medpredmetnega povezovanja. »S premišljenim vključevanjem vsebin robotike v druga predmetna področja ustvarjam dinamično učno okolje, kjer učenci poglobljajo razumevanje snovi, krepijo veščine kritičnega razmišljanja, reševanja problemov in ustvarjalnega izražanja.«

Sistemske spremembe za vključevanje robotike v šole

Buček verjame, da bi lahko z nekaterimi sistemskimi spremembami še dodatno spodbudili razvoj robotike v šolah. »Ena od potencialnih rešitev je okrepljena institucionalna podpora, ki bi vključevala dodatna usposabljanja, priznanja in nagrajevanje učiteljev, ki se posvečajo tem dejavnostim,« je prepričan. S tem bi učiteljem olajšali delo in jim omogočili, da se še bolj osredotočijo na svoje temeljno poslanstvo – izobraževanje in navdihovanje mladih talentov, ki bodo morda nekoč postali vodilni strokovnjaki v svetu tehnologije in inženirstva. K večji sistematičnosti in prepoznavnosti tega področja



75 LET **STRADICIJO V PRIHODNOST!**

NAFTASTROJNA

Proizvodnja kovinskih konstrukcij
OD IDEJE DO IZVEDBE

www.nafta-strojna.si

bi po mentorjevem mnenju pripomogla tudi vključitev formalnega kurikuluma za robotiko v šolski sistem.

Na OŠ Breg se z robotiko srečujejo tudi že najmlajši učenci, kljub velikemu zanimanju šolarjev pa se žal soočajo s precejšnjimi prostorskimi omejitvami, ki ne omogočajo idealnih pogojev. Oliver Buček pa kljub temu še ni opustil sanj o namensko opremljeni in spodbudni učilnici za delo z roboti.

Zavod 404 – od začetka šole do konca študija

Mladinski tehnološko-razvojni center Zavod 404 je pred desetimi leti nastal kot odgovor na izjemno zanimanje ljubljanskih srednješolcev za različne praktične tehnološke ter inženirske vsebine. Ker v času rednega pouka časa za praktično delo največkrat zmanjka, se lahko v okviru dejavnosti zavoda vključujejo v različne projekte, kjer krepijo svoje tehniške kompetence – od uporabe ročnih in električnih orodij, obdelave materialov,

konstruiranja, oblikovanja, spajkanja in izdelave elektronskih vezij do robotike in programiranja. Navdušenje mladih, spodbujanje njihove vedoželjnosti in ustvarjanje prostora za nove inovativne izume ekipo ženejo, da vsako leto nadgrajuje svoje aktivnosti in programe, pravi mentor **Miha Majetič**.

Zavod 404 mladim omogoča sistematično nadgradnjo šolskega znanja in sodelovanje z industrijo. Študentke in študenti sodelujejo v vseh fazah prototipov ter se tako povezujejo s svojimi bodočimi delodajalci.

Tako se je 404 od začetnih dijaških projektov razvil v organizacijo, ki mlade ustvarjalce spremlja od vstopa v šolo pa vse do konca študija. Izobraževanje poteka v obliki sobotnih delavnic, polnih tednov, celoletnih osnovnošolskih programov ter dijaških in študentskih delavnic ter projektov. »Zavod 404 je edina

izobraževalna organizacija v Sloveniji, ki se ji mladi lahko pridružijo v kateri koli fazi rednega izobraževanja, in ki bodočim inženirkam ter inženirjem omogoča sistematično nadgradnjo šolskega znanja, sodelovanje v interdisciplinarnih projektih in sodelovanje z industrijo na vseh ravneh,« se pohvali sogovornik. Že vrsto let sodelujejo z različnimi raziskovalnimi organizacijami ter industrijo, v projekte pa vključujejo tudi študentke in študente, ki sodelujejo v vseh fazah razvoja prototipov, in se na ta način povezujejo s svojimi bodočimi delodajalci.

Zanimanje za vsebine je vedno večje med mladimi vseh starosti. »Mnogi izmed njih nas obiskujejo več let zapored, od vstopa v osnovno ali srednjo šolo. Nekateri se ob začetku študija tudi odločijo, da se pridružijo naši mentorski ekipi, kar nam daje še posebno zadovoljstvo, saj je izmenjevanje znanja med generacijami ključnega pomena za vzdržnost našega izobraževalnega modela,« zatrjuje Miha Majetič. ■



EVOKS
tehnične storitve
www.evoks.si

Vedno korak naprej!
Inovativne mobilne naprave za
ATEX/IECEx z najnaprednejšo tehnologijo.



KREATIVNA INDUSTRIJA

Oblikovanje prinaša vrednost za podjetja, posameznike in družbo

Najpomembnejši doprinos sodelovanja kreativnih industrij z razvojno dejavnostjo so poslovni rezultati.

Mateja Jordan

Kreativnost in oblikovanje marsikje v gospodarstvu še vedno pomenita le umeetniško okraševanje, opaža **oblikovalec Robert Ilovar**, ponekod pa ima oblikovanje strateško vlogo in podpira blagovne znamke, komunikacijo, izdelke, storitve in prostor. V podjetjih brez konkurence, kjer oblikovanje ostaja le napol izkoriščen potencial, pa se pogosto ujamejo v začaran krog: ker ne prepoznajo njegove vrednosti, ob parcialnih rešitvah dokazujejo, da ne prinaša posebnih poslovnih koristi.

Sodobna priporočila pravijo, da bi morala biti kreativnost in oblikovalsko upravljanje vtkana v vse procese gospodarske družbe.

Zarja Vintar, članica Strateškega sveta za razvoj in inovacije pri GZS, opozarja na direktno povezavo med uspešnostjo podjetja in zavedanjem o pomenu kreativnosti ter v gospodarstvu že opaža zavedanje o pomenu kreativnega in inovativnega okolja. Po njenem bi morala temu slediti tudi država, denimo s kriteriji za deljenje javnega denarja, kjer bi lahko v razpisne pogoje vključili tudi vzdrževanje blagovne znamke, uporabniško izkušnjo in oblikovalski presežek pri izdelku. Vlogo zbornice na tem področju Vintarjeva vidi predvsem v komuniciranju dobre

prakse in izobraževanju tako podjetij kot države.

Kreativnost bi morala biti vtkana v vse procese

Ustvarjanje blagovne znamke, celostne grafične podobe ali novega izdelka v sodelovanju z oblikovalci je že kar samoumevno, njihova znanja pa bi se morala vse bolj pogosto vključevati tudi v razvoj poslovnih, trženjskih ali komunikacijskih strategij, poudarja Zarja Vintar, sicer **ustanoviteljica in direktorica podjetja**

Kofein dizajn. Dober ponudnik kreativnih storitev, ki bo pravilno ovrednotil trg in pozneje z meritvami zadovoljstva uporabnikov pravilno predvidel optimizacijo, mora zato imeti tako poslovna kot komunikacijska znanja. Po sodobnih priporočilih bi morala biti kreativnost in oblikovalsko upravljanje vtkana v vse procese v gospodarski družbi, tudi v odnose med zaposlenimi, proizvodni proces in v zaposlenega do podjetja.

Sodelovanje z naročnikom se začne z delavnico, sledi izdelava artikulirane



Foto: Jaka Babnik

Vse bolj pogosto se dogaja, da znanja oblikovalcev vključujejo tudi v razvoj poslovnih, trženjskih ali komunikacijskih strategij, pravi Zarja Vintar.

projektne naloge z analizo, strategijo, cilji, kazalniki uspeha in načini merjenja zadovoljstva uporabnikov, proces opisuje Vintarjeva. Po lansiranju na trg se sodelovanje nadaljuje, saj merijo rezultate in optimizirajo rešitve. Na tak način Kofe in že dolga leta sodeluje s Tovarno papirja Goričane.

Papirna industrija se je v zadnjih letih soočala s številnimi izzivi – nihanjem v cenah energije, nestabilno razpoložljivostjo osnovne surovine ter premikom v tipu povpraševanj zaradi zelenega prehoda, ki je med nekaterimi naročniki povzročil prehod na brezpapirno poslovanje, opozarjajo v Goričanah. »Z agilnostjo naše blagovne znamke SORA in inovativnostjo našega razvojnega oddelka, pa tudi s stalnim prilagajanjem izdelčnega portfelja, smo uspeli ohraniti stabilen položaj na trgu in pri poslovnih rezultatih. To nam ne bi uspelo brez stalnih investicij v razvoj znamke in komunikacijske aktivnosti,« zatrjuje **Andrej Gradišek, vodja prodaje v Tovarni**

papirja Goričane, in spomni, da številne manjše evropske papirnice omenjenih pretresov niso preživele.

Najboljši rezultati so nemerljivi

V Sloveniji je konkuriranje s ceno običajno, vendar tekme z oddaljenimi masovnimi proizvajalci ne moremo dobiti, opozarja Zarja Vintar in meni, da je zato treba izolirati, včasih pa šele razviti konkurenčne prednosti, s katerimi ne razpolaga nihče drug. Ko jih prepoznamo, pa jih brez brezhibne komunikacije ne bomo mogli sporočiti kupcu, je prepričana. V sodelovanju s kreativnimi ekipami pa vidi tudi številne druge prednosti, saj oblikovalsko mišljenje uporabljajo pri optimizaciji notranje kulture inoviranja, komuniciranju med zaposlenimi ter odnosu vodstva do zaposlenih in proizvodnih procesov. Najboljši rezultati pa so po njenem nemerljivi in se izkazujejo z agilnostjo v odločanju, načrtovanju, proizvodnji in komunikacijah, ki podjetju omogočajo stabilnost.

Vrednost za podjetja, posameznike in družbo

Center za kreativnost je prvi nacionalni razvojno-podjetniški spodbujevalnik za kreativce in kulturnike, ki kot del podpornega okolja za razvoj kreativnega sektorja s svojimi programi krepi njegovo družbeno in ekonomsko vrednost ter ga aktivneje povezuje z gospodarstvom in drugimi panogami. Center dela tudi raziskave in analize o širšem pomenu in vplivu oblikovanja v Sloveniji ter oblikuje priporočila za strategije oblikovanja.

Med prednostmi, ki jih gospodarstvu prinese sodelovanje s kreativnimi industrijami, sta tudi večanje dobička in prodaje.

V sodelovanju s Fundacijo Brumen so leta 2022 opravili raziskavo Oblikovanje vrednosti, ki pokriva komunikacijsko, informacijsko in identitetno oblikovanje. V njej sta **Alja Schmidt** in oblikovalec Robert Ilovár prišla do sklepa, da oblikovanje

Učilnica Metaverzum poučuje s pomočjo sodobnih tehnologij

Dijakom omogoča učenje v interaktivnem okolju, spodbuja jih k praktični uporabi znanja, razvoju kritičnega mišljenja in pridobivanju poklicnih kompetenc.

Na Srednji tehniški in poklicni šoli Trbovlje (STPŠ) so razvili Učilnico Metaverzum. Gre za inovacijo, s katero so si prislužili zlato priznanje Zasavske gospodarske zbornice.

Učenje z digitalnim dvojčkom šole v videoigri

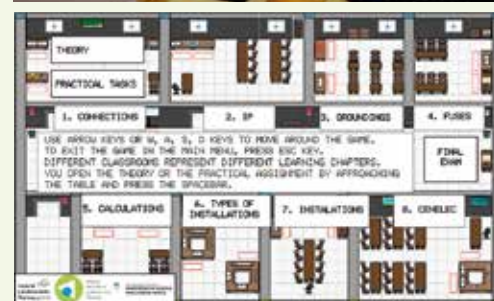
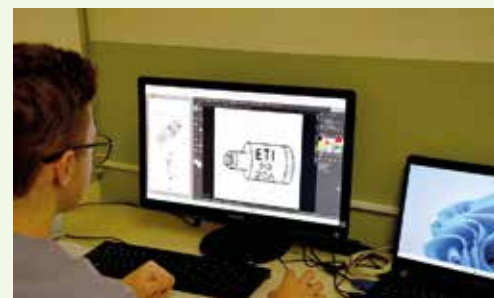
Inovacija Učilnica Metaverzum preoblikuje učenje z digitalnim dvojčkom šole v videoigri, presegajoč omejitve tradicionalnega izobraževanja. Ta revolucionarna metoda uvaja dinamično, interaktivno okolje, ki spodbuja dijake k praktični uporabi znanja, razvoju kritičnega mišljenja in pridobivanju poklicnih kompetenc. Z igralnim pristopom in takojšnjimi povratnimi informacijami Učilnica Metaverzum motivira dijake, izboljšuje zavzetost in omogoča globlje razumevanje učnih vsebin.

Inovacija, ki združuje metaverzum in igre, odgovarja na mednarodne izobraževalne izzive in postavlja nove standarde v izobraževanju električnih instalacij, hkrati pa prispeva k trajnostnemu razvoju in pripravi mladih na zelene tehnologije.



Leto dni za izvedbo

Zamisel o Učilnici Metaverzum se je porodila Žigi Podplatniku in dr. Urošu Ocepku, naj slovenskemu učitelju leta 2022. Pri njenem udejanjanju pa so sodelovali še Matej Notersberg, Vasja Markič, Tanja Kolar, Simona Izgoršek in Vesna Kralj. To so izvedli v letu dni, in sicer v okviru mednarodnega projekta kombiniranega učenja, ki so ga sofinancirali tudi Norveški skladi. Učilnica Metaverzum že deluje na STPŠ, spoznali pa so jo tudi drugi srednješolski učitelji in profesorji z univerz na Norveškem in na Islandiji.



Srednja
tehniška in
poklicna šola
Trbovlje



Foto: Jaka Babnik

Novi katalogi paprijev SORA Tovarne papirja Goričane, zasnova in izvedba KOFEIN DIZAJN.

dokazano prinaša vrednost za podjetja, posameznike in družbo. Večanje dobička, prodaje, tržnega deleža in vrednosti podjetja so najbolj očitne prednosti, ki jih gospodarstvu lahko prinese sodelovanje s kreativnimi industrijami, konkretno z oblikovanjem, je povedal Ilovar. Oblikovanje vpliva tudi na ugled podjetja in pripadnost znamki, pri čemer pomembno vlogo igra celostna podoba, pravi oblikovalec in kot ključno izpostavlja še zadovoljstvo uporabnikov.

Avtorja publikacije sta identificirala tudi pogosto spregledane učinke: oblikovanje prispeva k humanizaciji tehnologije, olajša učenje kompleksnih tem, pomaga pa lahko tudi pri večji skrbi za zdravje, kar

se je izkazalo v času epidemije covid-19. »Kakovostno oblikovane informacije imajo veliko večji učinek, saj jih prej opazimo, raje preberemo, si hitreje zapomnimo in uporabimo,« sta zapisala.

»Mecen lahko reši umetnika, oblikovanje pa podjetje«

»Apple, Lego, IBM, AirBNB, Muji in slovenski Elan so le nekatera podjetja, ki kažejo, da oblikovanje lahko pomaga pri reševanju podjetja oziroma pri njegovem preobratu in dolgoročni uspešnosti,« pravi Robert Ilovar in opaža, da se kreativnost in oblikovanje v kontekstu gospodarstva pri nas prepogosto smatrata kot umetniško okraševanje ali kot dejavnost s (pre)

visoko stopnjo tveganja. Obstajajo tudi že podjetja, kjer ima oblikovanje strateško vlogo in uživa popolno podporo vodstva, upravljanje z oblikovanjem pa je razumljeno kot povezovalna aktivnost, ki pokriva blagovne znamke, komunikacijo, izdelke, storitve in prostor. Na drugi strani pa je množica podjetij, ki v svojem lokalnem okolju praktično nimajo konkurence in posledično ne vidijo potrebe po izkoriščanju priložnosti, ki jih lahko prinese kakovostno, strateško vodeno oblikovanje. Ilovar pa izpostavlja še tretjo skupino podjetij, kjer je oblikovanje neizkoriščen potencial, saj ga uporabljajo le parcialno, na primer kot del razvoja ali trženja.

Upravljanje z oblikovanjem mora biti razumljeno kot povezovalna aktivnost, ki pokriva blagovne znamke, komunikacije, izdelke, storitve in prostor.

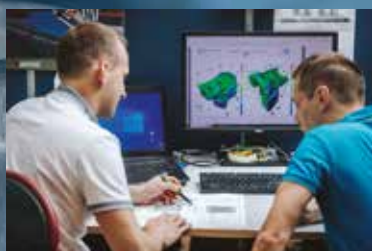
»Nekatera od teh podjetij so razvila izjemne izdelke ali storitve, žal pa njihova podoba ni le neatraktivna in razdrobljena, ampak jih v odnosu do konkurence kaže kot nekompetentne in jim dela nepopravljivo škodo. Druga imajo možnosti za razvoj izjemnih izdelkov in storitev, vendar zaradi skepse do oblikovanja tega razumejo le kot končni izgled spletne strani ali lepotičenje na koncu procesa razvoja izdelka,« opaža oblikovalec in meni, da so podjetja tako ujeta v začaran krog. Ker ne prepoznajo vrednosti, ki jo



www.tecos.si

CELOVIT RAZVOJ IZDELKOV NA ENEM MESTU NAROČNIKOM PRIHRANI ČAS IN DENAR

RAZVOJ NOVIH IZDELKOV



OPTIMIZACIJA PROIZVODNIH PROCESOV



RAZISKAVE IN RAZVOJ



TECOS

Zanesljiv partner za varen in uspešen razvoj vaših idej
ter optimirano proizvodnjo brez odvečnih težav.

www.tecos.si

Foto: Gordana Grlic



Mag. Vojka Kos, JUB, poudarja, da design management ne prinaša finančnega uspeha na kratek rok.

lahko prinese oblikovanje, ga ne izkoriščajo in ob parcialnih rešitvah dokazujejo, da oblikovanje – vsaj pri njih – ne prinaša omembe vrednih poslovnih koristi.

Investicije v dobro oblikovanje se vedno povrnejo

Design management prinaša uspešnost v širšem družbenem smislu in ni nekaj, kar bi prineslo finančni uspeh na kratek rok, je prepričana **mag. Vojka Kos, direktorica strateškega trženja v podjetju JUB**. Po njenem mnenju je bistven razvoj produkta, s katerim izboljšaš uporabniško izkušnjo tako pri nakupu kot sami

uporabi izdelka, nudiš dodatne storitve – npr. svetovanje o barvnih kombinacijah, nakup vzorčkov –, nagovoriš neizrečene potrebe kupcev in podobno.

Design management mora postati kultura podjetja. Zaposleni morajo to ponotranjiti in prepoznati njegovo vrednost.

»Za JUB je bila prva Design raziskava pred leti 'soočenje z realnostjo'. Prinesla nam je preko 450 vpogledov, ki so nam dali ogromno novih priložnosti,« se spominja Kosova. Tako letošnje leto zaokrožujejo

s številnimi produkti, ki so svojo končno obliko dobili tudi na podlagi omenjene raziskave – e-commerce oziroma B2B platforma za naročanje, nova spletna stran, svetovanje arhitekta, nakup vzorčkov barv ...

Oblikovanje vpliva na ugled podjetja in pripadnost znamki.

V svetu, preplavljenem z informacijami, je pomembno, da blagovna znamka ni le logotip, ime, komunikacija, opominja Vojka Kos, saj je veliko več kot to. »Blagovna znamka vključuje upravljanje točk dotika, izboljševanje uporabniške izkušnje, premišljene nove/inovativne produkte, trajnostno delovanje, pa tudi pozorno poslušanje kupca, kar vse pripomore h konkurenčni prednosti podjetja in njegovi diferenciaciji na trgu,« je prepričana sogovornica in kot najpomembnejšo izpostavlja vero vodstva in zaposlenih v Design management, ki mora postati kultura podjetja.

V JUB-u cilja še niso dosegli, a so na dobri poti, saj imajo veliko podporo vodstva, lastnike, ki imajo Design v svojem DNK-ju in mnogo zaposlenih, ki so Design že ponotranjili. »Naš cilj je še naprej delati na prepoznavanju njegove vrednosti med zaposlenimi. Vsega tega pa ne bi bilo brez kompetenčnega centra KCDM, Mihe Klinarja in njegove ekipe ter podjetij, ki so z nami delila svoja znanja in izkušnje,« zaključuje Vojka Kos. ■



prihodnost je v
samooskrbi &
recikliranju
vode

prodaja@ekoling.si
www.ekoling.si



čiščenje in
recikliranje
industrijske
vode v
industriji
predelave
mleka, mesa,
vina in drugih živil

SIST

Zakaj standardi in inovacije hodijo z roko v roki

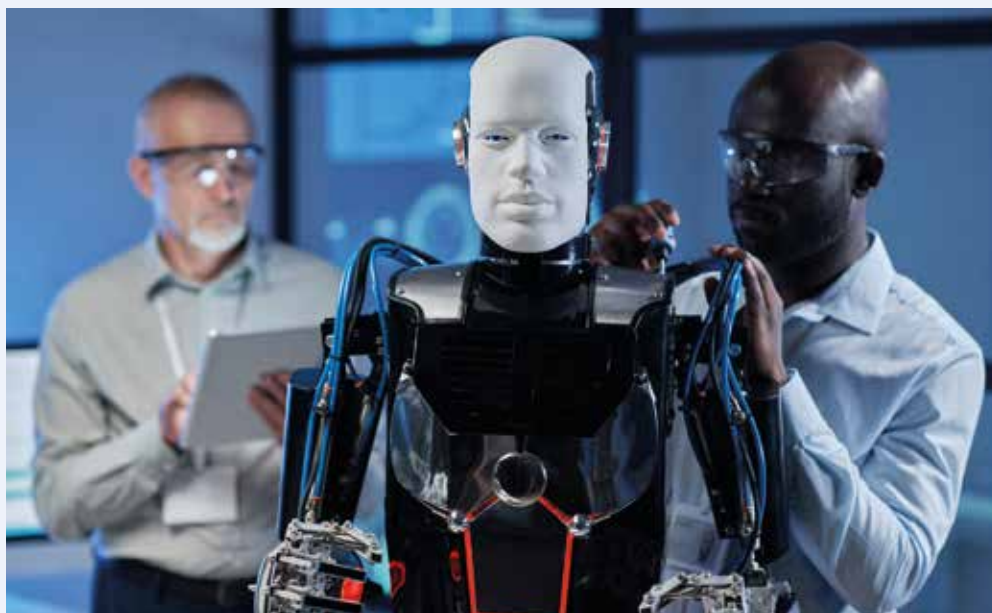
Med predstavniki industrije in razvijalci novih tehnologij trdno vztraja prepričanje, da standardi zavirajo inovacije in razvoj. A takšno stališče ne upošteva ključne vloge standardov – spodbujanje strukturiranih in trajnostnih inovacij. Dejstvo je, da so prav standardi tisti, ki ponujajo osnovo za nadaljnji razvoj, saj predstavljajo že usklajene, preverjene in uveljavljene prakse ali tehnologije, ki so varne, medsebojno delujoče in dovolj kakovostne za široko uporabo. Ko se ponudi takšna priložnost, je tudi izboljševanje ali nadgrajevanje že obstoječega, torej inovacija, veliko lažje dosegljiv cilj.

Standardi pomagajo opredeliti okvir, znotraj katerega lahko inovacije uspevajo. Brez njega bi trg težko učinkovito zadostil različnim potrebam širokega in soodvisnega okolja.

Primeri dobre prakse: Električna vozila in IKT

Nazoren primer povezanosti med standardi in inovacijami je sektor električnih vozil. Standardi, ki zahtevajo zmanjšanje emisij proizvodov na osnovi fosilnih goriv, so spodbudili razvoj hibridnih in električnih vozil, ki jih danes vse več ljudi izbere veliko raje kot motorje z notranjim izgorevanjem. Prav standardizacija, ki se je usmerila v zmanjševanje emisij, je namreč spodbudila inovatorje k iskanju novih rešitev na podlagi obstoječih. Z uvajanjem inovacij in prilagoditev baterij, ki so sicer obstajale že desetletja, imamo danes boljši in okolju prijaznejši produkt.

Lep primer, kako gredo standardi in inovacije z roko v roki, so tudi informacijske in komunikacijske tehnologije, ki so eden najhitreje razvijajočih se sektorjev. Novosti in napredek lahko kmalu učinkujejo v nasprotju s svojim prvotnim namenom, zato je pomembno nenehno izboljševanje in razvoj vedno novih teh-



nologij uravnovežiti do te mere, da služi kar najširšemu krogu uporabnikov oziroma družbi. Standardi igrajo pri tem veliko vlogo, saj s široko sprejetimi zahtevami za varnost, interoperabilnost itd. omogočajo nemoteno delovanje povezanih sistemov, kot so pametni domovi, zgradbe, omrežja in mesta. Tako lahko maksimiramo koristi novih tehnologij in učinkovito zadostimo različnim potrebam uporabnikov.

Spremembe so edina stalnica

Uspešne organizacije se zavedajo, da so spremembe del vsakdana in da sta bila tako standard kot inovacija nekoč nova in sta predstavljala spremembo na boljše. Orodja in procesi, narejeni na podlagi standardov, predstavljajo vrednost z zanesljivostjo in stabilnostjo skozi čas, inovacije pa z nadgrajevanjem standardov izboljšujejo naša življenja in izpolnjujejo naše novo nastajajoče potrebe.

Podobno kot gremo v življenju skozi izobraževani sistem, kjer se najprej opremimo z osnovnimi veščinami ter spretnostmi in jih kasneje nadgradimo s

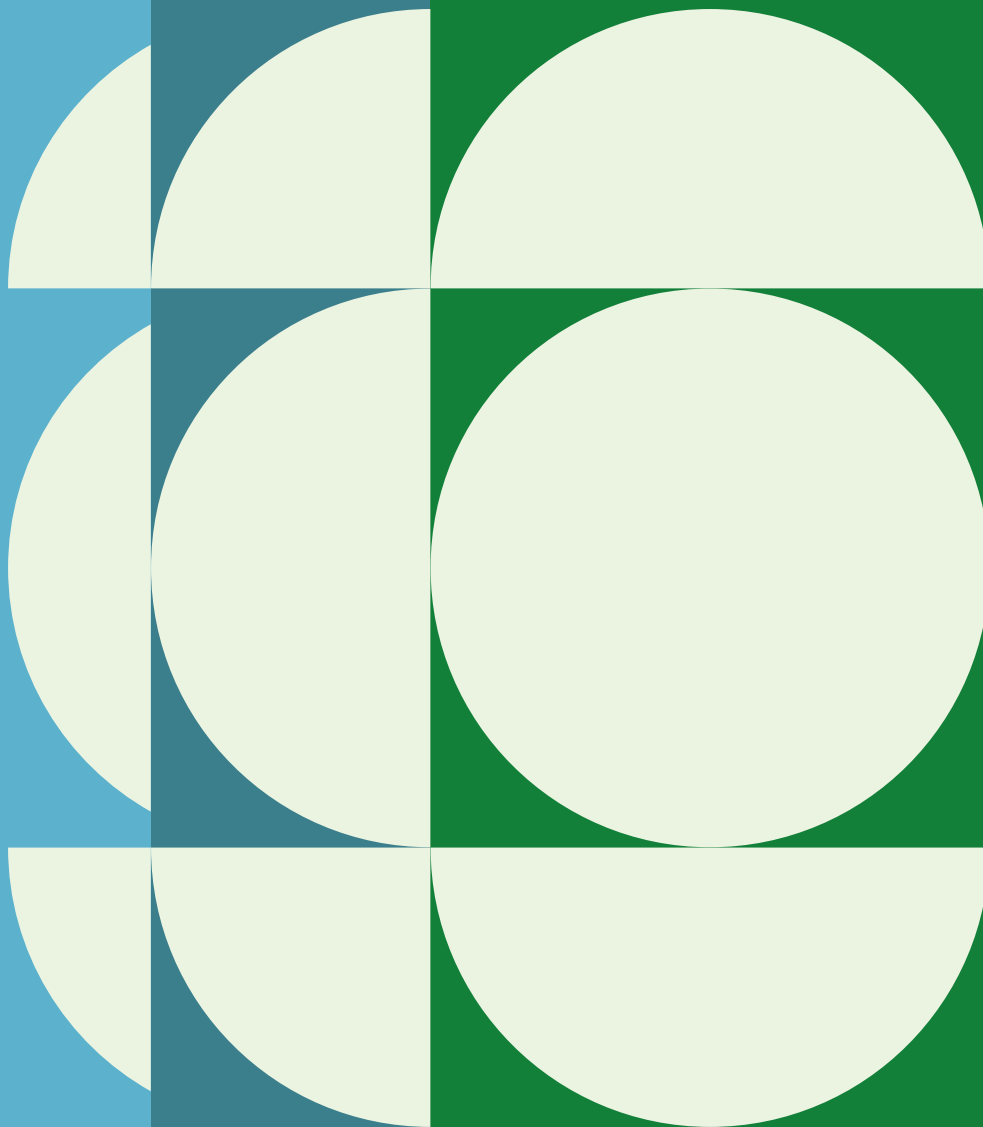
specifičnim znanjem, tudi standardizacija nudi osnovni nabor orodij in praks, ki jih nato nadgradimo z inovativnimi rešitvami, prilagojenimi edinstvenim potrebam.

Zagotavljanje strukture, varnosti in interoperabilnosti

Standardi torej inovacij ne zavirajo, pač pa jih omogočajo z zagotavljanjem strukture, varnosti in interoperabilnosti, ki so nujne za razvoj novih tehnologij. Pomagajo nam uravnovežiti hitro spreminjajoče se okolje s potrebo po varnosti, trajnosti, vključenosti in boljši družbi.

Če inovativnost enačimo s svobodo in ustvarjalnostjo, moramo standardizacijo razumeti kot urejenost in strukturiranost. Le ena z drugo pa prinašata resnični napredek.





ECOMONDO

The green technology expo.

E24

The ecosystem
of the Ecological
Transition

NOVEMBER
7. — 10. ,
2024

RAZSTAVNI
CENTER V
RIMINIJU,
Italija



ecomondo.com

V organizaciji

ITALIAN EXHIBITION GROUP
Providing the future

V sodelovanju z



ITA
ITALIAN TRADE AGENCY

madeinitaly.gov.it

POHIŠTVENA INDUSTRIJA

Ministrstvo za gospodarstvo podpira iniciativo za povezovanje

Povezovanje podjetij in oblikovalcev v slovenski pohištveni industriji je ključnega pomena za spodbujanje inovacij, konkurenčnosti in dvigovanje dodane vrednosti.

Darja Kocbek

GZS Združenje lesne in pohištvene industrije (GZS ZLPI), Lesarski grozd ter Društvo oblikovalcev Slovenije želijo z iniciativo za povezovanje oblikovalcev in podjetij spodbuditi ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport k bolj sistematični ureditvi podpore države razvoju pohištvenega sektorja, ki v zadnjih letih bolj kot ne stagnira. »Ugotavljamo namreč, da pohištvena podjetja, ki so v glavnem mikro, mala in srednje velika podjetja, sama nimajo dovolj moči in sredstev za večji preboj v višji segment pohištva in na tuje trge,« pojasnjuje **Bernard Likar, svetovalec na GZS ZLPI**.

Tako GZS ZLPI kot Lesarski grozd po njegovih besedah predstavljata ključne akterje povezovanja v pohištveni panogi, katerih naloga je ustvariti boljše pogoje za razvoj in trženje tega dela panoge, usposabljanje podjetja in jih povezovati s kreativno industrijo (oblikovalci, arhitekti ...).

»Ključno vlogo pri vzpostavljanju sistematične podpore razvoju pohištvene panoge ima direktorat za lesarstvo pri ministrstvu za gospodarstvo, turizem, in šport. Z naše strani bomo v naslednjih mesecih pripravili predlog, ki bo usklajen s podjetji ter oblikovalci, da

ministrstvo lahko prične s postopki vzpostavljanja spodbudnega okolja (ukrepi, podpore ...),« pojasnjuje **Bernard Likar**.

Strateški ukrepi za razvoj panoge so določeni

Na **ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport** poudarjajo, da ustvarjajo spodbudno poslovno okolje za lesnopedelovalno panogo. Krepijo ga tako s ciljno naravnanimi razpisi za lesarstvo kot tudi s horizontalnimi razpisi. Strateški ukrepi za razvoj panoge so določeni v izvedbenem dokumentu ukrepov razvoja lesnopedelovalne industrije do 2030. »Seveda pa pri oblikovanju konkretnih ukrepov prisluhnemo potrebam gospodarstva, ki jih prejmemo prek GZS ZLPI oziroma drugih stanovskih organizacij (OZS, SLOLES ...). Podpiramo pobude, kot je tovrstna iniciativa za povezovanje oblikovalcev in podjetij pohištvene industrije,« pravijo na ministrstvu.

Ena izmed takšnih pobud je po njihovih besedah spodbudila tudi pripravo javnega razpisa za vzpostavitev predstavitev prodajnega centra pohištva v sklopu celovitega interierja, ki je trenutno v teku, in katerega namen je predstaviti slovensko pohištveno industrijo na enem mestu in pokazati njen potencial. V pripravi je tudi javni poziv Vavčer za raziskave in razvoj ter oblikovanje, ki bo omogočal



koriščenje spodbud za raziskovalne, razvojne in oblikovalske potrebe lesno-predelovalnih podjetij.

Tudi letno financiranje projektov Kompetenčnega centra za razvoj kadrov v lesarstvu KOCLES je po pojasnilih ministrstva rezultat konstruktivnega dialoga z gospodarstvom. »Preko tega razpisa omogočamo pridobitev različnih znanj in kompetenc, pomembnih za razvoj pohištvene industrije in potrebnih tudi za preboj na tuje trge. Sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami in podjetji iz lesne industrije krepi konkurenčnost podjetij na področju lesarstva in podpira izmenjavo znanja in dobrih praks med partnerji kompetenčnega centra,« razlagajo na ministrstvu.

Ob tem so še spomnili, da je bil v letu 2022 objavljen Javni razpis za spodbujanje večjega obsega predelave lesa za hitrejši prehod v podnebno nevtravno družbo (JR NOO LES), v sklopu katerega je bilo razpisanih 38 milijonov evrov sredstev. Na njegovi podlagi so s skoraj 37 milijoni evrov podprli 63 investicij. »S tem je

bil spodbujen investicijski cikel novih investicij v lesnopredelovalni panogi za okrog 85 milijonov evrov. Uspešno se tudi zaključuje projekt Mikro spodbude v lesarstvu 2.0, v okviru katerega smo podprli 28 projektov. Investicije v opredmetena in neopredmetena sredstva ter razvoj novih produktov uspešno spodbujajo lesnopredelovalno panogo in s tem krepijo tudi samo pohištveno industrijo. Za te namene smo do sedaj izplačali že 2 milijona evrov projektom, ki omogočajo nadaljnji razvoj in trajnostno rast mikro podjetij na okolju prijazen način in skladno s principi krožnega gospodarstva,« razlagajo na ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport.

Nadalje poudarjajo, da pri oblikovanju razpisov, s katerimi bodo črpali evropska sredstva in bodo namenjeni razvoju novih produktov in uvajanju novih poslovnih modelov in procesov, prilagojenih krožnemu gospodarstvu in digitalizaciji, prav tako upoštevajo potrebe panoge. Ker so finančni viri omejeni, vsem potrebam ne morejo slediti.

»Poleg omenjenega aktivno sodelujemo tudi pri pripravi, spremembah in izvajanju predpisov, strategij in drugih dokumentov, ki vplivajo na razvoj lesarstva, s ciljem sistematične ureditve podpore države pri razvoju tudi pohištvenega sektorja,« še poudarjajo na ministrstvu.

Sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami in podjetji iz lesne industrije krepi konkurenčnost podjetij.

V Sloveniji primanjkuje širše prepoznanih pohištvenih blagovnih znamk

Žan Knehtl, izvršni direktor podjetja ATRIUM – NOVI INTERIERI, razlaga, da je povezovanje podjetij in oblikovalcev v slovenski pohištveni industriji ključnega pomena za spodbujanje inovacij, konkurenčnosti in dvigovanje dodane vrednosti. »Čeprav v Sloveniji nimamo velikih pohištvenih industrijskih podjetij, imamo številna majhna in srednje velika



CAR SCANNER

UPORABA DRONOV
V PRIMERU
MASOVNIH ŠKOD



OGLED PREDMETA
ZAVAROVANJA NA
DALJAVO

SKLEPANJE
ZAVAROVANJ
NA DALJAVO



SAVAFIT
APLIKACIJA

**Z roko v roki inoviramo
za boljše storitve.**

mizarska podjetja, ki s svojo tehnologijo in tehničnim znanjem sodijo med bolj razvite v Evropi. Veliko teh podjetij deluje kot podizvajalci za tuje blagovne znamke, se osredotoča na projektno delo po navodilih arhitektov ali izdeluje pohištvo po meri za končne kupce,« razlaga.

V Sloveniji, z nekaj izjemami, po njegovih besedah še vedno primanjkuje širše prepoznanih pohištvenih blagovnih znamk, kot so v preteklosti bile Meblo, Stol Kamnik, Rex in podobno. Da bi ustvarili sodobno, prepoznavno blagovno znamko, se je treba osredotočiti na inovativno oblikovanje, ki ga vodijo priznani oblikovalci, ter zagotoviti prisotnost na pomembnih mednarodnih sejnih. »Žal se mizarji premalo zavedamo pomena lastnega oblikovanja in to prepuščamo zunanjim arhitektom, ki določajo prihodnost naše proizvodnje. Z razvojem lastnih izdelkov bi postali konkurenčnejši, saj bi po teh povpraševali arhitekti in jih vključevali v svoje popise/projekte. To ne bi le povečalo prepoznavnosti naše blagovne znamke, ampak tudi zmanjšalo

stroške proizvodnje in povečalo dodano vrednost naših izdelkov,« pojasnjuje Žan Knehtl.

Z ustrezno podporo, subvencijami, in premišljeno marketinško strategijo bi lahko slovenski proizvajalci dosegli preboj na evropski in svetovni trg.

Podpirajo idejo skupne blagovne znamke

Od iniciative za povezovanje oblikovalcev in podjetij pričakuje predvsem strategijo za oživitev slovenskega pohištvenega oblikovanja ter tesnejše povezovanje z oblikovalci. »Ključno je, da oblikovalci analizirajo našo proizvodnjo in identificirajo segmente, v katerih lahko dosežemo konkurenčno prednost na trgu. Na podlagi razumevanja našega dela in zmogljivosti bi morali oblikovalci prilagoditi svoje idejne zasnove zmoglostim podjetja, kar bi omogočilo optimalno izkoriščanje naših sredstev,« razlaga Žan Knehtl.

V podjetju ATRIUM – NOVI INTERIERI so po njegovih besedah odprti za sodelovanje in podpirajo idejo skupne blagovne znamke, kjer bi več slovenskih proizvajalcev skupaj razvilo kolekcijo izdelkov, ki bi jo nato predstavljali na mednarodnih sejnih. Meni, da bi z ustrezno podporo, vključno s subvencijami in premišljeno marketinško strategijo, lahko dosegli preboj na evropski in svetovni trg, kar bi dolgoročno okrepilo slovensko pohištveno industrijo in njeno prepoznavnost.

Podjetje ATRIUM – NOVI INTERIERI bo pri pripravi predloga iniciative prispevalo svoje tehnično znanje in izkušnje, pri čemer bodo del razvojnega oddelka namenili razvoju novih izdelkov in ne zgolj za razvoj produktov po načrtih zunanjih arhitektov, ki jih investitorji najamejo za določene projekte. »Verjamem, da bo iniciativa povečala prepoznavnost našega podjetja in slovenskega pohištvenega sektorja na širšem trgu, zmanjšala odvisnost od tujih naročnikov in okrepila prisotnost na globalnem trgu,« je optimističen Žan Knehtl. ■



Ko je vse pod nadzorom, si upate več!



Povečana učinkovitost in prihranek časa

PANTHEON avtomatizira rutinska opravila, kot so izdajanje računov, spremljanje zalog in vodenje evidenc, kar omogoča podjetjem, da se osredotočijo na svoje dejavnosti in stranke.



Boljši pregled nad poslovanjem

PANTHEON omogoča enostavno spremljanje finančnih tokov, stanje zalog, prodajnih rezultatov in drugih poslovnih kazalnikov.



Natančno vodenje zalog in skladišč

S programom PANTHEON prepoznate potrebe trga, hitro prilagajate ponudbo in optimizirate zalogo, kar vodi do boljših storitev in v večje zadovoljstvo strank.

- 26 let neprecenljivih izkušenj
- 83.000 uspešnih uporabnikov
- 12 evropskih držav





RIHTER



GRADIMO TRAJNOSTNO PRIHODNOST

V podjetju Rihter spoštujemo naravo in okolje, zato gradimo objekte po načelih trajnostne gradnje, ki so arhitekturno dovršeni, funkcionalni, energijsko varčni, zdravi in udobni za bivanje. Ponujamo vam celovite individualne rešitve za zadovoljevanje vaših bivanjskih potreb. Skupaj z vami bomo zgradili dom, v katerem boste lahko brezskrbno uživali vse dni v letu.



www.rihter.si

KOMUNALNA DEJAVNOST

Z umetno inteligenco do bolj učinkovitega ločevanja odpadkov

Umetna inteligenca lahko omogoči dostop do boljših podatkov, učinkovitejše ravnanje z odpadki in porabo pitne vode. Možnosti, ki jih prinaša tehnologija, so neomejene.

Barbara Perko

Umetna inteligenca (UI) odpira številne priložnosti na področju učinkovitosti in zmanjševanja stroškov, poleg tega lahko pomembno pripomore k trajnostnemu razvoju panoge. »Če se ustavimo takoj kar pri odpadkih, ponekod testirajo zabojnike in komunalna vozila z vgrajenimi senzorji, ki omogočajo analizo ter pregled odpadkov z neposredno povezavo do uporabnikov, optimizacijo poti, zmanjševanje stroškov goriva in ogljičnega odtisa. Tovrstna avtomatizacija procesov razvrščanja odpadkov povečuje učinkovitost ločenega zbiranja odpadkov in zmanjšuje količino odloženih mešanih odpadkov. Na področju oskrbe s pitno vodo je možno s pomočjo umetne inteligence spremljati porabo, vodne izgube in načrtovati optimalno upravljanje in delovanje vodnih virov. UI lahko ne nazadnje napove tudi vremenske in okoljske vzorce (suša, poplave), kar lahko pomaga pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za zmanjšanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, analizira ogromne količine podatkov, kar vse vodi v trajnostno in učinkovito gospodarjenje komunalnih podjetij,« pravijo na **GZS - Zbornici komunalnega gospodarstva Slovenije**.

Z UI do optimiranega pobiranja odpadkov

»Obdelava podatkov, ki iz leta v leto predstavljajo večjo vrednost (premoženje

imetnika), je eno ključnih področij uporabe umetne inteligence. Vsi izvajalci ravnanja z odpadki razpolagamo z množico podatkov: inštalirani volumni zabojnikov, frekvenca praznitev, časi praznitev, izpraznjeni volumni na vozilo, zbrana količina posamezne vrste odpadkov na posameznih rajonih, občinah, poraba goriva pri posameznem pobiranju. Naštel sem le nekaj vrst podatkov. Vsekakor jih je še veliko več. Za analizo teh podatkov je UI s svojo funkcijo učenja zelo primerna. Seveda pa je od nas uporabnikov odvisno, v kolikšni meri se je poslužujemo. Končni rezultat je lahko optimiranje pobiranja, racionalizacija stroškov itd,« pove **Drago Dervarič, direktor podjetja Saubermacher – Komunala Murska Sobota**.

Avtomatizacija procesov razvrščanja odpadkov povečuje učinkovitost ločenega zbiranja odpadkov.

UI je uporabna tudi na področju avtomatske prepoznave odpadkov, na primer na smetarskem vozilu ali v procesu sortiranja na sortirnem traku. Roboti na sortirnih linijah s pomočjo UI uspešno ločujejo posamezne vrste odpadkov, s čimer prihranijo človeške vire in racionalizirajo delovne procese. Dervarič dodaja, da je UI z več vidikov idealen sodelavec: v kratkem

času lahko obdela veliko količino podatkov, pripravi zelena poročila, predloge za spremembe delovnih procesov. V kombinaciji z roboti udejanja delovno silo, ki je ne moti smrad pri sortiranju odpadkov, ne pozna utrujenosti, ne rabi periodičnih odmorov, letnega dopusta niti bolniške odsotnosti.

Skeniranje povečalo učinkovitost ločevanja odpadkov

V podjetju Saubermacher – Komunala Murska Sobota uporabljajo več rešitev z UI, med drugim tudi rešitev skeniranja odpadkov. »Celoten proces poteka tako, da je smetarsko vozilo opremljeno s skenerji,



Foto: Saubermacher – Komunala Murska Sobota

Roboti na sortirnih linijah pomagajo pri racionalizaciji delovnih procesov, pravi Drago Dervarič.

ki vsakokratno količino iz posameznega zabojnika poskenirajo in s pomočjo umetne inteligence, ki se skozi delo samodejno uči, tudi analizira. Sistem izdela poročilo o vrsti odpadkov, ki so bili v izpraznjenem zabojniku. Ker so zabojniki opremljeni s čipi, jih lahko povežemo direktno s posameznim odjemnim mestom oziroma gospodinjstvom. Vsak občan, ki ima naloženo aplikacijo Saubermacher, dobi v nekaj sekundah po izpraznitvi njegovega zabojnika na svoj pametni telefon poročilo o tem, kako dosleden je bil pri svojem ločevanju. Seveda pa se podatki iz vseh zabojnikov združijo in tako dobimo sliko o doslednosti ločevanja na posameznem območju (rajon, občina, regija). Spremljamo lahko trende, primerjamo posamezna območja in različne vrste odpadkov itd. Vse to s pomočjo umetne inteligence. Izkušnje nam kažejo, da se je s pričetkom uporabe te rešitve učinkovitost ločevanja povečala. Posledično je bilo zajetih ločeno več sekundarnih surovin in so bili ohranjeni primarni viri surovin. Hkrati pa se

je povečal angažma prebivalstva pri ločevanju, kakor tudi njihovo zadovoljstvo,« predstavi rezultate Dervarič.

Kakovostni podatki so osnova

Za uporabo in uvedbo najnovejših tehnologij v poslovanju so osnova kakovostni podatki, poudarja **Aleksander Bastl, direktor podjetja BASS**.

UI pride do izraza na področju optimizacije pobiranja odpadkov, kjer lahko z njeno pomočjo dinamično odpravljajo nepotrebne kilometre in optimizirajo odvozne poti. »Predvsem nam to pride prav pri odvozih na klic, kjer imamo določen vrstni red odvoza za prihodnji dan, potem pa se nam vmes vrine nujno praznjenje kontejnerja, ki pa spremeni celotno prej predvideno traso odvoza,« pojasni na primeru. Računalniški vid pomaga pri ločevanju odpadkov na linijah v sortirnicah tako, da tehnologija presortira glavnino odpadkov. Še vedno pa je potreben človeški nadzor, da je kvaliteta ločenih frakcij na potrebnem nivoju.



Foto: BASS

Po besedah Aleksandra Bastla pride umetna inteligenca do izraza na področju optimizacije pobiranja odpadkov.

UI pomaga tudi pri iskanju potencialnih vodnih izgub v omrežju. UI najde vzorce, ki predstavljajo potencialno mesto vodne izgube, pokaže pa tudi, kje bi lahko v prihodnje še nastale težave. »S to tehnologijo komunalnemu podjetju močno

VAŠ VILIČAR. PO VAŠI MERI.

Nova serija regalnih viličarjev.
Prav toliko moči, kot jo potrebujete.

Za več info
skenirajte
QR kodo:



JUNGHEINRICH

zožimo območje, kje je dejansko potrebno preverjati stanje na terenu,« pove Bastl.

»Pri kreiranju in izdelavi dokumentacije si lahko pomagamo z obstoječimi dokumenti in ustvarjamo nove iz baze znanja, ki se zgradi v komunalnem podjetju. Tako podpremo ponovljive stvari, da se zaposleni dejansko ukvarjajo z zadevami, ki predstavljajo delo z višjo dodano vrednostjo,« dodaja Bastl.

Število področij uporabe umetne inteligence se bo v prihodnje še povečevalo. »Konec koncev so tukaj še sistemi za poslovno odločanje, ki s pomočjo umetne inteligence nakazujejo, kam se bodo stvari gibale, če ničesar ne spremenimo. Tako dobimo opozorila za robne primere že dovolj zgodaj, da lahko nanje reagiramo in spremenimo potem poslovanja,« pove Bastl.

Če inženirski pristopi niso ustrezni, ne moremo uporabiti umetne inteligence kot njihovo kvalitetno nadgradnjo.

Z UI do cenejše in bolj varne pitne vode

Doc. dr. Primož Banovec, UL Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, spomni, da se pri obratovanju in analizi vodovodnih sistemov proizvajajo in uporabljajo velike količine podatkov. Gre namreč za kompleksne sisteme, ki jih opredeljujejo različni parametri (pretoki, temperatura, tlaki, hitrosti, kakovost vode). »Ti parametri so razporejeni v prostoru (po celotnem vodovodnem sistemu) in času. Modeli in ciljne funkcije so izrazito nelinearni, z veliko lokalnimi optimumi in kompleksnimi robnimi pogoji. Torej idealno za uporabo orodij UI,« pojasnjuje dr. Banovec. Umetna inteligenca se na področju upravljanja z vodami v Sloveniji in v svetu uporablja že dobrih trideset let.

»Nekatera napredna programska orodja, ki jih uporabljamo za modeliranje vodovodnih sistemov, imajo že vgrajene nekatere funkcije UI, na primer uporabo genetskih algoritmov (GA) za umerjanje hidravličnih modelov. Glede na to, da se na področju vodovodnih sistemov že lep

čas oblikujejo tudi digitalni dvojčki, se UI uporablja tudi pri identifikaciji odstopanj med merjenim in modeliranim sistemom. Hitra identifikacija kakovosti vode z meritvami v realnem času (online) je povezana z UI, še posebej je to izrazito na področju mikrobiološkega onesnaženja. Optimizacija porabe energije za potrebe delovanja vodovodnega sistema je prav tako povezana z uporabo UI, kakor tudi obvladovanje tveganj za oskrbo z zdravo pitno vodo,« našteje. »A žal govorim predvsem o uporabi teh orodij za podporo upravljanju z vodovodnimi sistemi v tujini. Kakšna je dejanska razširjenost uporabe teh orodij pri nas, pa je zelo težko ali skoraj nemogoče reči. V primerljivih državah spremlja to regulatorni organ za storitev oskrbe s pitno vodo, ki ga v Sloveniji žal nimamo.«

»Uporaba UI je možna le kot nadgradnja kvalitetnih inženirskih pristopov. Če inženirski pristopi niso ustrezni, se žal ne moremo pogovarjati o njihovi nadgradnji. V Sloveniji imamo 212 občin in čez 100 izvajalcev javne službe oskrbe s pitno vodo. Toliko imamo tudi tehničnih pravilnikov. Kolikor mi je znano, noben tehnični pravilnik ne opredeljuje potrebe po uporabi AI pri načrtovanju in upravljanju sistemov oskrbe s pitno vodo. Torej se načeloma zadovoljimo s tem, da so naši vodovodni sistemi izvedeni in upravljeni neoptimalno,« pojasnjuje in dodaja: »Neizkoriščene priložnosti bi nam omogočile predvsem cenejšo in bolj varno pitno vodo. Žal z uporabo zastarelih pristopov resno zaostajamo, tudi za državami, ki jih načeloma obravnavamo kot manj razvite.«

Dr. Banovec opozori še na eno stvar: »Trenutno je v obravnavi predlog zakona o gospodarskih javnih službah s področja oskrbe s pitno vodo in odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske vode. V njem boste zaman iskali procese, preko katerih bi lahko postopoma v področje izvajanja vodnih storitev vključevali sodobne metode optimizacije načrtovanja in izvajanja vodnih storitev.«

Maribor del pilotnega sistema

»Tehnološki razvoj in digitalizacija bosta kmalu ključna za učinkovito in uspešno delovanje komunal, še posebej na

področju ravnanja z odpadki. Umetna inteligenca lahko ob primerni uporabi olajša delo z avtomatsko obdelavo podatkov, z odzivnostjo na izredne dogodke, reklamacije ... Prav tako lahko definira stopnjo ločevanja odpadkov na izvoru,« opišejo uporabnost umetne inteligence v **Javnem podjetju Snaga iz skupine Javni holding Maribor.**

Inovacijski projekt CLIMABOROUGH, v katerega je vključen Maribor, postavlja v središče spremljanje zbiranja odpadkov in optimizacijo njihovega odvoza.

Umetna inteligenca je ključna tudi za projekt CLIMABOROUGH, projekt »100 podnebno nevtrálnih in pametnih mest«. Cilj je izboljšati tradicionalne urbane, prostorske in načrtovalne pristope z odločanjem, ki temelji na podatkih in znanju, vključno s podnebnimi storitvami in pilotnim sodelovanjem med mesti. Gre za inovacijski projekt, zasnovan za testiranje konceptov v 12 evropskih mestih. »Maribor bo kot eno od vodilnih mest določilo strateško usmeritev pilota skupaj s štirimi mesti v tujini na temo »Waste and circularity« (odpadki in krožno gospodarstvo) z namenom zmanjšanja emisij TGP, spremljanja zbiranja odpadkov (predvsem mešanih komunalnih odpadkov) in tudi optimizacije odvoza odpadkov,« napovedujejo.

S projektom CLIMABOROUGH želijo v Snagi nadgraditi svetovalne nadzore, ki jih izvajajo pri svojih uporabnikih z rešitvijo, ki vključuje uporabo kombinacije programske in strojne opreme. »Natančneje, naprava za zaznavanje uporablja algoritme računalniškega vida in strojnega učenja, ki je sposobna identificirati različne frakcije/vrste odpadkov v fazi zbiranja odpadkov,« opisujejo. Na ta način bodo zbirali podatke v postopku odvoza odpadkov in jih lahko uporabili za vključevanje uporabnikov pri ločevanju odpadkov na izvoru. Posledično verjamejo, da se bo s tem dvignil odnos uporabnikov do odpadkov na višjo raven. ■

AVTOMATIZACIJA - PROJEKTIRANJE - NADZOR

30 let dobrih praks in inovacij

- Izvedba projektne in tehnične dokumentacije
- Izvedba programske opreme za industrijske krmilnike(PLC)
- Izvedba programske opreme za nadzorne sisteme(SCADA)
- Izvedba aplikacij za WEB procesne prikaze
- Izvedba aplikacij za zajem arhivskih podatkov, integracija v podatkovne baze, WEB prikaz
- Izvedba nadzora po gradbenem zakonu
- Svetovanje
- Tridimenzionalno modeliranje strojnih in elektro sistemov
- Izvedba elektro krmilnih stikalnih blokov ter inštalacij
- Izvedba strojnih inštalacij
- Izdelava strojev in naprav, linij
- Izvedba namenskih komunikacijskih protokolov
- Izvedba elektronskih sistemov (analogna vezja, digitalna vezja ...)
- Telemetrija
- Razvoj strojne in programske opreme po naročilu



Učinkovita oskrba z energijo in tehničnimi plini

V koprskih Istrabenz plinih s svojo ponudbo energentov in energetskih rešitev ter tehničnih plinov podjetjem zagotavljajo dobro osnovo za delovanje in poslovanje.

Istrabenz plini svoje poslanstvo vidijo v zagotavljanju zanesljive in stroškovno učinkovite oskrbe z energijo glede na potrebe vsakega posameznega kupca. Podjetjem ponujajo zemeljski plin, utekočinjen naftni plin v jeklenkah in plinohramih ter tehnične pline.

Zemeljski plin je zanesljiv, okoljsko neoporečen in varčen način ogrevanja z visokim izkoristkom. Podjetja, ki so na območjih, kjer ni omrežja zemeljskega plina, se lahko odločijo za utekočinjen naftni plin (UNP). Krasi ga odličen energetski izkoristek, vsebuje okolju najmanj škodljivih snovi, je vsestransko uporaben. Nezamenljiv je v transportu, kmetijstvu, vrtnarstvu, živinoreji, gostinstvu in proizvodnih procesih.

Pod okriljem skupine SIAD v Istrabenz plinih nudijo široko paleto tehničnih plinov – za živila, varjenje in razrez kovin ter hladilne in specialne pline.

Energetske rešitve za podjetja

V Istrabenz plinih podjetjem prihajajo nasproti s pogodbeništvom pri oskrbi z energijo – toploto, hladom, paro in električno energijo. Pri tem poskrbijo za ekonomsko in trajnostno vzdržno oskrbo z energijo. Istrabenz plini, kot ponudnik prevzamejo odgovornost za izbiro rešitve, naložbo, vzdrževanje in upravljanje energetskih sistemov za energetsko oskrbo uporabnikovega objekta. To omogoča podjetjem, da vlagajo in se osredotočijo na svojo osnovno dejavnost, razvoj in širitev.

Ponujajo tudi visoko učinkovite ogrevalne sisteme Schwank za komercialne in industrijske objekte. Nudijo celovito rešitev od zasnove do dolgoročnega pogodbenega vzdrževanja opreme.

Nova tovarna tehničnih plinov

»Še letos načrtujemo otvoritev nove tovarne za proizvodnjo tehničnih plinov OXY Technical Gases v Karlovcu na Hrvaškem. Ta izjemna pridobitev bo le še utrdila položaj Skupine Istrabenz plini. Izgradnja tovarne za proizvodnjo tehničnih plinov predstavlja ključen razvojni projekt.

V preteklem letu so njihove naložbe krepko presegle 40 milijonov evrov. To priča o tem, da ne stagnirajo, temveč se z veliko podporo lastnika, Skupine SIAD, razvijajo, gradijo in razmišljajo o prihodnosti ter energetskih potrebah svojih kupcev.

Sledenje energetski neodvisnosti

Na kakšen način se v Istrabenz plinih trudijo podjetjem pomagati pri soočanju z energetsko draginjo? »V prihodnosti bo, sodeč po trenutnih razmerah v družbi, še zlasti pa v industriji, ključno zagotavljanje energetske neodvisnosti. To bo potrebno narediti z razumevanjem pričakovanj po zmanjševanju izpustov CO₂ in s tem povezano spremembo energentov. Na tem področju rešitve niso enostavne in še manj enoznačne. Potrebna je smiselna medsebojna integracija rešitev, ki lahko na koncu ponudijo najboljše rezultate in so obenem ekonomsko vzdržne,« razlagajo v Istrabenz plinih.



Mag. Aldo Srabotič, generalni direktor družbe Istrabenz plini

Štirje ključni stebri delovanja Skupine Istrabenz plini

1. Proizvodnja in distribucija tehničnih plinov v jeklenkah, snopih, mobilnih in stabilnih tlačnih posodah ter »On-site« sistemi.
2. Distribucija utekočinjenega naftnega plina v plinohramih in jeklenkah ter jeklenkah za gospodinjstva – lastna blagovna znamka Plindom in avtoplin.
3. Prodaja in distribucija zemeljskega plina.
4. Celovite energetske rešitve za uporabnike – energetska oskrba s toplotnimi črpalkami in kotli ter sistemi soproizvodnje toplote in električne energije (SPTe) po modelu energetskega pogodbenišтва.



Tehnični plini

PLINI, PLINSKE MEŠANICE, STORITVE in TEHNOLOGIJE za VARJENJE in RAZREZ KOVIN

V sodelovanju s Skupino SIAD, Istrabenz plini nudimo širok nabor visoko učinkovitih linij plinskih mešanic - **Welding PRO** in **Laser PRO**.



RAVNANJE Z ODPADKI

Ozaveščanje uporabnikov je treba še okrepiti

Količine nastalih odpadkov še rastejo, zato nas čaka več izzivov na tem področju, s katerimi se bo treba učinkovito spopasti.

Barbara Perko

Na področju ravnanja z odpadki čaka Slovenijo eč izzivov. **GZS - Zbornica komunalnega gospodarstva Slovenije** kot največji izziv na področju ravnanja z odpadka vidi implementacijo polne proizvodjalčeve razširjene odgovornosti (PRO). »Implementacija PRO v naš pravni red in sisteme ravnanja z odpadki bo prinesla pomembne spremembe poslovnih procesov ravnanja z odpadki. Poleg tega bo ekomodulacija končnih produktov s strani proizvajalcev, ki bo sledila uvedbi PRO, pred proizvajalce postavila nove izzive, ker bodo stroški odstranjevanja izdelkov po izteku njihove življenjske dobe bremenili prodajno ceno novega izdelka. To bo prineslo povsem drugačen pogled deležnikov na odpadke ter postopke ravnanja z odpadki,« pojasnjujejo na zbornici.

Nujna je kampanja ozaveščanja na nacionalni ravni pod skupnim imenom in celostno podobo.

Na **Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo** (MOPE) med največjimi izzivi izpostavljajo problematiko sežiga in sanacijo starih bremen. »Problematika sežiga je vsekakor velik izziv za ministrstvo, saj je pri tem projektu potrebno upoštevati veliko dejavnikov, ki vplivajo na izgradnjo objekta za sežig odpadkov. To je določitev optimalne lokacije, ki bo sprejemljiva z vidika varstva okolja, logistike in predvsem

zdravja ljudi, in ekonomski vidik, torej optimizacijo investicije in finančne vire ter posledično ceno storitve po izgradnji in obratovanju,« pravijo. »Z izgradnjo objekta bo Slovenija na področju ravnanja z odpadki samozadostna in ne bo odvisna od razpoložljivih kapacitet v tujini.«

Drugi velik izziv predstavlja sanacija starih bremen. Postopke in zakonodajni okvir sanacije starih bremen opredeljuje osnutek Zakona o varstvu okolja (ZVO-3), kjer bo urejen sistemski okvir za reševanje te tematike. Poleg zelo zahtevnih

tehničnih in tehnoloških rešitev je pri tem treba upoštevati relativno visoke stroške izvedbe sanacijskih postopkov in problem opredelitve subsidiarne odgovornosti države pri reševanju te problematike. »Iz dosedanje prakse se je izkazalo, da je večina problemov povezanih z lastništvom zemljišč, kjer se nahajajo stara okoljska bremena. Sanacije številnih območij bodo predmet usklajenega sodelovanja med lastniki zemljišč, občinami in državo. Po sprejetju ZVO-3 bo pripravljen strateški dokument, ki bo opredelil nujne sanacije



Foto: Depositphotos

Delež ločeno zbranih odpadkov je treba še povečati, predvsem z vidika kakovosti, poudarjajo na ministrstvu za okolje, podnebje in energijo.

z vidika varovanja okolja (npr. pitna voda, zaščiteno območje, varovano območje ...).

Ozaveščanje mora biti jasno in pogosto

Več bo treba storiti tudi na področju ozaveščanja različnih deležnikov o ravnanju z odpadki. »Ozaveščanje je lahko učinkovito z vztrajnim informiranjem ter nenehno izpostavljenostjo uporabnikov komunalnih storitev in različnih deležnikov jasnim sporočilom. To sicer komunalna podjetja nepovezano že počnejo, ozaveščanju s posameznimi projekti se pridružujejo tudi pristojna ministrstva in Zbornica komunalnega gospodarstva Slovenije. Vendar je nujna kampanja na nacionalni ravni pod skupnim imenom in celostno podobo,« so prepričani na zbornici. Pri tem morajo biti podana natančna navodila, akcije ozaveščanja pa morajo imeti dovolj veliko, neprekinjeno frekvenco pojavljanja.

Zbornica komunalnega gospodarstva Slovenije je pripravila osnutek nacionalne strategije ozaveščanja s področja odgovornega ravnanja s komunalnimi

odpadki. Cilj kampanje je poenotenje in oblikovanje jasnih komunikacijskih sporočil, kar bo privedlo do še bolj odgovornega ravnanja z odpadki. Strategija bo med drugih opozarjala tudi na pasti vse pogostejšega zelenega zavajanja, ki sledi trenutnemu trajnostnemu trendu v oglaševanju. Usmerjena je v reševanje ključnih problematik zmanjševanja naraščanja količine odpadkov, v spremembo nakupovalnih navad, zamejitev smetenja v naravi in izboljšanje ločevanja. Ob tem zbornica poudarja, da so slovenski uporabniki komunalnih storitev visoko ozaveščeni. Slovenija dosega nadpovprečno dobre rezultate ločeno zbranih frakcij med evropskimi državami – delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov je za leto 2022 znašal 73,4 % (SURS, 2024).

Na pristojnem ministrstvu pravijo, da je treba delež ločeno zbranih odpadkov na področju javnih služb še povečati, ne zgolj kvantitativno, ampak predvsem kvalitativno. »Izrazit pokazatelj je ločeno zbrana embalaža, v kateri se znajde

precej odpadkov, ki ne sodijo v zabojnike, namenjene ločenemu zbiranju embalaže,« pravijo.

V zabojnikih za ločeno zbiranje embalaže se znajde precej odpadkov, ki tja ne sodijo.

Zmanjšati je treba količino odpadkov
Drago Dervarič, direktor podjetja Saubermacher – Komunala Murska Sobota, opozarja na pereče težave na področju kapacitet za obdelavo in odstranjevanje odpadkov, s katerimi se ne soočamo samo pri nas. »Z razvojem družbe naraščajo povzročene oziroma zbrane količine odpadkov. Primanjkuje nam pa obratov za predelavo, obdelavo in odstranitev odpadkov,« pravi. Veliko težavo predstavlja tudi pridobivanje zaposlenih. »V zadnjem obdobju so se nekateri izvajalci ravnanja z odpadki srečevali z velikimi težavami pri pridobivanju zaposlenih. Umetna inteligenca lahko nadomesti marsikatero človeško opravilo, a odpadke bomo

Prodajate ali uvažate plastične izdelke za enkratno uporabo?

SUP proizvod

*ang. Single-Use Plastic

je plastični proizvod za enkratno uporabo, ki je v celoti ali delno izdelan iz plastike, ter ni namenjen večkratni uporabi.

Kateri so SUP proizvodi?

- posode za živila
- zavitki in ovoji iz prožnega materiala
- vsebniki za pijačo do 3 l
- lončki za pijačo
- lahke plastične nosilne vrečke
- vlažilni robčki
- baloni
- tobačni izdelki
- ribolovno orodje

Pomagali vam bomo izpolniti vaše obveznosti, ki izhajajo iz SUP uredbe.

Kdo ima obveznosti?

Proizvajalec* plastičnega proizvoda za enkratno uporabo:

- ki je embalaža, ali
- ki je prazen plastični proizvod.

*embaler

*proizvajalec
servisne embalaže

*uvoznik

*tuje podjetje



SLOPAK
ŽIVIMO Z OKOLJEM.
www.slopak.si



Foto: Depositphotos

Količine odpadkov naraščajo, obratov za njihovo predelavo, obdelavo in odstranitev pa ni dovolj.

najverjetneje še kar nekaj časa pobirali s človeškimi viri,« meni Dervarič. Umetna inteligenca je tudi eden od izzivov, saj bodo morali uporabniki dobiti zaupanje v UI, da jo bodo uporabljali v večji meri. »Takrat bo tudi njihova uspešnost večja. Posledično bo boljša uporabniška izkušnja. In zadovoljni uporabniki so eden glavnih ciljev izvajalcev gospodarnega ravnanja z odpadki.«

Ljudi je treba motivirati za gospodarno ravnanje z odpadki.

Vsekakor bo ključno zmanjšati rast količin povzročenih odpadkov, odpadke zajeti čim bolj ločeno, da bomo tako lahko prihranili čim več primarnih virov. Pri tem bo treba zagotoviti stroškovno čim bolj učinkovite procese obdelave oziroma odstranjevanja odpadkov. »Preprečiti je treba nekontrolirano odstranjevanje odpadkov, ki je eden glavnih virov za onesnaževanje okolja. Pristojne službe za nadzor morajo delovati učinkovito,« dodaja. Ob tem pa je treba dvigniti nivo ozaveščenosti prebivalstva in ga motivirati za gospodarno ravnanje z odpadki.

Spremeniti bo treba potrošniško miselnost

»Največji izzivi Javno podjetje Snaga iz Skupine JHMB čakajo pri doseganju trajnostnega ravnanja z odpadki, ki temelji na ukrepih krožnega gospodarstva. Ključna faktorja sta tudi zagotavljanje zadostnih sekundarnih surovin v postopkih predelave odpadkov in ustrezna infrastruktura, ki bo omogočala predelavo odpadkov čim bližje izvoru nastanka, brez nepotrebnih negativnih vplivov na okolje,« največje izzive v prihodnosti na področju ravnanja z odpadki opišejo v **Javnem podjetju Snaga iz skupine Javni holding Maribor**.

Ključno bo zmanjšati količino nastalih odpadkov in odpadke zajeti čim bolj ločeno.

»Pri odgovornem ravnanju z odpadki je pomembno naslavljanje na področju spodbujanja zmanjševanja nastajanja odpadkov, priprave za ponovno uporabo, ponovne uporabe odpadkov in njihovega pravilnega ločevanja, ko nastanejo,« pravijo. »Največji izziv v prihodnosti bo sprememba potrošniške miselnosti, da veliko število izdelkov ne dviguje kakovosti življenja, da je bolje imeti manj in bolj kakovostno. Velik izziv predstavlja tudi tradicija in ravnanja, ki se prenašajo iz roda v rod, kar posledično otežuje spremembo navad in miselnost posameznikov.« ■



Abrol zabojnik



Mobilna batna stiskalnica



Vijačna stiskalnica



Plato na abrol podvozu



Postavitev na objekt



Vijačna stiskalnica z rezalcem velikih kartonov



Mobilna batna stiskalnica



Zabojnik 5m³ s pokrovom



Abrol kontejner posebne izvedbe za fekalije



Dvižna naprava za praznjenje zabojnikov

Škofja vas 40, 3211 Škofja vas

+386 41 736 485,

+386 40 525 278,

+386 40 831 321

www.ekolinetrade.si

info@ekolinetrade.si

Za vse vijačne (polžne) in batne stiskalnice nudimo servisna in vzdrževalna dela.

Letno proizvedemo več kot 400 različnih kovinskih kontejnerjev in raznih stiskalnic.

Že 25 let proizvajamo in nudimo:

- Kovinske kontejnerje velikosti 5, 7, in 9 m³ za odvoz s samonakladalci.
- Abrol kontejnerje za prevoze z vozili z nadgradnjo za abrol sisteme velikosti od 10 do 40 m³.
- Stacionarne in mobilne batne stiskalnice za odvoz s samonakladalci in z vozili z nadgradnjo za abrol sisteme.
- Vijačne oziroma polžne stiskalnice avstrijskega proizvajalca, primerne za stiskanje smeti, papirja in kartona, lesenih palet in lesne embalaže ter PET embalaže. Za te stiskalnice smo ekskluzivni zastopnik za Slovenijo.
- Avtomatske prekladalne postaje za hitro, učinkovito praznjenje in stiskanje pripeljanih odpadkov. Odložni odpadki potujejo skozi vsipni jašek v batno stiskalnico, ki odpadke stiska. Stisnjeni odpadki se zbirajo v zaprtih abrol kontejnerjih, ki se odpeljejo na deponijo in nadaljno predelavo.
- Stacionarne in mobilne dvizne naprave (hidravlične in elektromehanske) za praznjenje različnih tipov zabojnikov v vijačne stiskalnice, hidravlične stiskalnice ali pa v kontejnerje.
- Izdelujemo kontejnerje, abrol kontejnerje in različne izdelke po naročilu.

RECIKEL

Vizija podjetja Recikel d.o.o.: Slovenija, evropski prvak v recikliranju plastične embalaže

Podpiramo in uresničujemo vse celovite ukrepe in ravnanja, ki bodo omogočili, da Slovenija postane najuspešnejša država v recikliranju plastične embalaže v Evropi in širše. Verjamemo, da je to mogoče.

Preverimo, kakšno je stanje glede na zadnje razpoložljive podatke o ravnanju z odpadno embalažo v enem koledarskem letu:

- 299.000 ton embalaže dane na trg.*
- 208.000 ton odpadne embalaže snovno reciklirane (69,56 % recikliranja vse odpadne embalaže).*
- 57.000 ton plastične embalaže dane na trg.*
- 29.477 ton plastične embalaže snovno reciklirane (51,71 % recikliranja vse odpadne embalaže).*
- 8.645 ton plastične embalaže v obliki PET plasten za enkratno uporabo (pijače in živila) dane na trg.**
- 7.502 ton ločeno zbranih in snovno recikliranih PET plasten za enkratno uporabo (pijače in živila), kar znaša 86,78% PET plasten danih na trg***

Slovenija je imela leta 2021 najvišji delež reciklirane plastične odpadne embalaže v EU med državami, ki so zagotovile podatke za to leto.****

NA DOBRI POTI SMO

Slovenija je danes že ena najuspešnejših držav pri zagotavljanju snovnega recikliranja odpadne embalaže. To je predvsem posledica enega najbolj razvitih sistemov ločenega zbiranja odpadne komunalne embalaže pri gospodinjstvih v Evropi ter zelo učinkovitega zbiranja in ravnanja z odpadno embalažo v gospodarstvu, kjer so podjetja po tržnem principu maksimalno finančno stimulirana za odajajo kakovostno zbrane odpadne embalaže v recikliranje.

KAJ LAHKO ŠE STORIMO?

Za izboljšanje trenutnega sistema ravnanja s plastično odpadno embalažo imamo dve možnosti:

1. Celoviti ukrepi, usmerjeni na vso plastično odpadno embalažo

- Izboljšanje ločenega zbiranja odpadkov, predvsem na javnih površinah, ter obvezno kakovostno sortiranje odpadne mešane komunalne embalaže. V zvezi s tem določitev posebnih okoljskih ciljev za to embalažo in v kasnejši fazi uveljavitev učinkovite eko modulacije za embalažo dano na trg.

- Z navedenimi ukrepi bi zagotovili recikliranje dodatnih 10.000 ton odpadne plastične embalaže, kar bi pomenilo več kot 60 % recikliranja plastične embalaže, vključno z dodatnimi do 1.000 tonami odpadnih PET plasten pijač.

- Stroški takšne nadgradnje sistema bi bili manjši od 8 milijonov EUR, oziroma 70 EUR na tono vse odpadne mešane komunalne embalaže, kar bi bilo manj, kot bi bil prihranek Slovenije pri obveznih vplačilih v proračun EU zaradi nerekicirane plastične embalaže (800 EUR/tono).

2. Kavcijski sistem

- Pri plastični odpadni embalaži bi bil usmerjen le na PET plastenke pijač, kar predstavlja manj kot 15 % vse plastične embalaže dane na trg (8.645 t PET plasten od cca 60.000 t vse plastične embalaže).

- Potencial kavcijskega sistema je zagotoviti recikliranje dodatnih do 1.000 ton PET plasten pijač oziroma odpadne plastične embalaže.

- Predvideni stroški kavcijskega sistema, brez upoštevanja kavcije, znašajo 0,035 EUR na PET platenko oziroma približno 9 milijonov EUR za 8.600 ton PET plasten. Vrednost posamezne odpadne PET plastenke je 0,0127 EUR, kar pomeni, da je neto



Izstortirane PET plastenke za recikliranje v sortirnici Salomon d.o.o. Ljubljana v Lenartu

strošek kavcijskega sistema 0,0227 EUR na PET platenko****, oziroma približno 6 milijonov EUR.

- Za uspešno delovanje kavcijskega sistema potrošnik plača kavcijo, ki jo prejme nazaj le v primeru, če PET platenko vrne nepoškodovano na prodajno mesto, čeprav bi recikliranje PET plastenke lahko zagotovil tudi z odlaganjem v ustrezen zabojnik z ostalo plastično odpadno embalažo na svojem domu. Kavcija je tako plačilo oziroma motivacija za nepotrebno delo potrošnika, kar bi v primeru višine 0,15 EUR na odpadno PET platenko znašalo približno 4.500 EUR na tono oziroma 38 milijonov EUR za 8.600 ton prodanih PET plasten.

Podpiramo tiste ukrepe, ki so celoviti, ekonomični in učinkoviti. To pomeni, da so usmerjeni na vso odpadno plastično embalažo, predvsem pa na tisto, ki se trenutno najmanj reciklira, ter imajo posledično neprimerljivo boljši učinek kot dragi, parcialno usmerjeni ukrepi, ki zajemajo le 15 % plastične embalaže, ki je z vidika zagotavljanja recikliranja že zdaj najmanj problematična.

Pripravili sodelavci Recikel d.o.o.



* Vir: ARSO, javno objavljena letna poročila o ravnanju z odpadno embalažo v letu 2022

** Vir: MOPE, poročila SUP o PET plastenkah danih na trg v letu 2023

*** Vir: Predpisane sortirane analize mešane komunalne odpadne embalaže, opravljene od 19.8.2023 s strani pooblaščen akreditirane institucije (6,89% v 108.896 t odpadne mešane komunalne embalaže)

**** Vir: EUROSTAT, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_waspac_custom_12020214/default/table?lang=en

***** Vir: MOPE, Odhodki in prihodki kavcijskega sistema – sistem financ primer Latvija

KAVCIJSKI SISTEM

Razprave v teku, odločitve še ni

Če želimo doseči 90 odstotkov ločenega zbiranja odpadnih plastenk in pločevink pijač, potrebujemo odločitev, ki bo omogočila realizacijo zastavljenega cilja.

Barbara Perko

»Odločitve o uvedbi kavcijskega sistema še ni. Trenutno potekajo razprave z vsemi deležniki v zvezi s podatki, financami in izvedbenim načrtom z ukrepi za dosego boljšega ločenega zbiranja odpadnih plastenk in pločevink oziroma odpadne embalaže na splošno. Da potekajo nadaljnje razprave na navedene teme, so bili sprejeti sklepi na posvetu o kavcijskem sistemu 19. junija 2024,« o tem, kako nam kaže glede odločitve odgovarjajo na **Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo** (MOPE). »Največja razhajanja so v tem, da deležniki, ki trenutno upravljajo z masnim tokom odpadkov, menijo, da bomo cilje 90 odstotkov ločenega zbiranja odpadnih plastenk in pločevink pijač zlahka dosegli, medtem ko preostali menijo, da brez kavcijskega sistema to ne bo mogoče,« pojasnjujejo na ministrstvu.

Kakšne so druge možnosti?

»Alternativna možnost so ukrepi z izvedbenim načrtom za boljše ločeno zbiranje odpadnih plastenk in pločevink pijač, ki ga mora potrditi Evropska komisija. To možnost dopušča tudi bodoča evropska uredba o embalaži in odpadni embalaži. V kolikor ukrepi ne bi bili uspešno izvedeni in cilja 90 odstotkov ločeno zbranih odpadnih plastenk in pločevink pijač ne bi dosegli, je kavcijski sistem za odpadno embalažo pijač potrebno uvesti v zelo kratkem času,« razložijo na pristojnem ministrstvu. »Med ukrepe bi lahko uvrstili dodatno infrastrukturo za ločeno

zbiranje odpadne embalaže pijač (recimo na javnih površinah), določili cilj ločenega zbiranja na občine natančno in izvedbo ozaveščanja na lokalni ravni s strani javnih služb in proizvajalcev embalaže.«

Z ukrepi do višjega deleža

Zbornica komunalnega gospodarstva Slovenije (ZKGS) je v sklopu obravnave potrebnih ukrepov za zmanjševanje količine nastalih odpadkov v državi in doseganje višjih rezultatov okoljskih ciljev oblikovala izhodišča za akcijski načrt ukrepov za izboljšanje ločenega zbiranja odpadnih plastenk in pločevink. Predlagajo obvezno ločeno zbiranje odpadne embalaže v okviru Gospodarske javne službe, urejanje in čiščenje javnih površin (možnost

ločevanja odpadkov najmanj med embalažo in mešanimi komunalnimi odpadki), kakovostno sortiranje ločeno zbrane mešane komunalne embalaže v sortirnicah (določiti je treba pričakovane količine izločenih reciklatov), dvig okoljskih ciljev za družbe za ravnanje z odpadno embalažo (dodatne priložnosti za doseg višjih okoljskih ciljev), ustrezen informacijski sistem za upravljanje s podatki o masnih tokovih posameznih vrst odpadkov (javno dostopni podatki, ažurni, čim bolj natančni, da bodo omogočili korektivno ukrepanje na ravni občin na mesečnem nivoju), enotna nacionalna strategija osveščanja za spremembo življenjskih navad prebivalcev (lokalnim značilnostim prilagojena komunikacija, ki se navezuje na državno



Razprave o tem, kako doseči 90 odstotkov ločeno zbranih odpadnih plastenk in pločevink pijač, še niso privedle do odločitve.

strategijo), implementacijo določil o proizvodjalčevi razširjeni odgovornosti (PRO) iz EU direktive o odpadkih (nedvoumno definiranje finančne in operativne vloge in naloge proizvajalca, zbiralca odpadkov, obdelovalca ter potrošnika).

Za transparenten sistem

V Združenju industrije pijač pri GZS Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij

ocenjujejo, da je kavcijski sistem za Slovenijo edina celostna rešitev za doseganje okoljskih ciljev na področju embalaže pijač. Pomembno je, da je sistem transparenten. Predlagajo, da vzpostavitev kavcijskega sistema v Sloveniji zajame plastenke PET in pločevinke brezalkoholnih pijač, embalarane vode, sokov in nektarjev, piva ter mešanic na osnovi piva oz. vina. Ocenjujejo, da bi bilo smiselno vključiti embalažo od 0,1 litra do 3 litrov. Predlagali so kavcijo v višini 0,20 evra, ki ne bi bila obdavčena. Prednosti takega sistema je več, med njimi so zmanjševanje porabe deviškega materiala z višjo stopnjo porabe recikliranega materiala, doseganje okoljskih ciljev tako

V podjetju **Lidl** pozdravljajo in podpirajo prizadevanja za uvedbo kavcijskega sistema za plastično embalažo pijač v Sloveniji. Pomembno je, da je kavcijski sistem vzpostavljen tako, da je pravičen do vseh relevantnih deležnikov, predvsem pa učinkovit, transparenten, enostaven in prijazen do uporabnika ter da v času vzpostavitve omogoča dovolj dolgo prehodno obdobje. Sodoben kavcijski sistem je priložnost tudi za trgovce, da so soudeleženi pri snovanju stroškovno učinkovite in optimizirane okoljske rešitve. Sami imajo pri nas pozitivno izkušnjo z vračanjem plastične embalaže pijač v okviru humanitarne akcije Plastenke za junake.

V podjetju **Slopak** ocenjujejo, da so na področju odpadne embalaže nujne zakonodajne spremembe. Menijo, da bi morala biti odločitev o kavcijskem sistemu sprejeta sočasno z odločitvijo glede ureditve sistema proizvajalčeve razširjene odgovornosti v Sloveniji, o čemer trenutno odloča Evropsko sodišče, kasneje pa bo še Ustavno sodišče. Ob tem dodajajo, da bo za večino gospodarstva imela večji vpliv nova Uredba Evropskega parlamenta in sveta o embalaži in odpadni embalaži (PPWR), ki uvaja sistem s kritjem vseh stroškov, kar bo imelo velik finančen vpliv na gospodarstvo.

na področju zbiranja kot recikliranja, visoka razpoložljivost recikliranega PET in aluminija, primernega za ponoven stik z živili, zmanjševanje onesnaženja kot tudi dvig okoljske ozaveščenosti družbe. V združenju poudarjajo, da zakonodaja določa cilje ne le, ko gre za ločeno zbiranje,

ampak tudi na področju vsebnosti recikliranega materiala. Do leta 2030 mora ta biti najmanj 30 %. Visoko kakovostno reciklirano plastiko, primerno za stik z živili, ki bi bila cenovno dostopna, lahko dobimo edino preko vzpostavitve kavcijskega sistema za embalažo pijač. ■

Vodilni pri prezračevanju, klimatizaciji in distribuciji zraka

NKM je vodilno slovensko podjetje na področju projektiranja, proizvodnje in montaže sistemov prezračevanja in klimatizacije ter distribucije zraka.

Družba NKM iz Ljubljane deluje na področju strojnih instalacij in je specializirano za prezračevanje ter klimatizacijo čistih prostorov za farmacevtska podjetja, skladišča s kontroliranimi parametri, posebne proizvodne programe – izdelavo optičnih kablov, vse vrste embalaže in folij, ki prihajajo v stok z izdelkom, pretakanje tekočin in ostale proizvodnje po posebnih zahtevah. Svoje instalacije pa nameščajo tudi v trgovskih centrih, športnih dvoranah, hotelih in gostinskih lokalih, domovih za starejše občane, bolnišnicah z operacijskimi dvoranami in splošnih objektih. Pri instalacijah ponujajo idejno zasnovo, projektiranje, dobavo, izvedbo in servis.

Projekti na ključ

»Naše glavno vodilo je kakovostna izvedba projektov na podlagi strokovnosti in izkušenj ter stremljenje k pridobitvi novih standardov in miselnosti o napredku podjetja, čemur sledijo tudi naši zaposleni,« razlagajo v NKM.

V NKM stavijo na 35 let izkušenj, pohvalijo pa se lahko z 250 zaključenimi projekti in 80 odličnimi referencami. Uveljavili so se na domačem evropskem trgu in na trgih Bližnjega vzhoda.

Proizvodnja

Obrat elementov razvoda zraka iz pocinkane, nerjavne in aluminijaste pločevine in polizdelkov
Oddelek kuhinjskih naplasične in energetske varčne izvedbe vseh velikosti in oblik

Oddelek akustičnega programa

Montaža

- Servisne storitve in pogodbeno vzdrževanje objektov
- Oddelek priprave ponudb, nabave, vodenje projektov in vodstvo

**Prezračevanje
Klimatizacija
Ogrevanje
Hlajenje
Vodovod
Kanalizacija**

Najpomembnejše reference družbe NKM:
Krka, Lek, Iskra zaščite, Lumentum, Varsi



www.nkm.si

AVSTRIJSKA - KOROŠKA

Pot k trajnostni prihodnosti se začne na avstrijskem Koroškem

Avstrijska Koroška, najjužnejša avstrijska dežela, ki jo mnogi poznajo po naravnih lepotah, se vse bolj uveljavlja kot poslovna destinacija z velikim potencialom. Regija hitro napreduje v pravo Silicijev dolino Evrope, kjer se prepletajo inovacije, zelena tehnologija in strateške logistične povezave. Podjetnike vabi, da izkoristijo vse prednosti, ki jih ponuja avstrijska dežela in odprejo svoje podjetje v tem hitro rastočem gospodarskem središču.

Silicijeva dolina Evrope

V zadnjih letih se je avstrijska Koroška razvila v Silicijev dolino Evrope, kjer se združujejo velika mednarodna podjetja in lokalni inovatorji v mikroelektroniki. Z največjim raziskovalnim prostorom v Avstriji, inštitutom Silicon Austria Labs (SAL), omogoča vrhunske raziskave na področju elektronike.

Zelena prihodnost in pametna specializacija

Avstrijska Koroška se ponaša z izjemno usmeritvijo k trajnostnemu razvoju. S kar 58,8-% deležem obnovljivih virov energije v skupni porabi je Koroška pionir na področju zelene energije. Poleg tega regija ponuja edinstveno ravnovesje med delom in zasebnim življenjem, kar je zanimivo za strokovnjake in investitorje z vsega sveta.

Vrhunski logistični preboj

Avstrijska Koroška igra ključno vlogo tudi kot mednarodno logistično središče. Prihodnje leto bo odprtje Goliške železnice med Gradcem in Celovcem še dodatno



okrepilo njen strateški pomen. Nova povezava bo trajnostno povezala okoli 1,2 milijona ljudi in omogočila hitrejša ter okolju prijaznejša prevoze.

Krožno gospodarstvo: inovacije in odgovornost

Pomemben vidik trajnostnega razvoja Koroške je krožno gospodarstvo. Tesno je povezano z inovacijami, ki omogočajo učinkovito izrabo virov in zmanjšanje odpadkov, kar poslovnemu okolju zagotavlja stabilnost in konkurenčno prednost. Posledica so nižji stroški proizvodnje in zmanjšan okoljski odtis. Poleg tega sodelovanje z lokalnimi in mednarodnimi partnerji krepi mrežo sodelovanja in inovacij, kar dodatno spodbuja razvoj regije kot destinacije za odgovorno poslovanje.

Kako do poslovnega uspeha?

Avstrijska Koroška se hitro razvija v eno od vodilnih poslovnih lokacij v Evropi. Z jasno vizijo trajnostnega razvoja, močno raziskovalno infrastrukturo in strateškimi logističnimi povezavami regija privablja vedno več podjetij, ki prepoznavajo njene prednosti. Neustavljivo



se vzpenja na zemljevid evropskega in svetovnega gospodarstva, kjer ima vse možnosti, da postane ključni igralec prihodnosti. Regija je gospodarska lokacija priložnosti za vlagatelje, podjetnike, startupe in vse, ki iščete karierno priložnost. Na voljo so financiranja, inovacijski programi, grozdi in možnosti raziskovalnih sodelovanj, ki jih lahko izkoristite za rast svojega podjetja v najjužnejši avstrijski deželi. Vabljeni!





**ATA zvezek
(ATA Carnet)**

potni list za blago,
za začasni izvoz
v 81 držav
sveta.



Passport for goods

Licence

za opravljanje
prevozov blaga in
potnikov v notranjem
in mednarodnem
cestnem
prometu.

Poreklo blaga

Potrdilo o poreklu
(Certificate of Origin)
– listina, ki potrjuje državo
porekla blaga.
Preferencialne izjave o
poreklu (Genesis) –
finančne ugodnosti
trgovinskih
sporazumov.



**Dovoliilnice in
CEMT dovolilnice**

za opravljanje
mednarodnih
cestnih prevozov
blaga.

**Potrdilo
o registraciji
podjetja**

za uporabo v
domačem in
mednarodnem
poslovanju.

Potrditev listin
v mednarodnem
poslovanju.

VSE LISTINE NA ENEM MESTU
za podjetja, samostojne podjetnike in fizične osebe



INTERNACIONALIZACIJA

S celovito promocijo panoge do večjih poslovnih uspehov v tujini

Med vodilne gospodarske panoge, ki s pridom izkoriščajo sinergije celovite promocije slovenskega gospodarstva na prekomorskih trgih, zagotovo sodi zgleden primer transporta in logistike.

Nataša Turk, GZS, Center za mednarodno poslovanje

Skupinske promocijske aktivnosti pod okriljem GZS – Združenja za promet

Člani GZS, združeni pod okriljem Združenja za promet, so interese za skupinsko promocijo na azijskih trgih premierno manifestirali pred desetletjem in pol na malezijskem in singapurskem trgu. Sledile so promocije na Kitajskem, v Hongkongu, Indiji, Vietnamu, Indoneziji, na Japonskem in v Južni Koreji. Ciljnim strankam s prekomorskih trgov pa sta se slovenska transport in logistika že trikrat organizirano predstavila na skupinski predstavitvi slovenskega gospodarstva na sejmu transporta in logistike v Münchnu, kamor se odpravlja ponovno prihodnje leto.

Uspešen primer sinergijskega delovanja panoge transporta in logistike je lahko zgled in osnova za krepitev promocije drugih panog slovenskega gospodarstva.

Skupinske promocijske aktivnosti so v pretežni meri finančno podprli Združenje za promet, SPIRIT Slovenija in v delegacijah ter na sejmi sodelujoča slovenska podjetja, v manjši meri pa je del stroškov promocije krilo tudi rezidenčno veleposlaništvo Slovenije v gostujoči državi.

Pretežni del promocije sektorja je bil sprva usmerjen v krepitev prepoznavnosti Slovenije, kot zaupanja vredne, enakovredne članice EU. Sledila je okrepjena, celovita promocija panoge ter ozaveščanje azijske poslovne javnosti o najučinkovitejši dobavi blaga iz Azije v naš del Evrope. Panoga je promocijo obogatila še s predstavitvami trajnostnih, zelenih, digitalnih logističnih storitev

za blagovne tokove iz Azije v države srednje in jugovzhodne Evrope. To dandanes Slovenijo umešča med pomembne igralce na mednarodnem logističnem trgu. Panoga se pri promocijskih aktivnostih v tujini vseskozi prilagaja nenehnim spremembam v preskrbovalnih verigah, zaostrenim varnostnim razmeram ter vremenskim neprilikam, ki vse pogosteje prinašajo nove izzive pri preusmerjanju



Foto: Tadej Kreit

Generalna direktorica GZS Vesna Nahtigal je 23. avgusta gostila vietnamskega veleposlanika Trung Kien Nguyena. Izpostavila sta priložnosti za slovenski transportno-logistični sektor.

Panoga	Trg	Aktivnost, termin
Transport in logistika	Vietnam	Delegacija, B2B srečanja, promocija sektorja 21. – 27. september 2024
Gradbeništvo in inženiring	Združeni arabski emirati	Obisk sejma, poslovno mreženje 26. – 29. november 2024
IKT	Združeni arabski emirati	Obisk sejma, poslovno mreženje 13. – 18. oktober 2024
Inženiring, IKT	Saudska Arabija	Obisk vladno - gospodarske delegacije (predvidoma v prvem tednu decembra 2024)

ustaljenih pomorskih poti ter terjajo preudaren odziv podjetij na dane razmere. GZS je kot primarni organizator skupinskih promocij sodelujočim podjetjem nudila vso potrebno strokovno podporo pri pripravi in izvedbi obiska ter organizacijo delegacije.

Glavne prednosti sodelovanja posameznega podjetja v skupinski promociji

Prednosti udeležbe v skupinski promociji podjetij ali panoge na tujih trgih so zagotovo večja prepoznavnost podjetja in same panoge v očeh ciljne poslovne javnosti, lažje navezovanje poslovnih stikov s ključnimi akterji na trgu, delitev,

racionalizacija stroškov ter učinkovitejše pozicioniranje na trgu, priprava skupinskih promocijskih gradiv ipd.

Mala in srednje velika podjetja pa lahko pri udeležbi v gospodarskih delegacijah, ki so sestavni del celovite promocije panoge na tujih trgih, nenazadnje koristijo tudi tako imenovane SPS vavčerje za udeležbo v gospodarskih delegacijah, ki omogočajo 60 odstotno sofinanciranje upravičenih stroškov udeležbe v delegaciji.

Kako in kdaj začeti?

V duhu povezovanja uspešnih slovenskih podjetij za skupne nastope na tujih trgih GZS Center za mednarodno poslovanje do konca letošnjega leta organizira številne

aktivnosti na prekomorskih trgih ter vas vljudno vabi k sodelovanju. Septembra odhaja delegacija transporta in logistike v Vietnam, oktobra in novembra sledita dve delegaciji v Združene arabske emirate, oktobra delegacija podjetij iz panoge IKT, novembra pa podjetij iz gradbeništva in inženiringa. Decembra sledi še vladno-gospodarska delegacija v Saudsko Arabijo.

V kolikšni meri je zgodba o uspehu promocije slovenske panoge transporta in logistike zasluga vizionarjev, zanese-njakov in povezovalnega duha tedanjih vodilnih strokovnjakov slovenskega transporta in logistike, verjetno ni potrebno posebej izpostavljati, še manj pa se na glas spraševati, če je bila v zgodnjih začetkih strateško zasnovana odločitev panoge ali morda kombinacija obojega. Uspešen primer sinergijskega delovanja panoge transporta in logistike je lahko zgled in osnova za krepitev promocije ostalih perspektivnih panog slovenskega gospodarstva, saj le skupaj, s celovitim in pametnim pristopom dosegamo boljše poslovne rezultate. ■

Slovenske ideje. Avstrijska banka. Popolna kombinacija. **#brezomejtev**



Smo vaš bančni partner, z vsemi prednostmi avstrijske banke.

Zaupaj nam že veliko slovenskih podjetij.

Svetujemo v slovenskem jeziku.

rlb-bank.at

Raiffeisen Landesbank Kärnten | International Banking Department
T +43 463 993 00-12388 | Internationaldept@rbgk.raiffeisen.at

 **Raiffeisen
Landesbank Kärnten**

ZELENI PREHOD

Nadgradnja direktive o emisijah iz industrije za zeleni prehod

Direktiva (EU) 2024/1785, objavljena 15. julija v Ur. l EU, s ciljem preobrazbe industrije za čistejšo, krožno in podnebno nevtrarno gospodarstvo do leta 2050 razširja in pogloblja dosedanje zahteve ter uvaja tudi nove za industrijske naprave in dejavnosti, ki morajo pridobiti okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje.

Antonija Božič Cerar, GZS, Služba za okolje, podnebje in energijo.

Direktiva nadgrajuje direktivo o emisijah iz industrije iz leta 2010, bolj znano po kratiki IED. Države članice morajo novosti prenesti v svoj pravni red do 1. julija 2026. Sprememba direktive ni ambiciozna z vidika možnosti pospešitve postopkov izdaje dovoljenj. Predvideva celo, da morajo države članice šele do 31. decembra 2035 razviti sisteme za elektronsko izdajanje dovoljenj z uvedbo elektronskih postopkov.

Do zmanjšanja emisij z novimi tehnologijami

Zahteve na področju emisij iz industrije bodo morale biti bolj usklajene z zakonodajo na področju kemikalij, nevarnih snovi ter zaščite voda. Direktiva tlakuje pot do korenite industrijske preobrazbe z uporabo prebojnih tehnik, ki so še v nastajanju, s spremembo zasnove ali tehnologije celotne naprave ali njenega dela oziroma nadomestitvijo obstoječe naprave z novo. Ob celostni optimizaciji in zmanjšanju skupnih okoljskih vplivov naprave se ne bi smeli povečati negativni učinki na posamezne prvine okolja. Nove tehnike naj bi omogočale tudi občutno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, kot to velevajo cilji podnebne nevtralnosti do 2050.

Vloga inovacijskega centra za industrijsko preobrazbo in emisije

Nastajajoče tehnike so imele že do sedaj svoje mesto v posameznih panožnih referenčnih dokumentih, ki so podlaga za določanje zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnikah panoge oziroma dejavnosti. Podporo hitrejšemu razvoju potrebnih novih tehnologij bo nudil nov inovacijski center za industrijsko preobrazbo in emisije. Center bo zbiral in preverjal informacije o inovativnih tehnikah, vključno z nastajajočimi in prelomnimi tehnikami, ki bodo lahko prispevale k zmanjšanju onesnaženja na najnižjo možno raven, razogljčenju, učinkoviti rabi virov in krožnemu gospodarstvu, manjši uporabi kemikalij oziroma uporabi varnejših kemikalij. Okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje bo potrebno pridobiti za nekatere nove naprave in dejavnosti. Dodana je proizvodnja baterij s proizvodno zmogljivostjo 15000 ton baterijskih celic ali več na leto, ekstrakcija boksita, kroma, kobalta, zlata, železa, svinca, litija, mangana, niklja, paladija, platine, kositra, volframa in cinka na industrijski ravni. Znižuje pa se prag glede števila živali intenzivne reje perutnine in prašičev, kjer je izločena ekološka pridelava. Komisija je dobila nalogo,

da oceni potrebo za obravnavo drugih emisij iz reje živali, zlasti goveda. Elektrolizi vode za proizvodnjo vodika je dodan prag proizvodne zmogljivosti, ki presega 50 ton na dan. Druga proizvodnja vodika ostaja brez praga zmogljivosti.

Zaključki bodo poleg opisov najboljših tehnik in nastajajočih tehnik ter z njimi povezanimi informacijami o emisijah in odpadkih vsebovali tudi ravni okoljske učinkovitosti za bolj učinkovito rabo virov, zlasti gospodarnosti rabe vode, surovin in energije s primerjalnimi vrednostmi porabe (benchmarki) ter zmanjšanje tveganj, povezanih z uporabo nevarnih snovi.

Pogoj za okoljevarstveno dovoljenje certificiran sistem ravnanja z okoljem

Že zdaj so zaključki BAT predvidevali, da morajo upravljavci za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja imeti vzpostavljen sistem ravnanja z okoljem. Po novem bo ta moral biti tudi certificiran s strani neodvisnih akreditiranih organov oziroma preveriteljev. Sistemi ravnanja z okoljem morajo biti prvič pregledani s strani tovrstnih preveriteljev do 1. julija 2027, nato pa vsaj vsaka tri leta. Določeni deli sistema ravnanja bodo morali biti dostopni javnosti. Ti obsegajo cilje okoljske politike na področju okoljske učinkovitosti in

varnosti naprave. Določeni morajo biti za preprečevanje nastajanja odpadkov, optimizacijo rabe virov in energije ter ponovno uporabo vode, preprečevanje oziroma zmanjšanje uporabe nevarnih snovi in njihovih emisij. Javnosti bo moral biti na voljo vpogled v okoljske cilje in kazalnike, ki so povezani s primerjalnimi vrednostmi, določenimi v zaključkih o BAT, evidenca kemikalij v nevarnih snoveh, kot tudi ukrepi, sprejeti za doseganje okoljskih ciljev in preprečevanje tveganj za zdravje ljudi ali okolje.

Za naprave, ki morajo izvesti energetski pregled ali pa imeti vzpostavljen sistem ravnanja z energijo, bo obvezno poročanje tudi o rezultatih teh pregledov oziroma vpeljanih sistemih in o izvedenih ukrepih in priporočilih, ki so jih naredili na tej podlagi. Načrt preoblikovanja z informacijami o tem, kako bo upravljavec preoblikoval napravo, da bo do 2050 prispeval k nastanku trajnostnega, čistejšega, krožnega, z viri učinkovitega in podnebno nevtralnega gospodarstva, bo za energetsko intenzivne naprave obvezno izdelati do 2030; za ostale naprave in dejavnosti pa po tem letu. Komisija obljublja delegiran akt z določitvijo vsebine za načrte preoblikovanja do 30. junija 2026. Poseben izvedbeni akt komisije bo določil tudi, katere informacije o sistemu ravnanja z okoljem so relevantne za objavo. Komisija obljublja, da bo akt na voljo do 31. decembra 2025.

Druge novosti, ki jih prinaša direktiva

V forum za pripravo informacij bo po novem vključenih več deležnikov, med drugim predstavniki Evropske agencije za kemikalije (ECHA). Komisija napoveduje spremembo navodil za delovanje foruma in tehničnih delovnih skupin za pripravo referenčnih dokumentov ter BAT zaključkov. Obstoječa navodila so v veljavi od 2012. Komisija obljublja posodobitev navodil do 1. julija 2026.

BAT zaključki se redno preverjajo in po potrebi posodablajo. Še vedno je predviden osemletni cikel za pregled relevantnosti izdelanih referenčnih dokumentov, izmenjava informacij za njihovo pripravo pa naj ne bi trajala več kot štiri leta. Poleg obnovitve obstoječih in priprave

novih BAT zaključkov za dodane nove dejavnosti direktive, je napovedana izdelava BAT zaključkov za odlagališča odpadkov, ki so bila že do zdaj vključena med IED dejavnosti, a brez zaključkov o BAT.

Nove tehnike naj bi omogočale občutno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, kot to velevalo cilji podnebne nevtralnosti do 2050.

Mejne vrednosti emisij v okoljevarstvenih dovoljenjih bodo praviloma določene na podlagi najstrožjih dosegljivih vrednosti, ki jih je možno doseči v dotični napravi ob upoštevanju celotnega razpona ravni emisij. Končne mejne vrednosti bodo izhajale iz ocene, ki jo pripravi upravljavec naprave na podlagi analize izvedljivosti ukrepov, ob upoštevanju njihovega vpliva na različne prvine okolja in njihovega skupnega vpliva na okolje kot celoto. Možna bodo določena odstopanja, a tudi zaostrovanja z dodatnimi pogoji v dovoljenju, če to zahteva predpisana kakovost okolja, kjer je naprava locirana.

Direktiva natančneje določa pogoje za izpuste odpadnih voda v kanalizacijo ob njihovem naknadnem čiščenju v čistilnih napravah, s katerimi upravlja drug upravljavec izven območja naprave.

Na področju monitoringa emisij v vode in zrak bo komisija do 1. septembra 2026 sprejela izvedbeni akt, v katerem bo

opredeljena metoda za ocenjevanje skladnosti emisij v zrak in vodo z mejnimi vrednostmi emisij iz dovoljenj ob običajnem obratovanju naprav. Metoda bo naslovlila določitev validiranih povprečnih vrednosti emisij ter način upoštevanja merilne negotovosti in pogostost preseganja mejnih vrednosti emisij. Monitoring bo določen v okoljevarstvenem dovoljenju, kot ga predpisujejo zaključki o BAT ter najmanj enkrat na štiri leta za podtalnico in na devet let za tla.

V tem okviru ima referenčni dokument o monitoringu, ki je bil posodobljen 2018, referenčno vlogo, kjer zagotavlja dodatne smernice o standardih, strategijah in praksah monitoringa za doslednejšo uporabo zaključkov o BAT in direktive.

Predvideno je poenotenje glob in kazni na ravni vseh držav članic. Za najhujše kršitve je pravni osebi (upravljavcu) zagrožena globa v višini najmanj 3 % njenega letnega prometa, a pred letom, v katerem mu je bila naložena.

V začetku maja letos je bila objavljena uredba (EU) 2024/1244, ki dopolnjuje direktivo 2024/1785. Uredba govori o obveznem poročanju in javni dostopnosti širokega nabora okoljskih podatkov industrijskih naprav in vzpostavitvi portala industrijskih emisij, ki bo s 1. januarjem 2028 nadomestil obstoječi Evropski register izpustov in prenosov onesnaževal (Uredba (ES) št.166/2006). ■



FINANČNI NASVET

Načini obračunavanja plač

Metoda obračunavanja plač z dejanskim fondom ur ali metoda obračunavanja plač s fiksnim fondom ur?

Mag. Štefan Belingar, Analitika GZS



Foto: Matic Grašič

Izziv za poslovodstvo:
Slovensko podjetje sprašuje, katero metodo obračunavanja plač naj uporabi.

Nekatere kolektivne pogodbe dejavnosti, določajo, katero metodo naj podjetje uporabi pri obračunavanju plač. Običajno je to določeno v členu, ki opredeljuje obračun plače, nadomestila in druge prejeme, ali v tarifni prilogi posamezne kolektivne pogodbe.

V praksi sta najpogostejše uporabljena načina obračunavanja plač: metoda obračunavanja plač z dejanskim fondom ur ali metoda obračunavanja plač s fiksnim fondom ur.

Oba načina sta pravilna.

Način obračuna plače mora biti opredeljen v »Pravilniku o obračunu plač«.

Metoda z »dejanskim fondom ur«

Metoda z »dejanskim fondom ur« je takšna, da iz pogodbe o zaposlitvi in pravilnikov podjetje izračuna osnovno plačo zaposlenega in vse njegove dodatke za redno delo.

Izračun urne postavke se izračuna z deljenjem te plače z dejanskim fondom ur. Tako izračunano urno postavko se nato pomnoži s številom opravljenih ur.

Bruto plača je po tej metodi za delavce vsak mesec enaka, urna postavka pa je spremenljiva. V mesecih, ki imajo manj ur, bo zaposleni na uro plačan

več, na letni ravni pa se izplačila skorajda izravnavajo.

Metoda s »fiksnim fondom ur«

Metoda s »fiksnim fondom ur« (uporabi se povprečno število ur v mesecu: 174 ur pri 40-urnem delavniku). Po tej metodi je urna postavka izračunana tako, da mesečno plačo podjetje deli s 174, nato pa množi s številom opravljenih/priznanih ur (to število je potem enako dejanskemu mesečnemu fondu ur, ki je odvisen od »urnika« – običajno se število delavnikov v mesecu pomnoži z 8, če ima podjetje proste delovne sobote in 40-urni delovni teden).

Fiksni obračun upošteva 174 delovnih ur na mesec za obračun plače. Tudi po tej metodi se sledi dejansko opravljenim uram. Urna postavka je v vseh mesecih fiksna, plača pa variira glede na število ur v mesecu. Letno se potem kvota ur tako ali tako izravna.

Na podlagi izkušenj je obračun s fiksnim fondom mesečnih ur – 174 ur na mesec, najboljša in najenostavnejša/najpreglednejša rešitev, ker upošteva dejansko izrabo delovnega časa.

Po metodi »fiksni mesečni fond 174 ur« so vsi dodatki in nadomestila izračunani na vrednost urne postavke (na 174 ur). Enako velja za obračun boleznin.

Primer metode z dejanskim fondom ur

Zaposleni ima v pogodbi o zaposlitvi zapisano, da znaša njegova osnovna bruto plača 2.000,00 EUR.

V tem primeru je bruto plača ne glede na število ur vedno 2.000,00 EUR.

Urna postavka se izračuna in je spremenljiva:

junij 2024: 2.000,00 EUR/152 ur = 13,16 EUR

julij 2024: 2.000,00 EUR/184 ur = 10,87 EUR

Primer metode s fiksnim fondom ur

Za osnovo se vzame fiksna urna postavka, ki se izračuna: 2.000,00 EUR/174 (povprečno število ur v mesecu) = 11,49 EUR

Izračun bruto plače za junij 2024: 11,49 × 152 = 1.747,13 EUR

Izračun bruto plače za julij 2024 pa: 11,49 × 184 = 2.114,16 EUR

Oba primera sta izračunana s predpostavko, da zaposleni dela vse dni v mesecu, brez dodatkov. V primeru dodatka za popoldansko delo, nočno delo, nadure, bonuse in nagrade je bruto znesek višji, v nekaterih primerih, kot je denimo bolniška, pa je bruto znesek lahko nižji. ■

Plačni kažipot



Kolektivne pogodbe



PRAVNI NASVET

Lobiranje – orodje za zastopanje interesov podjetij

Lobiranje je povsem legitimna dejavnost, preko katere interesne organizacije na formalen in pregleden način dostopajo do centrov odločanja o zadevah javnega pomena.

Nataša Tomažin, Pravna služba GZS



Foto: osebni arhiv

Kaj je lobiranje

V Sloveniji področje lobiranja ureja Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK)¹, ki je bil sprejet leta 2010 in nato z novelami spremenjen v letih 2011 in 2020. Po ZIntPK je lobiranje delovanje lobistov, ki za interesne organizacije izvajajo nejavno vplivanje na odločanje državnih organov, Banke Slovenije, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil pri obravnavi in sprejemanju predpisov in drugih splošnih aktov ter na odločanje državnih organov, Banke Slovenije, organov in uprav lokalnih skupnosti ter nosilcev javnih pooblastil o drugih zadevah, razen tistih, ki so predmet sodnih in upravnih postopkov, postopkov, izvedenih po predpisih, ki urejajo javna naročila, in drugih postopkov, pri katerih se odloča o pravicah ali obveznostih posameznikov.

Registriran/neregistriran lobist

ZIntPK ločuje med registriranim (profesionalnim) in neregistriranim (neprofesionalnim) lobistom. Registrirani lobist mora biti vpisan v register lobistov, ki ga vodi Komisija za preprečevanje korupcije. Svoje storitve lahko prosto ponuja na trgu ter zastopa interese katerekoli interesne organizacije, ki ga za to pooblasti.

Neregistrirani lobist pomeni izjemo od registracije. Ni se mu torej treba vpisati

v register lobistov, vendar pa zanj velja omejitev, da lahko lobira samo za tisto interesno organizacijo, v kateri je bodisi zaposlen (v delovnem razmerju) bodisi je njen zakoniti zastopnik ali pa njen izvoljeni predstavnik.

Lobiranje omogoča, da se glasovi različnih interesnih skupin slišijo ter upoštevajo pri oblikovanju politik in zakonodaje.

Obveznosti neregistriranega lobista/ interesne organizacije²

1. Lobist se mora pred lobiranjem identificirati lobirancu (ime in priimek, za katero interesno organizacijo lobira, navesti, ali je registriran ali neregistriran lobist).
2. Lobist je dolžan pred lobiranjem predložiti lobirancu pooblastilo interesne organizacije za zastopanje (dolžnost ugotovitve statusa lobista je na strani lobiranja). Če je iz javne evidence (npr. AJPes) razvidno, da je lobist zakoniti zastopnik ali izvoljeni predstavnik interesne organizacije, za katero lobira, predložitev pooblastila ni potrebna. Pooblastilo je lobist dolžan predložiti lobirancu ne glede na obliko lobiranja (osebno, po elektronski poti, po pošti ...).

Iz pooblastila mora biti razviden obseg pooblastila za lobiranje.

3. Lobist mora navesti tudi namen in cilj, za katerega lobira.
4. Interesna organizacija mora do 31. januarja tekočega leta oddati poročilo o lobističnih stikih v prejšnjem letu. Poročilo je potrebno oddati preko elektronskega obrazca (https://registri.kpk-rs.si/registri/lobisticni_stiki/intorg_porocilo/).

Lobiranje ima v vsakodnevnom življenju še vedno negativno konotacijo. Pogosto je napačno razumljeno kot dejavnost, ki je sama po sebi prepovedana. Vendar je lobiranje povsem legitimna dejavnost in je pomemben del demokratičnega procesa. Omoogoča namreč, da se glasovi različnih interesnih skupin slišijo ter upoštevajo pri oblikovanju politik in zakonodaje. ■

¹ Uradni list RS, št. 69/11 – uradno prečiščeno besedilo, 158/20, 3/22 – ZDeb in 16/23 – ZZPri

² Povzeto po: <https://arhiv.kpk-rs.si/kpk/wp-content/uploads/2023/02/Sistemsko-pojasnilo-o-lobiranju.pdf> (Sistemsko pojasnilo o lobiranju, Komisija za preprečevanje korupcije, št. 06325-3/2020-15 z dne 3. 3. 2022)

KREATIVNI NASVET

Produktivnost je ustvarjanje rezultatov, ki imajo vrednost

Osebna organizacija in produktivnost za doseganje rezultatov je zimezeleni koncept, bistven za preživetje in rast v vsaki panogi.

Aleš Trunk, Claus Møller Consulting



Foto: osebni arhiv

»Ni veliko ljudi, ki bi načrtovali svoj neuspeh, je pa veliko ljudi, ki ne uspejo načrtovati.«

To, da ljudje ne bi razmišljali o načrtovanju ne drži; prav nasprotno, večina nas je prepričanih, da smo odlični v načrtovanju svojega rezultata. Ne-načrtovanje je skoraj bolezen današnjega časa in opazite lahko, da ljudje porabijo več časa na mobilnih napravah kot razmišljajo, kako najbolje preživeti ta teden. Zato so rezultati navedeno drugačni od načrtovanih, vrednost manjša, kot bi bila lahko in večina ljudi se sprijazni, da se življenje »odvija po svoje«.

Produktivnost in doseganje rezultatov nista modna muha, ampak zimezeleni koncept, bistven za preživetje in rast v vsaki panogi. Produktivnost pomeni zagotavljati, da so vse aktivnosti smiselne in prinašajo več vrednosti kot stroškov. Pomeni imeti najvišjo donosnost »naložbe« vloženega časa, znanja ali denarja. Produktivnost pomeni dodajati vrednost vsem aktivnostim na vseh ravneh v podjetju, postavljati cilje in jih dosegati z optimalno uporabo virov, usklajevati napore vseh in vplivati na vse zaposlene, da vlečejo v skupno smer.

Produktivnost ljudi je osnova za poslovno odličnost vsakega podjetja. Vsi v organizaciji morajo upravljati svoj čas, energijo in znanje v najboljšem interesu svojega podjetja in se osredotočati na aktivnosti, ki dodajajo vrednost ter vodijo k osebnim in organizacijskim rezultatom.

Osebna produktivnost zahteva ustrezno osebno organizacijo in učinkovitost,

za kar je potreben konsistenten sistem za doseganje pregleda in rezultatov. V osebnem in poklicnem življenju športnika bi temu lahko rekli disciplina. V službenem življenju navadnega uradnika ali managerja – disciplina? Ja, tudi. Znano je, da način izvajanja dela vpliva na količino in kakovost rezultatov.

Produktivnost je treba izboljšati tudi v pisarnah

Podjetja morajo poleg časa in energije za razvijanje učinkovitih metod proizvodnje, avtomatiziranja procesov, nameniti veliko več časa za doseganje boljše produktivnosti v administraciji, pisarnah. Pri vodenju, na primer, investicije niso niti malo podobne. Zato je delo, ki se izvaja za mizami in računalniki, mnogo manj učinkovito, kot je delo v proizvodni liniji. Racionalizacija dela vodij, administratorjev, operaterjev, receptorjev, tehničnih in grafičnih oblikovalcev, programerjev je verjetno bolj naključje kot pravilo. Z investiranjem v osebno organizacijo in učinkovitost lahko podjetja dosežejo več rezultatov in večjo uspešnost – in hkrati boljše počutje zaposlenih.

Kar je bilo produktivnost pred petimi leti, ni več produktivnost danes. Nekaj, kar je danes produktivnost, verjetno ne bo ostalo enako čez pet let. Ohranjanje produktivnosti je povezano z načinom, kako ljudje investirajo svoj čas, znanje in sredstva, ki jih imajo na razpolago. Čas, ki ga vložimo v načrtovanje rezultatov,

dejansko prihrani čas, potreben za izvedbo nalog in zmanjša tudi število napak, ki jih ljudje ob tem naredijo.

Kaj lahko naredi vsak na svojem delovnem mestu?

- Vsak se lahko izboljša v upravljanju časa.
- Uporabimo lahko sodobne pristope in orodja na pravi način, namesto le površnih bližnjic.
- Razmislite o ciljnih in katere naloge so zares pomembne, da jih dosežete.
- Razmislite, kdo so vaši deležniki in ključni posamezniki, s katerimi morate porabljati čas.
- Poskrbite za osredotočenost in zmanjšajte motnje.
- Delo na daljavo ni samoumevno, ampak zahteva pravila in okvir za učinkovitost.

Odlična podjetja naredijo še več:

1. Ustvarijo kulturo produktivnosti. Vsi naj se zavedajo potrebe po doseganju vrednosti za druge ljudi. Managerji in zaposleni morajo vedno razmišljati o tem, kako investirajo svoj čas, znanje in denar, da zagotovijo več vrednosti.
2. Razvijajo vodenje in managersko vedenje vseh. Postavljajte izzivalne cilje za svoje delovanje, izboljševanje in inoviranje.
3. Razvijajo HR poslovne partnerje, da pomagajo ljudem v osebnem razvoju in napredovanju. Razumite povezavo med talenti ljudi in poslovno strategijo ter poskrbite za zmanjšanje razkoraka. ■

ČLANSTVO GZS

Novi člani o razlogih za pridružitve

Gospodarska zbornica Slovenije je tudi v zadnjem obdobju pridobila nove člane. Kaj jih je navedlo k včlanitvi?

Tanja Jamnik, GZS



Burjatik d.o.o., novi član GZS - Severno Primorske gospodarske zbornice Nova Gorica

»Podjetje Burjatik d.o.o. iz Ajdovščine, ki vključuje tržne znamke Vinski vlak, Wajdusna, Vipava Bike in Winestronaut, se ukvarja s turizmom v Vipavski dolini. GZS-ju smo se pridružili zaradi želje po krepitvi povezav v slovenskem gospodarskem okolju, ter možnosti uvajanja sprememb v naši branži.«

Jani Peljhan, direktor Burjatik d.o.o.



EVOM d.o.o., novi član GZS – PGZ

Članstvo v GZS nam omogoča dostop do novih priložnosti in povečanje prepoznavnosti na domačem in tujem trgu. Ponosni smo, da smo del skupnosti, ki spodbuja gospodarsko rast in razvoj. Evom d.o.o. z blagovno znamko Imagine 3D se ukvarja z izdelavo vrhunskih svetlobnih napisov in svetlobnih tabel, ki omogočajo podjetjem izboljšati svojo vidnost in ugled ter pustijo trajen vtis na njihove stranke. Naše vrednote so kakovost, inovativnost in zanesljivost. Nudimo celotno ponudbo od vizualizacije, izdelave do montaže svetlobnih napisov. Verjamemo, da s sodelovanjem in mreženjem z drugimi člani Gospodarske zbornice Slovenije lahko okrepimo naš položaj na trgu ter zainteresiramo nove stranke, ki iščejo kakovostne rešitve za svoje podjetje. Več o naši blagovni znamki lahko najdete na naši spletni strani www.imagine3d.si.

Mag. Darko Serec, solastnik in direktor podjetja EVOM d.o.o.

Pridružili so se nam:

AddiFlex d.o.o.
ADESCO, d.o.o.
AKTIVA STORITVE d.o.o.
ANOKS d.o.o.
AY-DAN, Samo Malić s.p.
BOBERCOM d.o.o.
BURJATIK d.o.o.
Calcit d.o.o.
COSMOVIT d.o.o.
DEKAL POWER d.o.o.
EMMA d.o.o.
ENCOM HANDELSGESELLSCHAFT M.B.H.
EUBIOMA d.o.o.
EVOM d.o.o.
INPLET d.o.o.
INTERGLOBAL d.o.o.
IVSR
KEMOMED, d.o.o.
KOTA 92, d.o.o., Ljubljana
KSP Ljutomer d.o.o.
LOTUS ZEN ME d.o.o.
MF-CT, d.o.o.
NATURALICA FOODS d.o.o.
PATRIN d.o.o.
PC7 d.o.o.
PISSOT Connecting d.o.o.
RDP STORITVE d.o.o.
S2P d.o.o.
SCHIKI, d.o.o.
SUNNY STUDIO d.o.o.
Tanja Sečnik s.p.
UL FRI
VITAL QI d.o.o.
Zdravko Križman s.p.



Želite prejemati elektronsko različico Glasa gospodarstva?

Spoštovani člani, Glas gospodarstva že 30 let predstavlja pomembno vez zbornice s članstvom. Še naprej ohranjamo tiskano obliko revije, njen domet pa želimo okrepiti še z elektronsko različico, ki je za mnoge postala nepogrešljiva. Vodstva nekaterih podjetij so izrazila željo, da prejemajo le elektronsko verzijo in se v luči trajnosti odpovedujejo tiskanemu izvodu.

Če želite tudi vi prejemati le elektronsko verzijo, vas vljudno prosimo, da to izrazite z odgovorom v vprašalniku. Lahko pa seveda še naprej prejemate tiskano verzijo in se umestite še med prejemnike elektronske. Prav tako vam ponujamo možnost, da med prejemnike elektronske verzije uvrstite še katerega od svojih sodelavcev, ki bi ga vsebine iz naše revije utegnile zanimati.

Vprašalnik vam bo vzel le minuto časa, zato lepo vabljeni k sodelovanju!

Hvala, ker nas berete že 30 let!

Uredništvo Glasa gospodarstva



INOVIS

Ali vaše podjetje spada med zavezanke NIS 2?

Direktiva NIS 2, ki v veljavo prihaja jeseni, prinaša nove, strožje zahteve do podjetij na področju kibernetike varnosti. Ali veste, katere pogoje bo moralo vaše podjetje izpolnjevati?

NIS 2 (Direktiva (EU) 2022/2555) je nova evropska direktiva, ki nadomešča prejšnjo, ključne novosti, ki jih prinaša, pa so širše varnostne zahteve in strožje sankcije v primeru neskladnosti. Najkasnejši datum za uveljavitev direktive na ravni državne zakonodaje je 17. oktober 2024, že takoj naslednji dan pa morajo podjetja delovati v skladu z njenimi zahtevami.

Koga vse zaobjema?

Zahteve direktive morajo upoštevati vsa srednja ali velika podjetja z več kot 50 zaposlenimi in letnim prometom nad 10 milijonov EUR, medtem ko ostale pomembne subjekte zavezujejo nekoliko milejše zahteve. Direktiva pokriva organizacije iz osemnajstih sektorjev, med drugim iz zdravstva, bančništva, energije in digitalne infrastrukture.

Katere so ključne zahteve direktive?

- **Analiza tveganja in varnost informacijskih sistemov:** Redno izvajanje

analiz tveganj in sprejemanje ukrepov za zmanjšanje tveganj.

- **Odzivanje na incidente:** Vzpostavitve načrta za odziv na incidente in hitro ukrepanje ob kibernetičnih napadih.

- **Kibernetična odpornost in neprekinjeno poslovanje:** Razvoj strategij za obnovo po nesrečah in varnostno kopiranje podatkov.

- **Varnost dobavne verige:** Ocena tveganj in upravljanje varnosti v dobavni verigi.

- **Usposabljanje in ozaveščanje zaposlenih:** Izvajanje programov kibernetične higiene in usposabljanje zaposlenih za prepoznavanje groženj.

- **Večfaktorska avtentikacija in zaščita podatkov:** Uvedba večfaktorske avtentikacije in varne komunikacije.

Zakaj o tem razmišljati že zdaj?

Rok za uvedbo direktive NIS 2 se nezadržno približuje, kazni za morebitne neskladnosti pa so lahko tudi zelo visoke – finančne sankcije lahko namreč znašajo do 10 milijonov evrov ali 2 % svetovnega letnega prometa. Poleg tega pa podjetje z neskladjem lahko ogrozi tudi svoj ugled in zaupanje strank, medtem ko vodstvo za kršitve lahko tudi osebno odgovorno.

Kje začeti?

Ne skrbite, ni še prepozno. Prvi korak, ki ga lahko storite kot podjetje, je preveriti, ali spadate med zgoraj omenjene zavezanke, ki morajo spoštovati direktivo NIS 2.

Pri tem si lahko pomagata z našim spletnim vprašalnikom, ki ga najdete na URL naslovu (<http://inovis.si/nis2-vprasanik/>), kateri bo za vas takoj ugotovil oceno skladnosti. Zagotovite varnost in skladnost svojega podjetja z zgolj nekaj kliki!

Direktiva NIS 2 - Spletni vprašalnik

**PREVERITE
SKLADNOST
SVOJEGA PODJETJA**

Ali boste glede na določila direktive kot organizacija neposredno vključeni v obseg direktive?

Preverite več na <https://inovis.si/nis2-vprasanik/>



Excellent SME Slovenia

Certifikat največje odličnosti.
Samo najboljši ga lahko imajo.

excellent-sme.gzs.si

Novi in podaljšani imetniki certifikata Excellent SME po 1. juliju 2024

3D STRAŽIŠAR d.o.o.	IGMAT, d.d.	RONO SENČILA D.O.O.
ABC NEPREMIČNINE, d.o.o.	INTERLOGIS d.o.o.	SALVIOL d.o.o.
ACADEMIA d.o.o.	KA OLJE d.o.o.	SIPRONIKA d.o.o.
ACORD-92, d.o.o., Ljubljana	KEMIČNA ČISTILNICA, ROMAN KRIVOGRAD S.P.	SMARTIS d.o.o.
AIR - G d.o.o.	KURNIK TRANSPORT d.o.o.	SPC d.o.o.
AVTO MEDIJA d.o.o.	LEKS d.o.o.	TIFT d.o.o.
BETI d.o.o.	LIRA, d.o.o.	TOP HRVATIN d.o.o.
BLUEMARINE d.o.o.	MEDINOVA d.o.o.	TRANSPORT MARO AVTO d.o.o.
DUOL inženiring d.o.o.	MIEL d.o.o.	TSM d.o.o.
EKSTERA d.o.o.	MIHALIČ IN PARTNER, d.n.o.	UNIDEL d.o.o.
ELESPROM INŽENIRING d.o.o.	MOS Servis d.o.o.	VAR d.o.o.
EM.TRONIC d.o.o.	peform Vitanje d.o.o.	VARIAL d.o.o.
FIRST, Murska Sobota d.o.o.	POLJAKTRANS d.o.o.	VID d.o.o.
GEA d.o.o.	PORAVNAVA d.o.o.	WILLY STADLER d.o.o.
GRS d.o.o. Trbovlje	PRO - BIT, Kranj, d.o.o.	ŽELJKO STOILJKOVIČ S.P.
HALAL GUDA DONER KEBAP d.o.o.	PRONET Kranj, d.o.o.	ZUMIKS TRANS d.o.o.
HUMKO, d.o.o., Bled	PROPLUS inženiring, projektiranje d.o.o.	ZUPANČIČ o.p., d.o.o.

Preverite, če se tudi vi lahko uvrstite med najuspešnejša slovenska podjetja!



MEDNARODNI DAN PIVA

Za izboljšanje ugleda pivovarstva v Sloveniji

Ob letošnjemu Mednarodnemu dnevu piva, 2. avgustu, so člani Združenja slovenskih pivovarn posebej izpostavili pomen dviga kulture pitja piva, zmernega in odgovornega uživanja alkohola in se zavzeli za izboljšanje ugleda sektorja pivovarstva v Sloveniji. Uživanje piva želijo povezati s ključnimi turističnimi produkti Slovenije in ga vključiti v kulinarčno ponudbo, zato krepijo aktivnosti projekta BeerPass Slovenija.

Dea Bergant, Združenje slovenskih pivovarn pri GZS - ZKŽP

Z organizacijo dogodka so člani Združenja slovenskih pivovarn želeli prispevati k relevantnosti in promociji sektorja pivovarstva v Sloveniji. Kljub temu da pivo že predstavlja pomemben del gastronomske in turistične ponudbe Slovenije, pa si člani združenja s svojimi aktivnostmi prizadevajo za dvig kulture pitja piva in dodatno okrepitev vloge piva v slovenskem turizmu. S tem namenom je na dogodku potekala tudi vodena razprava na temo okrepitve vloge sektorja pivovarstva v sodelovanju z drugimi sektorji. Na njej so sogovorniki izpostavili pomen povezovanja različnih sektorjev – tako turizma, gostinstva kot proizvodnje piva, govorili so o kulturi pitja piva in se zavzeli za odgovorno in zmerno uživanje piva. Prepričani so, da bodo s sodelovanjem in krepitvijo prepoznavnosti odličnosti piv med potrošniki gradili prepoznavnost Slovenije kot pivovarske dežele, s tradicijo in znanjem.

Andrej Sluga, predsednik Združenja slovenskih pivovarn pri GZS-Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij, je poudaril: »Člani Združenja slovenskih pivovarn vseskozi stremimo k dvigu kulture pitja piva ter k zmernemu in odgovornemu uživanju alkohola, kar se kaže tudi v širjenju

ponudbe piv z nižjo stopnjo alkohola in brezalkoholnih piv. Pri tem je izrednega pomena povezovanje tovrstnih aktivnosti s ključnimi turističnimi produkti, kot je projekt BeerPass Slovenia, ki smo ga člani združenja lansirali leta 2023. S skupnim sodelovanjem in vnosom piv z nižjo

stopnjo alkohola ter brezalkoholnih piv v slovensko gastronomijo in turizem želimo prispevati k dvigu kulture pitja piva, okrepiti vlogo piva in prispevati k relevantnosti sektorja pivovarstva v Sloveniji.«

»BeerPass Slovenia« združuje 15 pivovarjev z vseh koncev Slovenije (Clef,



Dogodka so se udeležili številni pivovarji in gostje, ki so uživali v pokušanju piv in odlične kulinarike.

Crazy Duck, Green Gold, Lobik, LOO-BLAH-NAH, Maister, Pivovarna Maribor, Reservoir Dogs, Reset, Tektonik, Time, Pivovarna Union, Vizir, Zajc ter Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije). Gre za vodič, ki potrošnike vodi do pivovarn širom Slovenije in jim omogoča, da se spoznajo s pivi različnih stilov. Poleg tega potrošnike spodbuja k obisku glavnih zgodovinskih in naravnih znamenitosti krajev, v katerih se nahajajo pivovarne, in tistih na poti do njih. Gre za edinstven projekt, ki ljudi iz Slovenije in tujine spodbuja, da obiščejo pivovarje na njihovi lokaciji, se spoznajo z njihovo pivovarno in raznolikostjo ponudbe piv.

»V Clef Brewery (Savinjski pivovarni) smo bili izjemno veseli, da smo na letošnjemu dogodku razpravljali o prihodnosti pivovarstva v Sloveniji. Radi rečemo, da pivo ni le pijača, temveč umetnost, ki si zasluži svoje mesto tudi v vrhunski

kulinariki. V ta namen smo dogodek tudi nadgradili z vrhunsko lokalno kulinariko šefa Marka Pavčnika, letošnjega dobitnika Michelinove zvezdice. Pivo predstavlja dodano vrednost tako za lokalno kot tudi slovensko turistično ponudbo. Z degustacijami in drugimi aktivnostmi pivovarji nagovarjamo tako domače kot tuje goste, ki se vse bolj zanimajo za bogat svet piva,« je povedal **Jurij Gobec iz podjetja Clef Brewery (Savinjska pivovarna d.o.o.)**.

Vodič, ki združuje 15 pivovarjev z vseh koncev države, vodi do pivovarn širom Slovenije in spodbuja k obisku zgodovinskih in naravnih znamenitosti.

Podatki za leto 2023 so pokazali, da je bilo v Sloveniji 94 pivovarn, ki so zavezane k plačevanju trošarine. Proizvedenih je bilo 1,8 mio hl piva, vključno

z brezalkoholnim. Delež porabe piva je v gostinstvu znašal 36 %, v maloprodaji pa 64 %.

Ob tem je **dr. Tatjana Zagorc, direktorica GZS – Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij**, v okviru katere deluje Združenje slovenskih pivovarn, poudarila pomen proaktivnega delovanja pivovarjev na področju ozaveščanja potrošnikov o zmernem in odgovornem pitju alkohola. Izpostavila je njihovo kreativnost in transparentnost pri nastajanju in razvoju novih piv in jasno vizijo, s katero želijo dvigniti kulturo pitja piva v slovenskem prostoru. Želi, da bi tudi država podprla aktivnosti za odlično pivovarsko destinacijo, ki vzpodbuja turistični razvoj države in pivovarjem zagotavlja konkurenčne pogoje za poslovanje.

Dogodka so se udeležili številni pivovarji in gostje, ki so uživali v pokušanju piv in odlične kulinarike. ■

Na vrhu je vse kristalno jasno

OBČINA ROGAŠKA
SLATINA



www.visit-rogaska-slatina.si

Stolp Kristal v Rogški Slatini,
najvišja stavba v Sloveniji.



SEJEM AGRA 2024

Agroživilci usmerjeni v razvoj

Na sejmu AGRA se je predstavilo 14 kmetijskih in živilskih podjetij na skupnem razstavnem prostoru GZS – Zbornice kmetijskih in živilskih (GZS - ZKŽP) podjetij v hali A in številna podjetja v okviru dnevnih menjav. Letošnja država partnerica je bila Bolgarija, s katero Slovenija krepi sodelovanje na gospodarskem in znanstvenem področju.

mag. Anita Jakuš, GZS - Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij

Razstavni prostor so obiskali ugledni gostje, med njimi **Georgij Tahov, minister za kmetijstvo in prehrano Bolgarije, Mateja Čalušić, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ter predsednica državnega zbora Urška Klakočar Zupančič**. Sejmski prostor GZS – ZKŽP sta obiskala tudi **Vesna Nahtigal, generalna direktorica GZS, in Tibor Šimonka, predsednik GZS**. V okviru sejma so potekali številni posveti in okrogle mize, na katerih je sodelovala tudi GZS – ZKŽP.

Cilj slovenskih zelenjadarjev je najmanj 50 % samooskrba

Slovensko zelenjadarstvo potrebuje jasno vizijo razvoja, ki bo ustrezno umeščena tudi v strateški načrt skupne kmetijske politike po letu 2027 in bo zagotavljala najmanj 50 % samooskrbo z zelenjavo. Za to so nujne sistemske spodbude, usmerjene v gradnjo sodobnih rastlinjakov, ki omogočajo pridelavo zelenjave v kontroliranih pogojih in skozi vse leto, nova znanja ter sodelovanje in povezovanje. Potrebujemo učinkovite in usklajene politike ter stabilne razmere na trgu, je bilo izpostavljeno na zelenjadarskem posvetu, ki ga je organizirala GZS – ZKŽP v sodelovanju s SDBP (Slovensko nizozemska poslovna platforma) na sejmu AGRA 2024.

Na posvetu so bile uvodoma predstavljene nizozemske novosti s področja pridelave

zelenjave in tržni potenciali za pridelavo zelenjadnic. Izpostavili so priložnosti za gradnjo visokotehnoloških rastlinjakov in proizvode insektno biokonverzije, ki se lahko uporabljajo za prehrano živali ali gnojilo za zelenjadnice. Poudarjene so bile tudi prednosti krožnega gospodarstva, ki bo v prihodnje nujno za zagotavljanje zadostne pridelave hrane ob vse bolj omejenih naravnih virih. V ospredju posveta je bila okrogla miza z naslovom »Soustvarjanje vizije slovenskega zelenjadarstva po letu 2027«. Predstavniki odločevalcev politik, kmetijskih podjetij, stroke, svetovalne službe, trgovine in drugi so razpravljali o viziji slovenskega zelenjadarstva po letu 2027.

Z okroglo mizo so želeli spodbuditi dialog med različnimi deležniki v zelenjadarstvu, opredeliti izzive in ovire za povečanje samooskrbe z zelenjavo, predstaviti možne rešitve in ukrepe za doseg zadostne samooskrbe z zelenjavo in oblikovati konkretne zaveze za ukrepanje za uspešen in konkurenčen razvoj zelenjadarstva v Sloveniji. Samooskrba z zelenjavo se v Sloveniji danes giblje v povprečju med 35 in 40 %.

Sadjarstvo brez škropiv: misija (ne) mogoče?

Napovedano zmanjšanje rabe fitofarmacevtskih sredstev je nujno za ohranjanje okolja in varovanje zdravja ljudi, vendar



Predsednica DZ – RS in gostje na ogledu sejma.

Foto: arhiv GZS - ZKŽP

je to treba storiti ne da bi ogrozili kmetijsko proizvodnjo in prehransko varnost države. Pri tem je treba upoštevati specifične razmere slovenskega kmetijstva in sadjarstva ter zagotoviti ustrezno podporo pridelovalcem, je bilo osrednje sporočilo 14. Sadjarskega posveta, ki ga je na sejmu AGRA organiziralo Združenje za sadjarstvo pri GZS - ZKŽP.

Predstavljena je bila tudi prva ocena napovedi pridelka jabolk in hrušk v letu 2024 v Evropi in svetu. V Sloveniji prva ocena pridelka jabolk v intenzivnih nasadih v letošnjem letu znaša približno 59.000 ton (26 % več kot lani), pridelek hrušk pa 3.000 ton (trikrat več kot lani).

Sadjarški posvet, ki je potekal v okviru projekta EIT FOOD, je zaključila okrogla miza z naslovom »Sadjarstvo brez škropiv: Misija (NE)mogoče?«, ki je odprla razpravo o uporabi fitofarmaceutskih sredstev v Sloveniji in implementaciji strategije RIS3. Ta spodbuja regije in države članice, da opredelijo svoje edinstvene vrline, sredstva in konkurenčne prednosti ter spodbujajo rast, ki temelji na inovacijah.



Sejemski prostor GZS - ZKŽP sta obiskala tudi Vesna Nahtigal, generalna direktorica GZS, in Tibor Šimonka, predsednik GZS.

Projekt EIT FOOD podpira Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo v okviru EU.

Sodelujoči na okrogli mizi so poudarili, da ne nasprotujejo zmanjšanju uporabe FFS, vendar cilji zmanjšanja rabe FFS ne smejo povzročiti zmanjšanja kmetijske proizvodnje ter s tem posledično ogroziti prehranske varnosti in še dodatno povečati odvisnosti od uvoza hrane iz držav, kjer je nabor uporabe sredstev večji in pridelava

konkurenčnejša. Pri zmanjšanju rabe FFS je treba upoštevati specifične razmere slovenskega kmetijstva in sadjarstva ter zagotoviti ustrezno podporo pridelovalcem.

Najnovejši projekti in izsledki raziskav na področju trajnostne pridelave hrane

Na sejmu AGRA je potekalo tradicionalno srečanje partnerjev SRIP HRANA v organizaciji GZS - ZKŽP. Predstavniki



NAJOKUSNEJŠA POSLOVNA DARILA IZ POSOČJA ...

Izberite darilni paket po lastnem okusu.



Naročila in dodatne informacije:

T: +386 (0)5 38 00 189 | M: +386 (0)31 795 468 | E: spela@kz-tolmin.si



tradicionalno zorjeno • naravna plesen • brez pospeševalcev • kakovostne surovine

raziskovalnih institucij in podjetij so predstavili raziskave in najnovejše rezultate na področju trajnostne pridelave hrane. Uvodoma so bili predstavljeni koncept nacionalne Strategije trajnostne pametne specializacije, dosednji dosežki ter načrti do 2030. Partnerske organizacije SRIP HRANA so predstavile svoje delovanje na izbranih prednostnih področjih. Izpostavljene so bile raziskave in najnovejši rezultati na področju krožnosti in razogljičenja v živilski industriji ter trajnostnega upravljanja regionalnih vodnih virov, spodbujanja pridelave stročnic, žlahtnjenja krompirja, odpornega na več različnih stresov, potenciala žuželk in fermentacije za uporabo v živilskih izdelkih ter uporabe hlapnih organskih spojin v živilstvu. Člani partnerstva SRIP HRANA so poudarili pomen okrepljenega sodelovanja med deležniki pri raziskavah, razvoju in inovacijah, povezovanja v nacionalne in mednarodne verige vrednosti ter kontinuirane podpore države.

Hitreje do javnega naročila in učnih gradiv na temo hrane

Katalog živil za javno naročanje, njegova uporaba in izvajanje v praksi je bilo v ospredju Posveta o javnem naročanju živil in izobraževanje o hrani, ki ga je GZS – ZKŽP organizirala na sejmu AGRA. Katalog omogoča ponudnikom, da izpostavijo svoje izdelke na enem mestu in se skupaj z javnimi zavodi vključijo v digitalizacijo postopka javnega naročanja živil ter s tem bistveno zmanjšajo stroške dela. Gre za enostavno in uporabno orodje v sistemu javnega naročanja živil, ki prihrani ogromno časa in stroškov, sočasno pa zagotavlja redno oskrbo s kakovostno slovensko hrano.

Na dogodku so predstavili izzive, s katerimi se javni zavodi in ponudniki srečujejo pri naročanju živil ter načini reševanja teh izzivov, rezultate in opažanja inšpekcijskega nadzora ter druge aktualne tematike, ki se pojavljajo v praksi.

Predstavljena so bila tudi najnovejša orodja, metodologije ter učna gradiva FoodEducators, povezana s tematiko hrane. Učni načrti, ustvarjeni za izobraževanje mladih, so primerni za uporabo pri različnih predmetih. ■

ELEKTROINDUSTRIJA

Predvidevanja za leto 2024 previdno pozitivna

Trend rasti slovenske elektroindustrije se je po rekordnih pandemskih letih umiril, vendar predvidevanja za leto 2024 nakazujejo nadaljnjo rast sektorja. Udeleženci Dneva slovenske elektroindustrije, ki se je na GZS odvijal konec avgusta, so izpostavili tudi izzive trajnostnega poslovanja podjetij.

Sebastjan Šik, Korporativno komuniciranje GZS, foto: Tadej Kreft

»Kot industrija smo še vedno lokomotiva, ki vleče: 1,2 % rast glede na -0,3 % skrčenje slovenskega gospodarstva ni slab rezultat. Še vedno pa je izziv, kako izboljšati dodano vrednost na zaposlenega oziroma povečati produktivnost,« je dejal

predsednik upravnega odbora dr. Miha Bobič na Dnevu elektroindustrije, ki ga vsako leto organizira Zbornica elektroindustrije pri GZS.

»Križa evropske, predvsem nemške avtomobilske industrije, kamor slovenska



O trendih v slovenski elektroindustriji so razpravljali: Tomaž Berginc iz ETI Elektroelement, Aleksandra Lepenik iz ELPRO Lepenik, dr. Miha Bobič iz Danfoss in dr. Ladislav Grad iz podjetja FOTONA.

elektroindustrija pretežno izvažajo, že vpliva na poslovanje tudi slovenskih podjetij, če sklepamo po občutni upočasnitvi gospodarske rasti v prvi polovici leta. To bi moral biti jasen signal vladi, da je potrebno končno razbremeniti gospodarstvo,« je poudarila **generalna direktorica GZS Vesna Nahtigal**.

Čisti prihodki od prodaje v elektroindustriji so v letu 2023 dosegli vrednost 8,4 milijarde EUR, dodana vrednost na zaposlenega pa znaša 54.880 EUR in še vedno zaostaja za povprečjem Slovenije in predelovalne industrije. »Panoga slovenske elektroindustrije je v 2023 ponovno doživela razburljivo leto. Na poslovanje je vplivalo več različnih okoliščin: situacija v evropskem avtomobilskem sektorju, energetska kriza in delno tudi znižanje cen surovin, podaljševanje roka dobav polproizvodov iz Azije zaradi preusmeritve ladijskega tovora po daljši poti, ponekod nižje povpraševanje itn. Obenem pa je bilo veliko podjetij v panogi prizadetih v obširnih poplavih lanskega poletja,« je izpostavila **direktorica GZS - Zbornice elektroindustrije Andreja Hlišč** in ocenila, da se je trend rasti po rekordnih pandemskih letih umiril, vendar so predvidevanja za leto 2024 previdno pozitivna in nakazujejo nadaljnjo rast sektorja.

Panoga slovenske elektroindustrije je v 2023 ponovno doživela razburljivo leto,« je poudarila Andreja Hlišč, direktorica GZS - Zbornice elektroindustrije.

Visoke cene energentov, stagnacija v evro območju, deindustrializacija, razvojno in tehnološko zaostajanje Evrope, zahodni protekcionizem in spreminjaje dobaviteljskih verig, vse to so izzivi, ki posredno vplivajo na poslovanje slovenskih podjetij, je izpostavil **profesor ekonomije dr. Jože P. Damijan** in dodal, da evropska industrija doživlja trendno upadanje proizvodnje zaradi energetske krize in krize v Nemčiji. EU je stagnacijo doživela predvsem po trojnem šoku v letu 2022: vojni v Ukrajini in energetska kriza ter inflaciji. Vse to vpliva na evropsko konkurenčnost,



Razstava »Inovativna elektroindustrija« je v ospredje postavila letošnje zlate regijske inovacije iz elektroindustrije.

ki zaostaja za ZDA in Kitajsko tudi na področju razvoja in tehnologije.

Na okrogli mizi z naslovom Trendi v slovenski elektroindustriji so govorniki med drugim govorili tudi o trendih na področju trajnostnega poslovanja podjetij. Evropska direktiva namreč uvaja koncept trajnostnega dizajna, kar pomeni, da morajo proizvodi zagotavljati čim višjo stopnjo ponovne uporabe. To bo za podjetja izziv, s katerim se bodo morali soočiti v bližnji prihodnosti.

Tomaž Berginc iz ETI Elektroelement je glede problematike splošnega pomanjkanja kadrov dejal, da v njihovem podjetju delajo dolgoročno in sistematično, izkoristili pa so tudi dnevne migrante, ki so se naveličali vožnje v Ljubljano. Glede poslovanja je relativno optimističen, čeprav je izpostavil večjo rast plač v primerjavi s produktivnostjo.

Aleksandra Lepenik iz ELPRO Lепенik se je dotaknila mikrodokazil kot preproste rešitve za prilagajanje kadrov na nove kompetence. Izpostavila je tudi prepad v znanju računalništva, ki nastaja med slovenskimi in otroki v drugih državah, saj je Slovenija ena redkih držav, kjer informatika ni obvezni predmet v osnovi šoli. Dotaknila se je tudi pretirane regulacije, ki ni le slovenski,

ampak evropski problem, kar dela Evropo nekonkurenčno.

Dr. Miha Bobič iz Danfossa je omenil premajhno zanimanje študentov za inženirske poklice. Izpostavil je deglobalizacijo kot trend vračanja proizvodnje iz Azije v Evropo, predvsem na vzhod. Pri tem je izpostavil Češko kot zmagovalko na področju tujih neposrednih investicij, medtem ko je Slovenijo opisal kot poraženca zaradi nekonkurenčne davčne politike.

Dr. Ladislav Grad s podjetja FOTONA je omenil krizo na Kitajskem, o čemer se morda manj govori, vpliva pa na prodajo slovenskih izvoznikov na ta trg. Tudi on se je obregnil ob pretirano regulativo, ki v določenih primerih celo omejuje ali blokira inovacije, kot je to na področju medicinske tehnologije, iz katere izhaja njegovo podjetje.

Dan elektroindustrije se je zaključil s predstavitevijo prejemnikov letošnjih zlatih regijskih priznanj za inovacije iz panoge elektroindustrije: **Gorenje, Iskra-emeco, Elgoline, Mahle Electric Drives Slovenija in ETI Elektroelement**. Na dogodku so tradicionalno otvorili razstavo »Inovativna elektroindustrija«, kjer inovatorji iz panoge predstavljajo svoje nagrajene inovacije. ■

GEODETSKA UPRAVA

Zemlja ni popolna krogla – 80 let geodetske službe na slovenskih tleh

Geodezija. Grško »geodaisia«, kar v dobesednem prevodu pomeni delitev oziroma razdelitev Zemlje. Morda bi se brez nje še danes spraševali, ali je Zemlja okrogla ali ploščata in še bolj verjetno, kje se zares konča sosedova njiva. Veda ima svoje zametke v času pred našim štetjem, natančneje 2000 let prej, ko so naokoli hodili Babilonci in Egipčani. Na naših tleh so se prvi obrisi lastne slovenske geodetske službe pričeli pojavljati v začetku prejšnjega stoletja – leta 1944 z ustanovitvijo prve geodetske sekcije v Beli krajini.

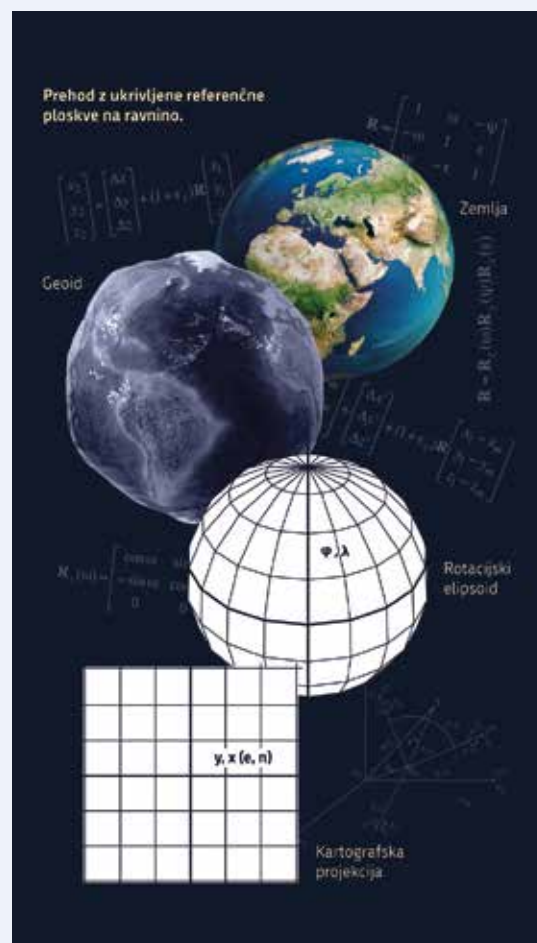
Geodetska služba danes odgovarja na številne izzive sodobne države in družbe, ki so povezani z upravljanjem prostora ter lokacijskim umeščanjem vseh človekovih želja in potreb v prostor. Skrbi za vodenje zbirk podatkov na področju državnega koordinatnega sistema, kartografskega in topografskega sistema, sistema nepremičnin in vrednosti, državne meje, prostorskih enot in hišnih števil. Nad tem bedi in sloni Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS), osrednja državna institucija pri merjenju Zemlje, meja države in administrativnih enot, ki so ključne za dobro delovanje države. Hkrati predstavlja eno vodilnih državnih institucij, ki odgovarja na cilje digitalne preobrazbe javnega sektorja in zelenega dogovora, njena glavna naloga pa je zbiranje, analiza, obdelava in distribucija prostorskih podatkov, ki vključujejo podatke o zemljiščih, stavbah, geografskih značilnostih, parcelah, mejah, zemljepi-

snih imenih, državni meji, prostorskih načrtih in drugih povezanih informacijah. Geodetska služba ima pomembno vlogo pri urejanju prostora, načrtovanju in razvoju infrastrukture, gradnji, varstvu okolja, reševanju lastninskopravnih vprašanj ter na številnih drugih področjih.

Geodetska služba v Sloveniji je v zadnjem obdobju poskrbela:

- za natančno določanje položaja (lokacije) oz. za izvajanje najkakovostnejših geodetskih opazovanj, v državni koordinatni sistem so bile umeščene točke 0. reda,
- za natančnejše določanje višin in s tem povezano tudi poplavno varnost je bil uveden nov višinski sistem SVS2010/Koper,
- za lažji dostop do prostorskih in nepremičninskih podatkov preko prenovljenega [portala Prostor](#)
- za elektronsko poslovanje na področju evidentiranja nepremičnin, uveden Kataster nepremičnin,
- za večjo preglednost trga nepremičnin z evidenco trga nepremičnin in modeli vrednotenja.

»Geodetska služba že 80 let, ob pomoči matematičnih funkcij, pomaga uporabnikom razumeti fizični svet našega kosa Zemlje.«



Film o geodeziji

<https://www.youtube.com/watch?v=TUGaz7k45k>



GG PLUS

Prvo polletje razočaranje nad gibanji v Sloveniji in Avstriji

Hrvaška z najvišjo pričakovano rastjo v 2024.

Bojan Ivanc, CFA, CAIA, glavni ekonomist GZS

Podatki o gospodarski rasti v prvem polletju kažejo (za Hrvaško v času priprave prispevka še niso bili na voljo), da bo gospodarska rast v sosednjih državah najvišja na Hrvaškem (v 1. četrtletju je bila 1-odstotna na četrtnem nivoju), nekoliko nižja pa na Madžarskem (povprečna 0,5-odstotna rast). V Sloveniji je rast v 1. polletju zastala (+0,1 % četrtno), kar pomeni, da bo morebitna revizija napovedi analitikov pri Focus Economics znižala oceno letošnje rasti bližje 2 %. Rast v Italiji je bila presenetljivo visoka (0,25 % četrtno), kljub temu da so odpravili ukrep, ki je spodbujal energetske prenovne v gospodinjstvih.

Aktualne napovedi spremembe realnega BDP v Sloveniji in sosednjih gospodarstvih

	2024 nap.	2025 nap.	2026 nap.
Slovenija	2,3 %	2,4 %	2,5 %
Avstrija	0,3 %	1,6 %	1,5 %
Italija	0,8 %	1,0 %	1,0 %
Hrvaška	3,2 %	2,9 %	2,7 %
Madžarska	2,3 %	3,3 %	3,4 %

Vir: Focus Economics, avgust 2024

V 2024 naj bi se industrijska proizvodnja okrepila le v Sloveniji in na

Madžarskem, pri čemer so bili trendi v prvi polovici leta po začasnim podatkih šibki. V prvem polletju je bila v Sloveniji nižja za 2,9 %, prav toliko tudi na Madžarskem, kar povečuje verjetnost, da bo rast v celotnem letu 2024 precej nižja. Padci industrijske proizvodnje v teh državah so povezani s padci v razvitih evropskih državah (Nemčija in Francija: -4 %) in se prelivajo prek povezanosti proizvodnih verig. Pri tem ni šibek člen le avtomobilska industrija, temveč tudi strojogradnja. Farmacevtska industrija je ena izmed redkih svetlih točk. Nižje cene zemeljskega plina in tudi delno električne energije (tu je padec cene blažji) niso po pričakovanjih bistveno izboljšale proizvodno konkurenčnost evropske industrije.

Aktualne napovedi spremembe industrijske proizvodnje v Sloveniji in sosednjih gospodarstvih

	2024 nap.	2025 nap.	2026 nap.
Slovenija	2,8 %	3,4 %	2,9 %
Avstrija	-0,8 %	3,8 %	N. A.
Italija	-1,6 %	1,7 %	1,6 %
Hrvaška	-0,2 %	3,3 %	2,6 %
Madžarska	0,4 %	4,9 %	5,0 %

Vir: Focus Economics, avgust 2024

Izvoz naj bi se v letu 2024 realno okrepil bolj kot industrijska proizvodnja, predvsem zaradi učinkov povečane turistične potrošnje in posredno okrepitev transportnih tokov pri prebivalstvu (manj pri industriji, kjer rast ni pričakovana). To naj bi imelo izrazitejši vpliv na Hrvaško, malo manj pa na Italijo, Slovenijo in Avstrijo. ■

Izvoz naj bi se v 2024 realno okrepil bolj kot industrijska proizvodnja, predvsem zaradi učinkov povečane turistične potrošnje in posredno okrepitev transportnih tokov pri prebivalstvu.

Aktualne napovedi spremembe izvoza (blaga in storitev) v Sloveniji in sosednjih gospodarstvih, realno

	2024 nap.	2025 nap.	2026 nap.
Slovenija	2,6 %	3,9 %	4,3 %
Avstrija	1,9 %	2,4 %	2,3 %
Italija	2,3 %	2,5 %	2,4 %
Hrvaška	2,8 %	4,3 %	3,6 %
Madžarska	0,5 %	4,6 %	4,6 %

Vir: Focus Economics, avgust 2024

GG PLUS

Šibka gospodarska rast v prvem polletju

Gradbeništvo in turizem razočarala.

Bojan Ivanc, CFA, CAIA, glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Prva ocena spremembe bruto domačega proizvoda v slovenskem gospodarstvu v 2. četrtletju je pokazala, da je gospodarska rast tudi v Sloveniji izostala ter da naše spomladanske napovedi o visoki gospodarski rasti v 2024 (+3,2 %) ne bodo dosežene, razen seveda, če nas v drugi polovici leta ne preseneti 5-odstotna medletna gospodarska rast, kar je praktično nemogoče.

Visok optimizem v začetku leta ni bil upravičen

V času naše spomladanske napovedi (maj 2024) se je Analitika GZS s svojo napovedjo uvrstila nekoliko (za 0,7 o. t.) nad napovedjo drugih institucij (2,5 %), pri čemer smo svoj večji optimizem o gospodarskih gibanjih glede na druge evropske države gradili na osnovi pričakovanj o višji dinamiki gradbenih del, povezanih z odpravo škode po poplavih in rasti izvoza visokotehnološke proizvodnje, predvsem zaradi najave večje investicije v farmaciji. Dodatno smo bili prepričani, da bo turistični izkupiček od tujkega turizma tudi letos znatno porasel, čemur vsaj v prvi polovici leta ni bilo tako (nominalno je porasel le za 4 %), ker se je dejansko del potrošnje tujih turistov prenesel v Nemčijo v času izvedbe evropskega nogometnega prvenstva. Hkrati so rezidenti Slovenije pomembno povečali potrošnjo turističnih storitev izven Slovenije (+8 % v 1. polletju), kar je negativno vplivalo na naš BDP. Gledano v retrospektivi je bila rast

potrošniških cen v tem obdobju (+2,9 % medletno) nižja od pričakovanj, kar bi moralo povečati realno domačo potrošnjo gospodinjev nad predhodno oceno. Vendar se to ni zgodilo, kar pomeni, da to lahko pojasni le dvig stopnje varčevanja gospodinjev in večja turistična potrošnja slovenskih rezidentov v tujini. Oba ta dva elementa imata negativen vpliv na tekoči BDP.

V prvem četrtletju 2024 je slovenski BDP upadel za 0,1 % (po prvi oceni je bil nespremenjen), medtem ko je v drugem zrasel za 0,2 %, kar lahko objektivno označimo kot stagnacijo ali zastoj v rasti.

Prvo četrtletje je po pomenu šibkejšo kot druga tri

Za koliko pa se je pravzaprav okrepil slovenski BDP v prvi polovici leta? To lahko izrazimo na različne načine (realno, nominalno, medletna in polletna primerjava) in uporaba kateregakoli od teh ni napačna. Statistični uradi največkrat poročajo o realni spremembi BDP glede na predhodno četrtletje, prilagojeno za sezono in koledar, saj so določena četrtletja po pomenu na ustvarjen BDP v celotnem letu močnejša kot druga. Za Slovenijo velja, da predstavlja ustvarjen BDP v 1. četrtletju 23 % letnega, v preostalih četrtletjih pa znaša v povprečju blizu 26

%. Brez prej opisane prilagoditve je tako rast v drugem četrtletju glede na prvega skoraj vedno zagotovljena. Izjema je bilo le 2. četrtletje 2020, ko je izbruh pandemije potisnil drugo četrtletje v globoko negativno vrednost glede na prvo.

Stagnacija gospodarskih gibanj od začetka leta

V prvem četrtletju 2024 je slovenski BDP upadel za 0,1 % (po prvi oceni je bil nespremenjen), medtem ko je v drugem zrasel za 0,2 %, kar lahko objektivno označimo kot stagnacijo ali zastoj v rasti. Medletna rast (1. polletje 2024/1. polletje 2023) je bila v tem obdobju 1,4-odstotna in višja medletna rast od četrtletne stagnacije odraža pozitiven učinek osnove. Da s primerjavo različnih obdobj dodatno ne zmedem, se bom v nadaljevanju osredotočil na povprečno četrtletno rast ključnih kategorij BDP po izdatkovni metodi v zadnjih dveh četrtletjih ter poskušal ta gibanja pojasniti. Končna potrošnja gospodinjev (polovica BDP) se je v povprečju povečala realno za 0,2 % in države za 4,4 % (petina BDP). K rasti zadnje je pomembno vplivalo preoblikovanje prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja v obvezni zdravstveni prispevek. Izvoz blaga in storitev se je okrepil za 0,5 %, uvoz pa za 2,2 %. Višja rast uvoza od izvoza je za Slovenijo običajno prehodnega značaja. V prvi polovici leta odraža ponovno oblikovanje zaloga, ki so bile predhodna

četrtertletja tako nizke. O povečanju katere vrste zalog govorimo, ni mogoče točno vedeti, saj so to lahko po vsebini zaloge nedokončane gradnje kot tudi proizvedenega ali trgovskega blaga. Glede na trende v gradbeništvu (povprečen 3,6-odstotni realni padec gradbenih del) in industrijski proizvodnji (-0,3 %) v istem obdobju (lastni preračun na osnovi desezoniranih podatkov) gre po principu izključitve verjetno za povečanje zalog trgovskega blaga. Nekoliko bolj podroben pregled v investicije v osnovna sredstva (-1 %; petina BDP) tudi razkriva, katere so tiste, ki se še krepijo in katere upadajo. Z relativno visokega predhodnega nivoja upada stanovanjska gradnja (-3,4 %) kot tudi druge gradbene investicije (-2,2 %). V to skupino spada tako poslovna gradnja kot gradbeno inženirski objekti (ceste, železnice, mostovi ipd.), kjer je glavna investitorica država. Zmerna rast investicij v transportno opremo (+0,9 %) odraža predvsem nakupe osebnih vozil. Investicije, katerih glavni generator rasti so podjetja, se krepijo počasi. Investicije v druge stroje in opremo so zrasle za 0,2 %, pospešila pa se je rast investicij v proizvode intelektualne lastnine, kar je pozitivno.

Povprečna četrtertletna rast dodane vrednosti v zadnjih dveh četrtertletjih, razvrščeno padajoče, v %

SKD dejavnosti	Sprememba v %
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1,1
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	0,7
MN Strokovne, znanstvene, tehnične dejavnosti in druge raznovrstne poslovne dejavnosti	0,6
L Poslovanje z nepremičninami	0,5
BCDE Rudarstvo, pred. dejavn., oskrba z elekt. in vodo, rav. z odpl., sanir. okolja	0,4
RST Druge storitvene dejavnosti	0,2
GHI Trgovina in popr. vozil, promet in skladišč., gostin.	0,1
OPQ Uprava in obramba, izobraž., zdravstvo in soc. varstvo	-0,5
A Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	-3,7
F Gradbeništvo	-4,7
Dodana vrednost, skupaj	0,3
Neto davki na proizvode	-2,3
Bruto domači proizvod	0,1

Vir: Statistični urad RS



Gospodarsko-poslovne informacije za vas

01 5898 170 analitika.gzs.si analitika@gzs.si

Z vidika proizvodne metode BDP so na nizko povprečno četrtertletno rast (+0,1 %) vplivali padec dodane vrednosti v skupini dejavnosti (izobraževanje, zdravstvo, socialno varstvo, uprava in obramba), na katere ima največji neposreden vpliv država (-0,5 %) kot tudi gradbeništvo (-4,7 %) in kmetijstvo (-3,7 %).

Gradbeništvo in kmetijstvo z največjim krčenjem dodane vrednosti

Z vidika proizvodne metode BDP so na nizko povprečno četrtertletno rast (+0,1 %)

vplivali padec dodane vrednosti v skupini dejavnosti (izobraževanje, zdravstvo, socialno varstvo, uprava in obramba), na katere ima največji neposreden vpliv država (-0,5 %) kot tudi gradbeništvo (-4,7 %) in kmetijstvo (-3,7 %). Na drugi strani so imele največji pozitiven prispevek predelovalne dejavnosti (+0,5 %), visokega pa še finančne in zavarovalniške dejavnosti (+1,1 %) in IKT dejavnosti (+0,7 %). V skupini dejavnosti trgovina, promet in skladiščenje ter gostinstvo (+0,1 %) so bili trendi šibki predvsem zaradi negativnega prispevka prometa in skladiščenja zaradi velikih zamud pri dobavi tovara iz Azije zaradi preusmeritve ladijskega tovara. Manjši pretovor v našem glavnem pristanišču namreč pomeni tudi manj prevozov za naše prevoznike.

Rezidenti Slovenije so pomembno povečali potrošnjo turističnih storitev izven Slovenije (+8 %), kar je negativno vplivalo na naš BDP.

Končna bilanca: skladno s trendi v Srednji Evropi

Gospodarska bilanca Slovenije v prvem polletju je manjše razočaranje (+0,1 % četrtertletno) in je šibkejša od trendov v EU-27 (+0,3 %). Primerljiva je z državami v srednji Evropi (Avstrija: +0,1 %, Češka: +0,2 %, Madžarska: +0,3 %). K temu so prispevali tako zunanji dejavniki (šibko povpraševanje po blagu in storitvah na tujih trgih) kot notranji (dvig varčevanja gospodinjstev, padec gradbenih investicij države, več počitnikovanja v tujini). ■

GOSPODARSKE RAZMERE

Slovenija občuti slabše razmere v nemškem gospodarstvu

Gospodarska slika v prvem polletju v Sloveniji je šibka in pod pričakovanji (1,4 % medletna rast BDP). Predvsem v drugem četrtnetju je stagnirala potrošnja gospodinjstev in investicije, kar se je prevedlo v skromno rast BDP v primerjavi s predhodnim (+0,2 %) četrtnetjem.

Darja Močnik, Analitika GZS

Avgustovsko razpoloženje v gospodarstvu v Sloveniji (+1,2 o.t. na -1,7 o.t.) se je tako na mesečni kot na letni ravni nekoliko izboljšalo. Slednje se lahko hitro spremeni, saj slovenski največji izvozni partnerji (po dodani vrednosti v izvozu) še naprej poročajo o slabši gospodarski klimi nemških podjetij (avgusta je kazalnik upadel na 86,6 točke), kjer je bil upad kazalnika izrazitejši v predelovalnih in tudi storitvenih dejavnostih.

Območje evra kaže znake okrevanja, Nemčija pa še naprej šibka

Območje evra je začelo leto z rastjo na pričakovanju, saj je rast BDP v prvem in drugem četrtnetju pozitivno preseneto, predvsem zaradi rasti v storitvah, povezanih s prostim časom. Okrevanje sicer zavira ponoven obrat navzdol v industriji. Nedavni anketni PMI podatki so skladni z upočasnjevanjem rasti, razen skoka v francoskih storitvah, kar je povezano z olimpijskimi igrami. Avgustovska prva ocena sestavljenega PMI v območju evra (51,2) nakazuje na nekoliko hitrejšo rast aktivnosti (50,2 v juliju), ki je bila najizrazitejša v zadnjih treh mesecih, pri čemer ni bilo zabeležene padca aktivnosti v zadnjega pol leta. Na ravni trimesečnih drsečih sredin, ki je po vsebini pomembnejši indikator, je

rast aktivnosti najnižja v zadnjih štirih mesecih in nakazuje na zastoj pri okrevanju razpoloženja. Nizko je ostalo zlasti razpoloženje v industriji (45,6), ki je bilo na osemmesečnem dnu, medtem ko se je razpoloženje v storitvah zvišalo z julijskih 51,9 na avgustovskih 53,3, kar je najvišja raven v zadnjih štirih mesecih. Indeks tekoče industrijske proizvodnje je ostal nespremenjen pri 45,7, kar je eden od največjih letošnjih padcev. Nova naročila so upadla tretji mesec zapored, še posebej izrazito v predelovalni dejavnosti, kjer so upadla najbolj po koncu leta 2023. Izvozna naročila so upadla najbolj po februarju 2024. Optimizem glede prihodnje rasti poslovanja je bil avgusta najnižje v letu 2024. K siceršnjemu izboljšanju razpoloženja je na mesečni ravni prispevala zlasti vrnitev k rasti aktivnosti v Franciji (z 49,1 na 52,7), zlasti zaradi močnega odboja v storitvenem sektorju (iz stagnacije na 55). V slednjem je prišlo do najvišje rasti po 2. četrtnetju 2022, kar je posledica povečanega izvoza turističnih storitev zaradi izvedbe olimpijskih iger. V Nemčiji (48,5) se je medtem padec poglobil in bil največji v zadnjih petih mesecih. Rast ostaja prisotna v nemškem storitvenem sektorju, medtem ko se v industriji nadaljujejo poglobljeni padci.

Proizvodnja se krči

Vrednost industrijske proizvodnje v Sloveniji je bila v prvem polletju 2024 za 2,9 % nižja kot v enakem obdobju lani, kar sovpada z 2,4-odstotnim padcem porabljene električne energije med poslovnimi subjekti v tem obdobju. K padcu je prispevala za četrtno nižja proizvodnja v oskrbi z električno energijo, plinom in paro ter 0,2-odstoten padec v predelovalnih dejavnostih, ki sicer predstavljajo okoli 95 % celotne industrijske proizvodnje, medtem ko je bila v rudarstvu višja za 14,3 %. Podatki o industrijski proizvodnji so v zadnjem času sicer manj zanesljivi, še zlasti ob tehničnih težavah v navezavi na obdelavo podatkovnih serij. Merjeno po tehnološki zahtevnosti proizvodnje, ki se deli od nizko do visoko tehnoloških dejavnosti, podatki kažejo, da je v prvem polletju 2024 glede na enako obdobje predhodnega leta proizvodnja porasla zgolj pri srednje nizko tehnološko zahtevnih proizvodih (za pol odstotka). V srednje visoko tehnološko zahtevnih proizvodih je bila izmerjena stagnacija rasti proizvodnje. Do ponovne vrnitve k padcem je v 2. četrtnetju (-6,2 %; Q1 2024: +2,3 %) prišlo v visoko tehnološko zahtevni proizvodnji (zdravila, elektronika), kjer je bil polletni padec dvoodstoten. Prav tako

je bil padec prisoten v nizko tehnološko zahtevni proizvodnji (-1,7 %), kjer je po minimalni rasti v 1. četrtnem letu prišlo do padca v 2. četrtnem letu (-3,5 %). Pogled na dinamiko po oddelkih v predelovalnih dejavnostih (2-številčna dejavnost; podatki so originalni, niso prilagojeni za sezono in koledar) razkriva, da je bil polletni padec največji v proizvodnji tekstilij (za šestino), proizvodnji nekovinskih mineralnih izdelkov (-14,6 %), v proizvodnji usnja ter popravilih in montaži strojev (obe za desetino). Za slabi dve petini je medtem porasla proizvodnja oblačil, za 14,5 % proizvodnja drugih vozil in plovil. V proizvodnji kovin je bila 6-odstotna rast in v proizvodnji kovinskih izdelkov 3,5-odstotna rast, pri čemer se je ta na četrtnem letu ravnih pri obeh več kot podvojila.

Znižanje cen industrijskih proizvodov

Cene industrijskih proizvodov slovenskih proizvajalcev so julija letos mesečno ostale nespremenjene, njihovo medletno zniževanje se je še nekoliko upočasnilo (-1,9 %). Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih v Sloveniji so v prvih sedmih mesecih 2024 upadle za 2,4 % glede na enako obdobje leta 2023, pri čemer so te na letni ravni upadale v vseh mesecih. Julijski 2-odstoten padec cen je bil sicer najmanjši v 7-mesečnem obdobju. V oskrbi z električno energijo, plinom in paro so cene upadle za 13,7 %, kar pripisujemo nižjim cenam energentov, še zlasti veleprodajnih cen električne energije v regiji. K padcu so prispevale še predelovalne dejavnosti (-2 %), na padec katerih so vplivali ugodnejši zakupi energentov, pomanjkanje naročil in nizko izvozno povpraševanje. Padec cen je bil izrazit v dejavnosti proizvodnje kovin (za šestino), do česar je prišlo kljub skromni rasti svetovnih cen kovinskih surovin, proizvodnji papirja (-7,6 %) in proizvodnji usnja (-5,8 %), medtem ko so te najhitreje naraščale v proizvodnji pijavč (+6,7 %) in oblačil (+6,2 %). Rast cen je bila medtem zaznana v oskrbi z vodo (+5,2 %) in rudarstvu (+2 %). V proizvodnji živil so cene upadle za 1,2 %, kar pripisujemo padcu svetovnih cen kmetijskih surovin.

Padci opravljenih gradbenih del po dveh letih močne rasti

Vrednost opravljenih gradbenih del v Sloveniji je bila v prvi polovici leta 2024 za 7 % nižja glede na enako obdobje leta 2023. Z izjemo februarja so bili letni padci prisotni v vseh ostalih mesecih prve polovice leta, najizrazitejši padec je bil prisoten v juniju (-19 %). To pripisujemo tudi zakasnelemu učinku težav s pridobivanjem gradbenih dovoljenj, ki jih je bilo v 1. polovici leta za slabo šestino manj. Desetinski padec je bil prisoten pri gradnji stavb, od tega petinski pri gradnji stanovanjskih stavb in zmernejši, 2,7-odstotni padec pri gradnji nestanovanjskih stavb (gostinske, upravne, trgovske, industrijske stavbe ipd.). Gradnja inženirskih objektov je bila manjša za 7,6 %, ob nižjih investicijskih izdatkih državnega proračuna in občinskih proračunov. Vrednost specializiranih gradbenih del je bila nižja za 5,1 %. V 2. četrtnem letu 2024 je namreč v vseh kategorijah opravljenih gradbenih del prišlo do nepričakovane poglobitve padcev, pri čemer je bil prisoten kar četrtni padec stanovanjske gradnje, kar je bil največji padec v več kot štirih letih in primerljiv s padcem v 1. četrtnem letu 2020. Desetinski četrtni padec gradnje inženirskih objektov je medtem celo presegal 9-odstoten padec iz 2. četrtnega leta 2020.

V nemški industriji se nadaljujejo poglobljeni padci.

Nižjo vrednost opravljenih del pa so spremljale višje cene storitev v gradbeništvu v drugem četrtnem letu 2024, ki so zrasle za 2,3 % v primerjavi z zadnjim četrtnim letom 2023. Najbolj so se podražile storitve v dejavnosti specializirana gradbena dela (za 3,8 %), najmanj pa pri gradnji stavb (za 0,4 %). Cene storitev pri gradnji inženirskih objektov so se dvignile za 2,3 %. Med specializiranimi gradbenimi deli so se najbolj podražile storitve pri pripravljalnih delih na gradbišču (za 4,2 %), najmanj pa v dejavnostih zaključna gradbena dela ter krovstvo in druga specializirana dela (v vsaki za 3,5 %).

Rasti prihodka storitvenih dejavnosti se umirjajo

Nominalni prihodki od prodaje v storitvenih dejavnostih v Sloveniji so bili v prvem polletju leta 2024 glede na enako obdobje lanskega leta višji za 2,7 %. Junija je rast na letni ravni dosegla 2 % in se postopno rahlo ohlaja. K rasti nominalnih prihodkov je v prvem polletju prispevalo 8,8-odstotno povečanje v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih in gostinstvu. Sledi rast v IKT dejavnostih (+8,3 %), k čemur je prispevala izjemna rast na oddelku računalniškega programiranja (za 14 %), na letni ravni pa se rast umirja (+5,3 %). V strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih so beležili enoodstotno zmanjšanje nominalnih prihodkov, h kateri je v največji meri prispevalo za četrtno oglaševanje in raziskovanje trga, kjer se je letni padec prodaje nekoliko zmanjšal (-16 %). Na letni ravni se zmanjšuje tudi prodaja v arhitekturnem in tehničnem projektiranju (-11 %), kar je posledica slabše gradbene aktivnosti in tudi v drugih strokovnih in tehničnih dejavnostih (-17 %), ki pa sicer v prvem polletju glede na enako obdobje lani še beležita rahlo rast prihodkov. Podjetniško in poslovno svetovanje ter pravne in računovodske dejavnosti pa ta čas beležita višje rasti prihodka (prvi za 12 %, drugi za 7 %). Prihodki so upadli tudi v prometu in skladiščenju (-2,2 %), kjer pa je bil prihodek junija na enaki ravni kot junija lani, k čemer je prispeval padec v kopenskem prometu (-3,2 %) ter pošti in kurirskih dejavnostih (-1 %), v ostalih pa je bila zabeležena rast. V prvem polletju je bil prihodek nižji v skladiščenju (-2 %) in v kopenskem prometu (-3,8 %), medtem ko je bila visoka rast prisotna v zračnem prometu (za polovico), vodnem prometu (+26 %) ter v poštni in kurirski dejavnosti (+4,7 %). Padec v prometu v manjši meri izvira iz deloma manjšega obsega prometa in v večji meri iz medletnega padca cen prevoznin, na kar vpliva šibko povpraševanje po transportnih storitvah iz industrije. Padci slednjih so bili sicer prisotni zlasti v Nemčiji in Avstriji, kar sovпада tudi z manjšim slovenskim izvozom transportnih storitev v prvih šestih mesecih.

Gostinstvo in tehnične dejavnosti vodijo v rast cen storitev

Storitve pri proizvajalcih v Sloveniji so se v 1. polletju 2024 podražile za 3,4 % glede na enako obdobje leta 2023, pri čemer je letna stopnja rasti cen v 2. četrtnetju dosegla 3,2 %, kar je najnižja rast v zadnjih treh letih. Rast cen ostaja povišana glede na 5-letno obdobje (2015-2019; +1,3 %) predvsem zaradi naraščanja stroškov dela, ki v delovno intenzivnih storitvah predstavljajo pomembno stroškovno komponento. Nadaljnji upad stopenj rasti je pričakovan zaradi umirjanja rasti plač. Po posameznih področjih storitvenih tržnih dejavnosti so se cene v 1. polletju najbolj dvignile v gostinstvu (+7 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (+3,8 %), poslovanju z nepremičninami in drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (oboje +3,3 %), prometu in skladiščenju (+3 %), kjer so porasle v vodnem prometu (za petino) ter v poštini in kurirski dejavnosti (za desetino), medtem ko so upadle v zračnem prometu (za šestino). V kopenskem prometu so cene porasle za 1,7 %, od tega v 2. četrtnetju za odstotek, kar je najmanj po 1. četrtnetju 2021 in odraža manjše povpraševanje po transportnih storitvah ob skromnejši industrijski proizvodnji. K 2-odstotni rasti cen v IKT dejavnosti je prispevalo povišanje cen v radijski in televizijski dejavnosti (+6,8 %), zlasti v televizijski dejavnosti in računalniškem programiranju (+3,6 %).

Brezposelnost ostaja najnižja v več kot zadnjih treh desetletjih

Mesečna stopnja anketne brezposelnosti v Sloveniji je v juniju upadla za 0,1 o. t. in je bila najnižja v zadnjih 15 letih, odkar se izvaja meritev. Po anketnih podatkih je bilo brezposelnih približno 32 tisoč oseb (za tisoč manj glede na maj), starih med 15 in 74 let, od tega 46 % moških in 54 % žensk. Ob koncu junija je bilo po podatkih Zavoda za zaposlovanje registriranih 43,4 tisoč brezposelnih oseb, kar je 1,6-odstotni mesečni padec, ki je sezonsko povsem običajen. Število zadnjih je bilo najmanjše po juniju 1990, kar ob prisotnem negativnem naravnem prirastu prebivalstva odraža zlasti strukturno pomanjkanje delovne sile. Julija je bilo medletno število brezposelnih nižje za 6,1 %. V prvih sedmih mesecih je vsak mesec v neaktivnost in upokojitve odšlo, podobno kot v prejšnjih letih, nekoliko več kot odstotek vseh brezposelnih, kar tudi prispeva k zmanjševanju brezposelnosti.

Potrebe po delovni sili v prvi polovici leta naraščale

Število delovno aktivnih oseb se junija tekoče ni povečalo, medletna rast je bila (1,2 %) malenkost nižja kot v prvih petih mesecih. V juniju je bilo v Sloveniji okoli 946,3 tisoč delovno aktivnih oseb, od tega je bilo nekaj več kot 843,7 tisoč zaposlenih in 102,6 tisoč samozaposlenih. Letošnji pospešek medletne rasti je predvsem posledica spremenjene definicije delovno aktivnega prebivalstva v začetku

leta, ki po novem vključuje tudi v tujino napotene delavce. V prvem polletju 2024 je bilo povprečno število delovno aktivnih medletno višje za 1,3 % (+12,4 tisoč oseb) v primerjavi z enakim obdobjem lani. Največji porast delovno aktivnih je bil v tem obdobju prisoten v gradbeništvu (+4,6 tisoč oseb; +6 %), v dejavnosti z velikim pomanjkanjem delovne sile, tudi zaradi vključitve v tujino napotnih gradbenih delavcev, zaradi metodoloških sprememb. Tri četrtine rasti pri slednjih je izviralo iz specializiranih gradbenih del. Po rasti sledi zdravstvo in socialno varstvo (+1,9 tisoč; +2,6 %), od tega zlasti v zdravstvu in socialnem varstvu brez nastanitve, IKT dejavnosti (+1,4 tisoč; +4,4 %), v izobraževanju (+1,4 tisoč; +1,8 %), v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (+1,2 tisoč; +2 %). V dejavnosti z največjim številom zaposlenih, predelovalnih dejavnostih, je število zaposlenih poraslo za 180 oseb oz. za 0,1 %. K temu je prispevala rast v proizvodnji kovinskih izdelkov (+1,6 tisoč; +4,5 %), kar sovпада z rastjo proizvodnje kovinskih izdelkov, popravilih in montaži strojev (+1,5 tisoč; za šestino več) in farmaciji (+800 oseb; +7,7 %). S padci zaposlenih so se soočali v proizvodnji električnih naprav (-650 oseb; -3 %), proizvodnji računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov (-600 oseb; za desetino), proizvodnji motornih vozil (-550 oseb; -3,4 %) in proizvodnji pohištva (-500 oseb; za desetino). Opaznejši padec je bil prisoten še v kmetijstvu (-700 oseb; -2,8 %) ter v finančni in zavarovalniški dejavnosti (-250 oseb; -1,4 %). ■

POSEBNE
AKCIJE
POPUSTOV!



CUKLEIT d.o.o., Smartninja

Članom GZS nudimo vrhunske tečaje programiranja, ki jih lahko takoj uporabite v vsakodnevem delu.

IAO, dr. Tanja Balažič Peček

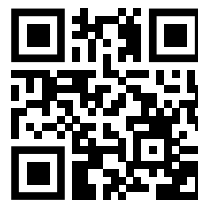
Za člane GZS nudimo 5% popust na izobraževanja, da skupaj najdemo rešitve izzivov zdravja v digitalni dobi. Naše prednosti: Originalni pristopi z osebnimi izkušnjami, majhne skupine v živo, profesionalnost.

SMART COM d.o.o.

Članom GZS nudimo 15 % popust na kotizacijo delavnice Korak za korakom do skladnosti z direktivo NIS2.

Gospodarska
zbornica
Slovenije





Zavarovanje,
ki koristi vsem.

Kolektivno življenjsko zavarovanje

- Prilagodljivo zavarovanje.
- Nižji stroški sklenitve in davčne ugodnosti za podjetje.
- Skrb za varnost vašega kolektiva in njihovih najbližjih.

triglav

Vse bo v redu.
triglav.si



SUS DVGALA

Prihodnost dvigal zaznamuje napredna tehnologija

V današnjem času smo se že skoraj vsi kdaj peljali z dvigalom. V podrobnosti njihovega delovanja se običajno ne poglabljamo več, kot je treba, razen če gre kaj narobe. A poznavalci pravijo, da se na področju tehnologije dvigal obeta prava revolucija, ki bo zagotovila še lažji dostop in boljšo uporabniško izkušnjo.

Četudi morda ni jasno na prvi pogled, so dvigala v zadnjem času doživela velik napredek, zahvaljujoč hitremu razvoju tehnologije, pa strokovnjaki v svetu vertikalnega transporta napovedujejo pravo revolucijo. Ta bo upoštevala vse ključne koncepte današnjega časa – od umetne inteligence do trajnosti, predvsem pa bodo dvigala vedno bolj prilagojena potrebam, navadam in varnosti uporabnikov.

Vse večje potrebe po inovativnih rešitvah

V podjetju SUS Dvigala napovedujejo, da bodo dvigala prihodnosti opremljena z vso razpoložljivo sodobno tehnologijo, ki bo znatno izboljšala učinkovitost in uporabniško izkušnjo. Uporaba umetne inteligence bo tako lahko predvidela promet ter optimizirala poti in zmanjšala čakalne dobe.

Med napredne tehnologije na področju dvigal spada tudi tako imenovana Maglev tehnologija. Ta je trenutno že v uporabi pri visokohitrostnih vlakih, omogoča pa veliko bolj gladko in tiho vožnjo ter obenem odpravlja potrebo po kablji in škripih.

Vse višje stavbe in vse zahtevnejši pogoji pa narekujejo tudi druge inovativne rešitve na področju dvigal, kot so več kabin v istem jašku, vodoravno mobilna dvigala, sistemi, ki povezujejo več stavb.



Ključna je uporaba najnovejših materialov

Pri vseh inovacijah pa ključno vlogo igrajo tudi sodobni napredni materiali. »Uporaba naprednih materialov, kot so kompoziti iz ogljikovih vlaken, bo omogočila gradnjo lažjih, močnejših in bolj odpornih dvigal. To bo odprlo nove možnosti za oblikovanje dvigal in omogočilo gradnjo še višjih stavb,« napovedujejo v podjetju SUS Dvigala.

Enostavno upravljanje in še večji dostop

Pomemben element v razvoju dvigal je tudi uporabniška izkušnja. Zaradi izboljšane poveztljivosti in novih tehnologij, kot je internet stvari, bodo uporabniki s pomočjo pametnega telefona dvigalo poklicali že vnaprej, lahko pa bodo tudi spremljali njegov prihod in individualno prilagajali nastavitve. Izboljšave je pričakovati tudi na področju varnosti, saj bodo nova dvigala spremljali sodobni varnostni sistemi (biometrična avtentikacija,

sistemi za komunikacijo v sili in avtomatizirani reševalni postopki).

Enostavnejša pa bo tudi sama umestitev dvigala v objekt. Doslej je bila gradnja dvigala v obstoječih stavbah svojevrsten izziv, ki je pogosto predstavljal konkreten gradbeni poseg. S pomočjo modularne gradnje pa bo dograjevanje dvigal lažje in cenejše, ter bo tako omogočalo večjo dostopnost globalno oviranim tudi v starejših stavbah.

Podjetje SUS Dvigala, d. o. o. je ponudnik z dolgoletnimi izkušnjami in tradicijo na področju proizvodnje, montaže in servisiranja dvigal za različne objekte – od stanovanjskih zgradb do poslovnih objektov in industrijskih obratov. V podjetju nenehno razvijajo nove rešitve za izboljševanje varnosti, udobja, funkcionalnosti in energetske učinkovitosti dvigal.



Novice

Prvi obisk predsednice države v Mongoliji odpira vrata slovenskemu gospodarstvu

»Čeprav je gospodarsko sodelovanje skromno, nas veseli pozitivna rast blagovne menjave z Mongolijo, ki temelji predvsem na izvozu zdravil iz Slovenije. Verjame-mo, da obstaja potencial za poglobitev gospodarskega sodelovanja na področjih pridelave hrane in pametnega kmetijstva, trajnostnega turizma, farmacevtske industrije in prehranskih dopolnil, informatike in digitalizacije,« je ob svojem prvem uradnem obisku dejala **predsednica Republike Slovenije dr. Nataša Pirc Musar**, ki jo je na poslovnem forumu v Ulan Batorju spremljala številčna gospodarska delegacija.

Izvoz Slovenije v Mongolijo je lani zrasel za 85 % in znaša 41,3 mio EUR. »Priložnosti za sodelovanje med Slovenijo in Mongolijo, čeprav velike, še niso dobro znane. Zato je prvi obisk na tako visoki politični ravni tako pomemben, ker odpira vrata gospodarskemu sodelovanju. S podpisom sporazuma o sodelovanju z mongolsko gospodarsko zbornico bomo to priložnost izkoristili in slovenskim podjetjem olajšali vstop na mongolski trg,« je prepričana **izvršna direktorica na Gospodarski zbornici Slovenije mag. Marjana Majerič**.

Ključna gospodarska panoga Mongolije je rudarstvo (28 % BDP in še raste). Rast obeta tudi sektor oblačil iz kašmirja ter kmetijstvo. Napoved rasti mongolskega gospodarstva za leto 2024 ostaja pri visokih 7,5 %. V iskanju novih trgov, predvsem v ZDA in EU, je mongolski parlament sprejel niz reform za ustvarjanje privlačnejšega naložbenega okolja ter enostavnejše postopke za delovanje podjetij v tuji lasti. Mongolija veliko stavi tudi na turizem in je z namenom povečanja turističnih obiskov iz EU enostransko



Obisk na tako visoki politični ravni odpira vrata gospodarskemu sodelovanju, meni izvršna direktorica na Gospodarski zbornici Slovenije mag. Marjana Majerič.

ukinila 30-dnevne vizume za obdobje naslednjih treh let.

»Slovenija je v ospredju razvoja inovativnih in trajnostnih energetskega rešitev. Ker si Mongolija prizadeva povečati svoj delež obnovljive energije, želimo deliti svoje znanje in tehnologijo, da bi podprli ta ključni prehod,« pravi Majerič. Slovensko gospodarstvo vidi priložnosti za širitev na trg Mongolije tudi na področjih, kot so napihljive zgradbe, zoričnice, kozmetika, prehranski dodatki, živila, vino in druge alkoholne pijače, zdravstveni izdelki brez recepta. Potencial obstaja tudi za razvoj distribucije gozdarske opreme in gozdne mehanizacije. »Dokler ni prišlo povabilo za gospodarsko delegacijo v Mongolijo, priznam, da na ta trg nismo niti pomislili. Ko smo analizirali priložnosti, smo ugotovili, da ima Mongolija kar štirinajstkrat več gozda kot Slovenija. Seveda smo takoj potrdili našo udeležbo in se veselimo vseh možnosti, ki jih predstavlja ta dežela,« je povedal **Dejan Redja iz podjetja Tajfun**, ki ponuja gozdarsko mehanizacijo.

»Z letošnjim letom smo s prehranskimi dopolnili na osnovi čebeljih pridelkov prisotni na mongolskem trgu, ki preseneča na vsakem koraku. Mongolci so izjemno prijazni, odprti, topli, posel se dela osebno. Verjamem, da bo obisk predsednice odprl mnoge priložnosti,« je ob robu poslovnega foruma povedala **Aleša Mižigoj, generalna direktorica družbe Medex**.

Poslovni forum v Mongoliji so organizirali Gospodarska zbornica Slovenije, Javna agencija SPIRIT, Urad Predsednice države RS in Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve oziroma Veleposlaništvo v Pekingu, ki pokriva tudi Mongolijo.

Inovativni program s pomočjo pripovedovalskih tehnik spodbuja raznolikost in vključevanje v MSP po vsej Evropi

Projekt Think Global, Act Local (Misli globalno, deluj lokalno), ki ga financira program Evropske unije Erasmus+, je v zadnjih dveh letih s pripovedovalskimi tehnikami podpiral upravljanje



raznolikosti in vključevanja ter kulturne spremembe v MSP po Evropi.

V okviru projekta so nastala gradiva, ki so v angleškem, grškem, bolgarskem, slovenskem, nizozemskem, češkem, italijanskem in portugalskem jeziku prosto dostopna na spletni strani projekta. Program stalnega poklicnega usposabljanja (SPU) je sestavljen iz štirih modulov o upravljanju raznolikosti in vključevanja, nezavedni pristranskosti, vključujočem komuniciranju in participativni pripovedni raziskavi. Priročnik pa predstavlja uporabo pripovedovalskih tehnik za upravljanje raznolikosti in vključevanja na področju devetih stebrov raznolikosti. V začetku leta je bil program SPU pilotno izveden v vsaki partnerski državi, tehnike iz priročnika pa so bile predstavljene v različnih podjetjih. Povratne informacije so bile nadvse pozitivne in so poudarile potrebo po obravnavi raznolikosti in vključevanja na delovnih mestih. Izmenjava, zbiranje in analiziranje zgodb se je izkazalo za učinkovit način za sporočanje vrednot podjetja, vključevanje zaposlenih in spodbujanje trajnostnih kulturnih sprememb.

Raziskave in fokusne skupine, ki so jih opravili projektni partnerji v svojih državah, potrjujejo to potrebo. Ugotovitve so povzeli v priporočilih za odločevalce, ki so v angleščini na voljo na spletni strani projekta. Pripravili so tudi povzetek ključnih ugotovitev, ki ga bodo z namenom ozaveščanja delili s številnimi ključnimi deležniki.

Slovenski poslovni prvaki na Olimpijskih igrah

V organizaciji Javne agencije SPIRIT in GZS se je v Parizu mudila poslovna delegacija predstavnikov 23 slovenskih podjetij



V prostorih Slovenske hiše v Parizu je potekala poslovna konferenca, ki so se je udeležili francoski in slovenski poslovneži.

iz najrazličnejših področij. V prostorih Slovenske hiše v Parizu so se udeležili poslovne konference, na kateri so francoski partnerji in podjetja slovenskim poslovnem predstavili priložnosti poslovanja v Franciji.

Trgovinska izmenjava med državama je leta 2023 znašala 3,1 milijarde evrov, Francija pa je osma zunanjetrgovinska partnerica Slovenije. Več kot 60 francoskih podjetij ima v Sloveniji podružnice in predstavništva. Priložnosti za krepitev sodelovanja med slovenskimi in francoskimi podjetji so predvsem na področjih zelene in okoljske tehnologije, vesoljske tehnologije, logistike in prometa, umešne inteligence, obnovljivih virov energije, obrambe in varnosti. K temu bo pripomoglo tudi odprtje častnega konzulata RS v Marseillu, ki bo slovenskim podjetjem pomagal odpreti vrata za poslovanje v južni regiji.

Izvršna direktorica GZS za strateški razvoj in internacionalizacijo mag. Marjana Majerič, ki je predstavila način delovanja GZS, je kot prednost Slovenije v mednarodnem poslovnem okolju izpostavila inovacije. Opozorila je, da so vsi zbrani del globalne skupnosti, »ki so jo skupaj pripeljale olimpijske igre, zato je to tudi skupnost prijateljstva in 'fair playja', ki sta pomembna v gospodarstvu in v športu.«

HEDI razpis v vrednosti 2,9 mio EUR za inovacije na področju avtonomnih sistemov

HEDI (Hub for European Defence Innovation), ki deluje v okviru Evropske obrambne agencije (EDA), je objavil razpis v vrednosti 2,9 milijona evrov, namenjen inovacijam na področju avtonomnih sistemov (kopenskih, zračnih ter kombiniranih sistemov). Namen razpisa je omogočiti testiranje teh inovacij na vojaškem terenu. Finančna sredstva niso namenjena razvoju inovacij, temveč kritju stroškov, ki jih bodo imela podjetja pri demonstraciji inovacij na vojaškem terenu. Prijave so odprte do 20. septembra 2024, do konca novembra/začetek decembra bodo izbrali najboljše. Na vsakem področju bo izbrano samo eno podjetje (oziroma konzorcij). Podjetja se lahko prijavijo samostojno ali v konzorciju, registrirana morajo biti v državi članici EDA, podizvajalci so lahko iz tujine, spodbuja pa se sodelovanje z ukrajinskimi podjetji. Podjetje se lahko prijavi na več razpisanih področjih, izbrano pa je lahko zgolj na enem. ■

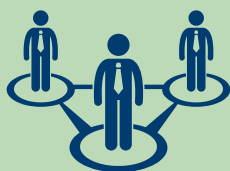
Več novic





• **SID ZELEEN**

Ugodni krediti za financiranje **TRAJNOSTNIH PROJEKTOV IN PODJETIJ**



Namenjeni:

- gospodarskim družbam
- samostojnim podjetnikom
- zadrugam

*vsi z največ 499 zaposlenimi, ki izpolnjujejo vsaj en kriterij trajnostnega financiranja.



Prednosti:

- kredit v višini od 100.000 € do 2.000.000 €
- ročnost od 1 do 12 let
- nižja obrestna mera in zavarovanje zaradi jamstva Evropskega investicijskega sklada.



financiranje@sid.si



01 2007 480



#Believe
InSmall

• **SID Banka**

Stališča

Strateški svet za RRI zavzel stališče do predloga novele ZZRI, 29. avgust 2024

Strateški svet za razvoj, raziskave in inovacije (SSRRI) pri GZS je izpostavil nujnost zagotovitve enakopravnega dostopa podjetij do sredstev za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost, saj predstavljajo trenutne predlagane zahteve glede 8. stopnje izobrazbe za raziskovalce v inovacijskih organizacijah nesprejemljive ovire in niso skladne z evropsko prakso. Tudi vpis v register kot predpogoj za financiranje ni evropska praksa. Svet zato predlaga odstranitev tega pogoja iz predloga zakona.

SSRRI je podprl ukrepe za sofinanciranje inovacijskih projektov, predlagane v osnutku Pravilnika o sofinanciranju aktivnosti inovacijske dejavnosti, vendar je poudaril, da so pomanjkljivi v primerjavi z EU. Pravilnik mora bolje odražati potrebe gospodarstva.

Apeliral je na ločene razpise za podjetja, ki upoštevajo njihove potrebe in specifične, ter da se z njimi zagotovi ustrezno financiranje inovacijske dejavnosti v podjetjih, podpre njihovo inovacijsko aktivnost, kreiranje novih in nadaljnji razvoj obstoječih naprednih tehnologij.

Strateški svet je predlagal, da se delež sredstev za aplikativne raziskave v predlogu zakona poveča na najmanj 40 %. Izrazil je pričakovanje, da MVZI v predlog zakona vključi zakonsko podlago za podelitev javnega pooblastila zbornicam za podporo znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti, upošteva predlog GZS, ter posledično uredi sofinanciranje izvajanja nalog in aktivnosti reprezentativnih gospodarskih zbornic, kadar le-te izvajajo na podlagi javnih pooblastil.

SSRRI predlaga, da se v zakon vključi razmejitev znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti po TRL lestvici, kar bo omogočilo ciljno financiranje in

prilagojeno podporo glede na stopnjo tehnološke zrelosti projekta. Nujno je ločiti razpise za znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti ter postopno povečati delež financiranja inovacij na razmerje 1:1 z znanostjo.

Nesistemske in premalo premišljene davčne spremembe, 27. avgust 2024

»Če bo vlada po napovedih jutri potrdila paket davčnih sprememb, ne da bi jih prej obravnaval Ekonomsko socialni svet, bi to pomenilo vnovično kršitev socialnega dialoga,« je odločen **glavni izvršni direktor GZS Mitja Gorenšek**. Davčne spremembe, ki jih predlaga vlada, so splošno gledano nesistemske, ne prispevajo k stabilnosti davčnega okolja v Sloveniji in ne naslavlajo ključnih izzivov, s katerimi se sooča gospodarstvo: visoka obdavčitev dela, premajhne investicije v raziskave in razvoj in nekonkurenčnost pri privabljanju in zadrževanju ključnih kadrov.

Davčne olajšave za mlade strokovnjake iz tujine so dobrodošle, a nezadostne in predvsem diskriminatorne do ostalih domačih in tujih strokovnjakov. Po mnenju GZS je za rešitev tega izziva še vedno najboljša uvedba razvojne kapice.

Podpiramo prenos olajšave za investicije v digitalno in zeleno s sedanjega enega leta na 5 let. Odločno pa nasprotujemo dvigu trošarin na alkoholne pijače in dvigu DDV na sladke pijače, ker sta ukrepa nedomišljena in ne bosta dala rezultatov, ki jih napoveduje vlada, ter bosta še dodatno zmanjšala konkurenčnost slovenske živilskopredelovalne industrije

GZS nasprotuje ukinitvi režima uveljavljanja normiranih odhodkov, ker je tak sistem dobrodošel predvsem z vidika administrativnih poenostavitev. Če vlada meni, da je tak sistem nesorazmeren, predlagamo v razmislek možnost znižanja odstotka normiranih odhodkov. Če pa je

problem nadzor nad normiranci, se mora vlada osredotočiti na ta izziv.

Ostale spremembe, predvidene v tem davčnem svežnju, so minornega pomena in na GZS že nestrpno pričakujemo nov predlog sprememb, ki naj bi, po napovedih vlade, končno posegel tudi na področje pretirane obremenjenosti plač.

Izvajanje pravice do odklopa bodo urejala podjetja sama, 14. avgust 2024

GZS je že aprila 2020 zavzela stališče, kot odgovor evropski instituciji Eurofound, v katerem je prepoznala upravljanje delovnega časa in počitka kot pomembno povezavo med zagotavljanjem varnosti in zdravja ter produktivnostjo zaposlenih. Zavzela je stališče, da je pravice do odklopa legitimna, vendar naj podrobnosti ureja dogovor med socialnimi partnerji v kolektivnih pogodbah dejavnosti in pri delodajalcih.

Ukrepe je treba opredeliti glede na specifične organizacije delovnega procesa na ravni samih podjetij, torej v kontekstu podjetniških kolektivnih pogodb. Kolektivne pogodbe na ravni dejavnosti naj zaobjamejo vsebino same pravice do odklopa, ki je v tem, da delavec v času upravičene odsotnosti z dela oz. tudi izven delovnega časa ni dolžan biti delodajalcu na razpolago, pri čemer je treba upoštevati specifične organizacije delovnega procesa in vsebin delovnega mesta. Novela ZDR-1 ureditev pravice do odklopa predvideva najkasneje do 16. novembra letos, način izvajanja ukrepa pa prepušča dogovoru med socialnimi partnerji.

Podnebna nevtrálnost ne sme ogroziti družbeno-ekonomskega razvoja, 6. avgust 2024

Osnutek podnebne zakona, ki je trenutno v medresorskem usklajevanju, je za gospodarstvo bolj sprejemljiv, kot je

bil osnutek v javni obravnavi jeseni lani. Kljub temu vsebuje nekatere nejasnosti, ki bi lahko ogrozile družbeno-ekonomski razvoj Slovenije. GZS opozarja, da je treba biti pri sprejemanju Podnebnega zakona previden, da ne bi zaradi podnebnih ciljev povzročili ekonomskega in družbenega zastoja oziroma nazadovanja. Cilja doseganja podnebne nevtralnosti in zagotavljanja blaginje ljudi morata biti enakovredna in uravnotežena.

Najbolj bode v oči cilj, da mora Slovenija najkasneje do leta 2045 doseči podnebno nevtralnost, na ravni EU pa je določeno leto 2050. Prispevek Slovenije je seveda pomemben, vendar z vidika globalnega podnebja zanemarljiv, zato ni smiselno, da naša država pri doseganju tega cilja prehiteva skupne roke EU. Nepremišljeno hitenje bi lahko ogrozilo zeleni prehod slovenske industrije, ki potrebuje čas, dodatna (javna) sredstva in predvsem nove tehnologije, ki trenutno še niso dostopne. Zapiranje slovenske industrije ne bi v ničemer prispevalo h globalnemu stanju podnebja, ampak bi

le ogrozilo družbeno-ekonomski razvoj v državi.

Osnutek zakona nalaga dodatno administrativno breme slovenskemu gospodarstvu, ki ga druge države EU nimajo in s tem zmanjšuje konkurenčnost slovenskih podjetij. Gre za načrt za podnebno nevtralnost, ki ga morajo v skladu z direktivo EU o emisijah iz industrije pripraviti energetske intenzivne dejavnosti, osnutek podnebne zakona pa to obveznost širi na vse zavezanke, ki trgujejo s toplogrednimi plini.

GZS je že v postopku javne obravnave osnutka podnebne zakona opozorila, da osnutek ne upošteva pomena in vloge predstavnikov gospodarstva, ki bo nosilo glavno breme izvajanja ukrepov na področju blaženja podnebnih sprememb. V sestavi podnebne sveta, ki naj bi bilo neodvisno znanstveno posvetovalno telo za podnebne politike, ni predvideno niti eno mesto za predstavnika gospodarstva, sta pa predvideni dve mesti za predstavnike nevladnih organizacij, čeprav ni jasno, kakšne znanstvene in strokovne kriterije morajo dosegati. Osnutek zakona je ponekod

dvoumen in nelogičen, kot na primer v primeru »zasebnih zračnih prevozov«, sporna je tudi predvidena ukinitve dveh členov Zakona o trošarinah, ki opredeljujeta vračilo trošarine za industrijsko komercialni namen.

Leto dni po poplavah, 5. avgust 2024

Gospodarstvo skrbi počasnost izvedbe protipoplavne zaščite. Eno leto po uničujočih poplavah je jasno, da bo okrevanje gospodarstva in družbe dolgotrajno in zahtevno. Sanacija ključne infrastrukture poteka, vendar po mnenju lokalnih predstavnikov prepočasi. Kljub sprejetemu interventnemu zakonu je umeščanje v prostor še vedno izziv, opozarjajo gospodarstveniki.

Rezultati poslovanja podjetij v lanskem letu na prizadetih območjih kažejo, da so posledice poplav sicer pustile sled, a bi bili rezultati gotovo slabši brez pomoči države. Na podlagi ankete med prizadetimi podjetji, ki smo jo na GZS izvedli junija letos, je kar 90 odstotkov vprašanih, ki so na anketo odgovorili, sanacijo svojih obratov

Posel ne more čakati

Za stranke
vseh bank

Zagotovite si finančno spodbudo
hitro in enostavno z Addiko
podjetniškim kreditom!

- ✓ postopek odobritve je avtomatiziran – brez dodatne dokumentacije
- ✓ želeni znesek kredita je na vašem računu v 2 – 3 dneh
- ✓ brez dodatnih zavarovanj – potrebujete le menice
- ✓ vlogo za kredit lahko oddate kar prek spleta, na povezavi v QR kodi

Addiko Bank

addiko.si/podjetja
skrbniki.si@addiko.com



zaključila relativno hitro po poplavih. Več kot dve tretjini podjetij pa je izpostavilo, da sanacija infrastrukture poteka prepočasi. Skrbi jih predvsem vzdrževanje in čiščenje vodotokov, ki so najšibkejša točka ob morebitni ponovitvi močnega deževja. Med srednjeročnimi predlogi ukrepov za razvoj prizadetih območij pa so na prvo mesto postavili dokončanje 3. razvojne osi, kar je vlada prav tako uvrstila v interventni zakon.

Na podobna vprašanja so odgovarjali tudi predstavniki petih prizadetih občin. Izpostavili so, da je zaključena šele polovica nujnih sanacijskih del. Za hitrejšo sanacijo bi občine potrebovale predvsem pomoč pri projektiranju in odpravi nepotrebne administracije in nepotrebnega čakanja na odobritev projektov, hitrejši odziv vseh državnih institucij ter vnaprejšnje financiranje sanacije. Si pa koroške občine veliko obetajo tudi od programa za Koroško, ki ga na ministrstvu za kohezijo in regionalni razvoj pripravljajo v okviru zakona o obnovi. Sprejet naj bi bil do konca leta in naj bi omogočal nadomestiti razvojni zaostanek te regije.

Gospodarstvo na prizadetih območjih je pohvalilo tudi instrument čakanja na delo oziroma skrajšanega delovnega časa, ki ga je uvedel interventni zakon o po poplavi obnovi. Na podlagi te izkušnje je Gospodarska zbornica Slovenije že pred časom pozvala vlado, da je potrebno te instrumente sistemsko urediti s posebnim zakonom, kar naj bi pripravljali na ministrstvu za delo. Kljub trenutno rekordno nizki brezposelnosti je smisel sistemske ureditve teh instrumentov priprava na morebitne nove krize. V zadnjih nekaj letih smo morali namreč te instrumente že trikrat uvesti v okviru izrednih ukrepov: najprej v času covidne krize, leta 2022 zaradi energetske krize in lani zaradi poplav.

Obremenjenost plač v Sloveniji raste hitreje kot v OECD, 19. julij 2024

Po obremenjenosti povprečne plače v Sloveniji z dohodnino in socialnimi prispevki se je Slovenija po poročilu OECD Taxing Wages 2024 v letu 2023 nahajala na 7. mestu med 38. državami OECD. Zaradi višje obremenjenosti plač je posledično tudi neto plača v Sloveniji za dobrih 200 evrov

nižja kot v državah OECD. Od povprečne plače ostane posamezniku v Sloveniji le dobra polovica (56,7 %) celotnega stroška dela v obliki prejema na svoj račun, medtem ko je ta delež na nivoju povprečja OECD bistveno višji (65,2 %). »Z drugimi besedami, če bi bila obremenitev plač v Sloveniji na ravni povprečja OECD, bi posameznik v 2023 v povprečju prejel 235 EUR več neto plače, kot jo je sicer,« je pojasnil **glavni ekonomist GZS Bojan Ivanc**.

V zadnjih desetih letih (2023/2013) se je obremenjenost povprečne plače z davki in prispevki na ravni OECD držav ohranila pri 35,8 % (upoštevali smo 34 držav, ki so bile članice v obeh presečnih letih), medtem ko je v Sloveniji narasla za 1 o. t. na 43,3 %. Obremenitev dela se je v letu 2023 povečala glede na predhodno leto (za 0,43 o. t.), in sicer kar trikrat več kot na ravni povprečja OECD (za 0,13 o. t.). Tudi v tekočem letu (2024) se je obremenjenost plač zagotovo povečala, in sicer zaradi preoblikovanja prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja v obvezen zdravstveni prispevek in odsotnosti usklajevanja splošne dohodninske olajšave in mej dohodninskih razredov. Dodatno se bo povečala tudi v 2025, ker bo s 1. julijem 2025 stopil v veljavo prispevek za dolgotrajno oskrbi v višini 2 o. t.

Dodaten dvig obremenjenosti plač bi predstavljalo tudi oblikovanje diferencirane lestvice za plačilo obveznega zdravstvenega prispevka ali dvig prispevne stopnje za zdravstvo, o čemer se že govori v vladnih krogih. Prav tako naj bi vlada dodatno obremenila delodajalce in jim naložila strošek za integracijo tujcev. Tudi predlog pokojninske reforme predvideva izenačitev prispevne stopnje med delodajalci in delojemalci ali pa celo dvig skupne višine prispevne stopnje za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Prvo sicer na obremenitev dela ne bi imelo vpliva, bi pa dodatno dvignilo strošek dela na strani delodajalcev zaradi višje prispevne stopnje za pokojnino. V drugem primeru pa bi to dvignilo obremenjenost dela. To bi vplivalo na zmanjšanje konkurenčnosti dela v Sloveniji.

GZS pri svojih pogledih sledi priporočilom Strateškega sveta za davke pri GZS za oblikovanje ustreznega davčnega okolja, ki spodbuja naložbe, povečuje

konkurenčnost, inovacije in podjetništvo, potrošnjo, zmanjšuje sivo ekonomijo in privablja visoko kvalificirane delavce in podjetnike. Prav zaradi tega je na prvi dve mesti med sedmimi priporočili glede davčnih sprememb umestila uvedbo razvojne kapice na socialne prispevke in manjšo progresivnost dohodninske lestvice prek ukinitve 5. dohodninskega razreda ali dviga praga za vstop v ta razred. Menimo, da je v času rekordno visokih prilivov v državne blagajne iz naslova dohodnine in prispevkov te korake potrebno narediti zdaj. V zadnjih 12 mesecih (do meseca maja) je bilo namreč pobranih za 13,2 mrd EUR prispevkov za socialno varnost in dohodnine, kar je 15 % več kot v letu 2022 in 37 % več kot v 2019, s čimer je nastal potreben manevrski prostor za razbremenitev dela. »V zadnjih 10 letih se je število delovno aktivnih v Sloveniji povečalo za približno 18 % in povprečna bruto plača pri pravnih osebah za 46 %, kar je dvignilo prilive v državne blagajne. Nekatere države v podobnih razmerah so to izkoristile in znižale obremenitve dela ter s tem pritegnile strokovnjake in investicije iz tujine. Pri nas pa gospodarstvu in zaposlenim nalagamo nove in nove obremenitve, namesto da bi se ukvarjali z nižanjem stroškov delovanja države, saj so se odhodki v konsolidirani bilanci javnega financiranja v zadnjih petih letih povečali z 19 na 28 mrd EUR,« je komentiral **glavni izvršni direktor GZS Mitja Gorenšek**.

V zadnjem ekonomskem pregledu (OECD Economic Surveys SLOVENIA, julij 2024) so nam strokovnjaki OECD predlagali le eno razbremenitev v okviru sklopa sprememb na področju fiskalne politike, t. j. znižanje obremenitve plač. Prav tako so ugotovili, da so enako sporočilo podali že pred dvema letoma, zgodilo pa se je prav nasprotno. To dejansko kaže, da je pomen sprememb na tem področju obdavčitve res ključen za doseganje prihodnje nadpovprečne gospodarske rasti. ■

Stališča GZS



MAGNEZIJ Krka



MAGNEZIJ +
B-KOMPLEKS

BODITE
NEUSTAVLJIVI

- Manj utrujenosti
- Normalno delovanje mišic

www.magnezijkrka.si

Prehransko dopolnilo ni nadomestilo za uravnoteženo in raznovrstno prehrano. Skrbite za uravnoteženo in raznovrstno prehrano ter zdrav način življenja.

NOVO
ENOSTAVNO,
BREZ
TEKOČINE

 **KRKA** | 70let

Napovednik

11. september 2024 – Ljubljana

Izvozniki 2024, nove priložnosti in izzivi oddaljenih trgov za slovenski izvoz – kaj pa Indija

Letošnja uredniška kampanja in konferenca Delovega poslovnega centra Izvozniki 2024 se bo usmerila v iskanje priložnosti na bolj oddaljenih trgih, na trgih zunaj EU. Predstavili bomo, kako lahko slovenska podjetja na krilih naj-novejših tehnoloških trendov in inovacij izkoristijo geostrateški položaj Slovenije za uspešen izvoz.

11. september 2024 – Ljubljana

Akademija vodenja – jesenska izvedba

Z leti se način vodenja spreminja. Vodja sicer pridobi »kilometrino«, a v podjetje prihajajo vse mlajši zaposleni, ki potrebujejo drugačen način vodenja, po drugi strani želi stranka hitre rešitve na tehnološke spremembe. Kako se lotiti vseh izzivov?

11. september 2024 – Rogaška Slatina

Letni forum CMC

Letni forum CMC je osrednji dogodek, na katerem se srečujejo poslovni voditelji, višje vodstvo in managerji, ključni oblikovalci politik in strateški misleci po vsej Evropi. Vabimo vas, da se vključite v prodorne razprave, pridobite praktično znanje in se povežete z vrhunskimi strokovnjaki. Letošnja tema sta odprta strategija in umetna inteligenca.

11. september 2024 – Ljubljana

Zeleni prehod v gradbeništvu – nizko-oljična gradnja in trajnostni gradbeni materiali

Namen GZS dogodka je osvetliti ključne vidike tega prehoda in predstaviti konkretne pristope ter rešitve, ki jih lahko gradbeništvo sprejme za zmanjšanje vpliva na okolje. Vsi skupaj se zavedamo, da je prihodnost v trajnostnem razvoju, in

gradbeni sektor igra ključno vlogo pri doseganju teh ciljev.

11. september 2024 – Postojna

Posvet o novostih pri zaposlovanju tujcev in izvajanju v praksi

Novi zakon prinaša drugačen, predvsem pa bistveno hitrejši postopek novega zaposlovanja tujcev. Na posvetu bomo spregovorili o novostih in izvajanju v praksi, lahko pa boste pridobili tudi odgovore na odprta vprašanja, s katerimi se srečujete v praksi.

12. september 2024 – Velenje

Poslovni Espresso ob Velenjskem jezeru

Na Poslovnem Espresso v mesecu septembru se nam bo ob jutranjem druženju na kratko predstavilo podjetje Medic-UM STORE d.o.o.

12. september 2024 – Ljubljana

Po Primorsko v Ljubljani

Na Pogačarjevem trgu v Ljubljani se bo od 11. do 16. ure odvilo kulinarčno doživetje »Po Primorsko«. Primorska živilska podjetja in zadrage v sodelovanju z GZS – Zbornico kmetijskih in živilskih podjetij dogodek organizirajo že od leta 2015. Na pokušino bodo dane izbrane dobrote iz mesnih jedi in mesnin, mlečnih izdelkov, ribjih jedi, testenin, zelenjave in sadja ter sonca polna primorska vina. Prireditev bo popestril glasbeno zabavni program primorskih glasbenih izvajalcev.

17. september 2024 – spletni dogodek

Spletni seminar Pravica do odklopa – zakaj je pomembna in kako zagotoviti ustrezne ukrepe

Novela Zakona o delovnih razmerjih je med nove institute delovnega prava uza-konila tudi pravico do odklopa. Ukrepe za njeno uresničevanje morajo delodajalci sprejeti do 16. novembra 2024.

17. september 2024 – Ljubljana

GZS na HRM Festivalu

HRM festival bo priložnost za navdih, izmenjavo mnenj, pridobivanje novih znanj, mreženje, druženje in zabavo. Na GZS smo moči in znanje združili Zbornica osrednjeslovenske regije, Združenje za informatiko in telekomunikacije ter Služba za razvoj kadrov in izobraževanje in pripravili izjemno zanimiv program.

17. september 2024 – Dravograd

O obdavčitvi dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja – novosti 2024 in opozorila

Se pri svojem delu »srečujete« z izplačilom dohodkov po podjemni ali avtorski pogodbi, imate sklenjeno pogodbo o prokuri ali pa pogodbo o opravljanju občasnega ali začasnega dela upokojencev? Poznate novosti pri obdavčitvi navedenih dohodkov v letu 2024 in se vam pri obdavčitvi le-teh porajajo vprašanja in dileme? Vabljeni na seminar poln praktičnih primerov, nasvetov in odgovorov na te teme.

17. september 2024 – spletni dogodek

Webinar: InvestEU Portal

Dogodek je namenjen investitorjem in nosilcem projektov, ki želijo izkoristiti priložnosti, ki jih ponuja InvestEU Portal za povezovanje in financiranje po vsej Evropi. Udeležba na seminarju bo omogočila vpogled v ključne prednosti portala, ki poenostavlja dostop do investicij ter povečuje vidnost in privlačnost projektov za širok krog potencialnih vlagateljev.

18. september 2024 – Ljubljana

Združeni zobotehniki: pobuda za skupno delo

Vljudno vas vabimo na sestanek zobotehnikov, na katerem bomo pregledali vsebine in storitve, ki jih ponuja ZMS, predstavili steber Mala podjetja zdravstvo, program za zobotehnike itd.

18. september 2024 – spletni dogodek

CERN Industry Webinar

Najavljamo webinar o poslovanju z Organizacijo za jedrske raziskave iz Ženeve (CERN). Primarno je namenjen podjetjem, ki še niso dobro seznanjena z delovanjem CERN-a. Namen dogodka je zagotoviti pregled poslovanja s CERN-om na jasn in dostopen način.

19. september 2024 – Celje

Mednarodno poslovno srečanje »Connect2Slovenia«

Connect2Slovenia je vodilno mednarodno poslovno srečanje v Sloveniji, ki že vrsto let poteka v okviru Mednarodnega sejma obrti in podjetnosti (MOS) v Celju ter omogoča učinkovito in ciljno usmerjeno mreženje – navezovanje novih poslovnih kontaktov neposredno s potencialnimi poslovnimi partnerji iz regije JV Evrope in Alpe Adria.

19. in 20. september 2024 – Podčetrtek

13. konferenca komunalnega gospodarstva

Na letošnji konferenci bomo pogled usmerili v prihodnost. Vodilo konference bo, kako obvladati izzive sedanjosti in se hkrati pripraviti na negotovo prihodnost.

20. september 2024 – Ljubljana

Konferenca: Potencial vrednosti v upravljanju sredstev

Konferenca je namenjena prepoznavanju priložnosti za izboljšanje ustvarjanja vrednosti skozi učinkovito upravljanje s sredstvi v vseh fazah njihovega življenjskega cikla. S svetovno priznanimi tujimi strokovnjaki bomo naslavljali aktualne koncepte in predstavljali domače izkušnje, tesno povezane s trajnostno in digitalno preobrazbo.

21. september 2024 – Ljubljana

BEACTIVE DAY 2024

Vabimo vas, da se nam v okviru evropskega tedna športa pridružite na BEACTIVE dnevu in izkoristite udeležbo na brezplačnih vodenih vadbah in rekreacijskih aktivnostih, ki jih bodo za vas pripravili znani športni obrazi.



26. Kongres izvajalcev računovodskih storitev

10. in 11. oktober 2024
Kongresni center Thermana Laško

Računovodstvo smo Ljudje.

Kongres je namenjen tako zaposlenim v računovodskih servisi kot tudi zaposlenim v računovodskih oddelkih podjetij.

Program:

Novosti v zakonodaji - usmeritve

mag. Tina Humar, Ministrstvo za finance

Sodobni načini izpolnjevanja davčnih obveznosti

Peter Grum, FURS

Katera kolektivna pogodba zavezuje podjetje (če ga ne zavezuje nobena kolektivna pogodba)?

Miha Šerčer

Miti in resnice o promociji zdravja na delovnem mestu

Marija Tomc Muc

Sodna praksa Upravnega sodišča RS s področja davčnega postopka in nadzornih postopkov

mag. Jožica Češnovar

Pregled pomembnejših sprememb SRS 3 - Finančne naložbe (2024)

mag. Andreja Mušič

DDV in nepremičnine

mag. Tanja Urbanija

Opozorila in napake pri zaposlovanju invalidov (pravni, računovodski in davčni vidik)

Simona Štravs

Lastništvo zaposlenih - relevantna alternativa za načrtovanje nasledstva?

Tilen Božič

Kaj nam prinaša digitalni evro

dr. Marko Pahor, Banka Slovenije

Motivacijsko predavanje: Zbudimo samozavest v sebi

Urša Trebušak

SPONZORJI

EKSKLUZIVNI SPONZOR BANK

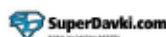


DIAMANTNI SPONZORJI



strokasi

ZLATI SPONZORJI



SREBRNA SPONZORIJA



MATERIALNI SPONZORJI



Zbornica
računovodskih servisov



Gospodarska
zbornica
Slovenije

21. – 27. september 2024 – Hošiminh, Hanoj

Gospodarska delegacija s področja transporta in logistike v Vietnam

Primarni namen obiska delegacije je celovita promocija najkrajše transportne poti z Vietnama do Srednje in Jugovzhodne Evrope ter predstavitev ponudbe konkurenčnih in visokokakovostnih transportno logističnih storitev za vietnamska podjetja, ki svoje blago pošiljajo kupcem v Evropi.

23. september 2024 – Ljubljana

Izpit za pridobitev naziva »Strokovni vodja računovodskega servisa«

Izpit po programu za pridobitev naziva »strokovni vodja računovodskega servisa« se opravlja pisno, z uporabo računalniškega programa e-testing na sedežu Zbornice računovodskih servisov (ZRS).

24. september 2024 – Dravograd

Koroški karierni sejem

Karierni sejem bodo obiskali učenci osnovnih in srednjih šol, brezposelni in študenti. V odmoru sledi pogostitev in mreženje razstavljalcev, za konec pa zanimiva okrogla miza.

24. september 2024 – Ljubljana

Konferenca Zdravje – Vitalen sistem, zdrav človek

Ne zamudite zanimivih predavanj, kako lahko znanost in tehnologija pripomoreta k boljšemu zdravju vsakega od nas ter okrogle mize o dobrih praksah na področju skrbi za zdravje, gibanja, prehrane in rehabilitacije bolnikov.

24. september 2024 – Ljubljana

Ekodizajn: Nova evropska uredba za zasnovo izdelkov

Člane Zbornice elektroindustrije vabimo na srečanje delovne skupine za zeleni prehod elektroindustrije. Obravnavali bomo novo zakonodajo glede okolju priporne zasnove izdelkov, ki se nanaša na surovine, uporabo recikliranih materialov, sledljivost in popravljivost izdelkov ter preprečevanje odpadkov.

25. september 2024 – Ljubljana

2. Sestanek stebra MALA PODJETJA – ZDRAVSTVO

Osrednji del srečanja bo namenjen razpravi o problematikah, s katerimi se srečujejo mala podjetja na področju medicinskih tehnologij.

26. september 2024 – Ljubljana

1. Konferenca Trendi v trgovini na drobno

Predstavljamo vam prvo konferenco »Trendi v trgovini na drobno 2024«, dogodek, ki bo spremenil vaš pogled na trgovinsko panogo in poglobil vaše znanje ter vas opremil s ključnimi orodji za uspeh v prihodnjih letih.

27. september 2024 – Ljubljana

Konferenca Pametna mesta in mobilnost

Na konferenci bomo predstavili glavne trende pri razvoju pametnih mest, skupnosti in mobilnosti. Navdih in razvojne ideje bomo iskali tudi v različnih dobrih praksah iz tujine.

1. oktober 2024 – Ljubljana

Delavnica: Od podatkov do vrednosti

Investirajte v napredne analitične rešitve in razvoj svojih BI zmogljivosti, saj lahko le tako ostanete konkurenčni ter zadovoljite potrebe sodobnih, digitalno povezanih kupcev v vse hitrejših spremembah in dinamiki. Na delavnici boste izvedeli, kako najhitreje priti do informacij in do vrednosti v »dobi stranke«.

2. – 4. oktober 2024 – Trst

Gospodarska delegacija na Big Science Business Forum v Trstu

Poslovno usmerjen štiridnevni Big Science Business Forum nagovarja visoko tehnologijo in inovacije ter predstavlja stičišče med raziskovalnimi infrastrukturnimi in industrijo v Evropi.

3. oktober 2024 – Ljubljana

Dostopnost proizvodov za invalide, označevanje, postopki ugotavljanja skladnosti in gradbeni vidik dostopnosti za invalide

Na posvetu bodo predstavljeni pogoji glede dostopnosti proizvodov in novosti glede dostopnosti storitev.

7. oktober 2024

Uvrščanje blaga v carinsko tarifo

Seminar je primeren za vse, ki so vključeni v izvozno-uvozne postopke.

10. – 11. oktober 2024 – Laško

26. Kongres izvajalcev računovodskih storitev

Kongres z raznolikimi aktualnimi vsebinami bo potekal pod sloganom Računovodstvo smo Ljudje.

10. oktober 2024 – spletni dogodek

Ključ do uspešnega javnega naročanja: Razumevanje zakonodajnih okvirjev za ponudnike

Na delavnici bodo predstavljene regulatorne zahteve za ponudnika, ki izhajajo iz direktiv MDR in IVDR, ter kako lahko vplivajo prehodne določbe obeh uredb na izvajanje javnih naročil.

13. oktober 2024 – Dubaj

IKT delegacija v Združene arabske emirate Dubaj, Abu Dhabi

IKT delegacijo organizirajo Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje za informatiko in telekomunikacije v sodelovanju s SRIP GoDigital, ki za člane delegacije pripravljajo obiske dubajskih sejmov GITEX Global in Expand North Star, srečanje s slovensko poslovno skupnostjo v Dubaju ter slovensko – abudabijski poslovni forum.

14. oktober 2024 – Ljubljana

Akademija kibernetске varnosti – 4 tečaji

Vabljeni na akademijo kibernetске varnosti v obsegu 4 tečajev v izvedbi Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (UM FER) in z možnostjo pridobitve mikrodokazila.

Koledar
dogodkov GZS



TOYOTA.
INOVATIVNA TEHNOLOGIJA,
KI NAVDUŠUJE.



Za več informacij obiščite www.toyota.si ali skenirajte QR kodo.

IZVEN PISARNE

Novo šolsko leto priložnost za nove začetke

Začetek novega šolskega leta lahko izkoristimo za vpeljavo novih rutin.

Barbara Perko

Poletje v naša življenja do neke mere prinese tako želeni kaos. Vzorci, ki jim sledimo večji del leta, se malce izgubijo in dajo prednost bolj fleksibilnemu urniku. Konec avgusta in začetek novega šolskega leta nas tako čaka vračanje na stare tirnice. To priložnost lahko izkoristimo za vpeljavo novih rutin s ciljem krepitve zdravja in dobrega počutja. Ne nazadnje lahko spremembe pozitivno vplivajo na družinsko dinamiko. Otroci običajno lažje sprejmejo novosti, če tudi starši prikažejo pripravljenost na spremembe.

Gibanje

Poskrbite za čim več gibanja. Če v službi veliko sedite, si privoščite vsaj eno uro gibanja dnevno. Enako velja za šolarje. Morda lahko najdete obliko gibanja, ki bo blizu vsem družinskim članom in boste tako skupaj preživljali prosti čas. Za začetek lahko poskusite s sprehodi.

Prehrana

Pomembno je, da obrokov ne preskakujete. Obrok, ki ga marsikdo spusti, je zajtrk, zato se potrudite, da temu ne bo tako. Ker se včasih lahko znajdemo v stiski s časom in s pomanjkanjem idej, si lahko naredite razpored zajtrkov. Tako boste lažje poskrbeli, da bodo vse sestavine pri roki in ne boste izgubljali časa z iskanjem ideje, kaj jesti.

Spanje

Kakovostno spanje je nujna podlaga za dober dan. Predvsem otroci imajo običajno težave pri navajanju na uro za odhod

v posteljo, ki velja v času vrtca in šole. Otroci naj bi spali vsaj devet ur na noč. Poskusite poskrbeti, da bodo šli spat ob isti uri in vstajali ob isti uri. Če bodo otroci imeli urejen ritem, boste tudi sami lažje oblikovali svojega.

Urejen ritem koristi vsem, staršem in otrokom. Nove rutine pa veliko lažje vpeljemo, če k temu pristopimo vsi.

Pri tem vam lahko pomaga ustrezna rutina pred spanjem, ki poskrbi za sproščanje. Pri otrocih naj rutina obsega tuširanje, umivanje zob, petje uspavank ali branje, pri starejših otrocih morda pisanje dnevnika ali druge sproščujoče aktivnosti, pri starših obliko sproščanja, ki vam v večernem času najbolj ustreza.

Poskrbeti je treba, da spalni prostori spodbujajo spanje. Soba naj bo temna in ne prevroča. Odstraniti je treba glasne oziroma moteče elemente. Glasnim dejavnostim se je treba izogibati tudi v preostalih bivalnih prostorih.

Elektronske naprave so eden največjih motilcev, zato naj zvečer nimajo prostora v spalnih prostorih. Smiselno je določiti mesto, kamor se te naprave odloži in kjer počakajo do naslednjega dne. Določite uro, ko je treba naprave odložiti. Pomembno je, da se tega pravila držijo vsi.

Učenje

Novi začetki so dobra priložnost tudi za spodbujanje otrok k posvojitvi novih

navad na področju učenja. Idealno je, da otroci opravijo obveznosti za šolo vsak dan ob približno istem času in na istem mestu. Kotiček, kjer opravljajo nalogo, naj si uredijo tako, da se bodo počutili prijetno. Če nimajo domače naloge, naj preberejo snov, ki so jo tisti dan jemali v šoli in jo tako utrdijo. Pri tem naj bodo čim bolj samostojni.

Prosti čas

Ne pozabimo na prosti čas. Tako otroci kot odrasli kljub vsem obveznostim potrebujejo prosti čas. Ob vsakodnevnem hitenju se nam hitro zgodi, da na to pozabimo. Če ne gre drugače, na vašem urniku določite termin, ki bo temu namenjen. Naj bo prosti čas pisan vsakemu posamezniku na kožo. ■



Foto: Deposiphotos



1. PODROBNOST: IZBOR

IZBEREMO SAMO 1 % NAJBOLJŠIH ZRN ARABICA Z 0 NAPAKAMI

Morda se to zdi zanemarljivo, a prav naša pozornost do podrobnosti nam omogoča, da vam lahko nudimo najboljšo kavo illy kjerkoli na svetu. Kakovost ljubi podrobnosti.



Espresso d.o.o., Tržaška 330, 1000 Ljubljana, T 01 422 88 88, www.espresso.si

LIVE HAPPILLY

Premikamo meje za bolnike.



Smo Sandoz,
vodilno farmacevtsko
podjetje v svetu za generična
in podobna biološka zdravila.
In smo Lek, pionirji farmacevtske industrije
v Sloveniji.

Naša strast so odličnost in vrhunska kakovost zdravil.
Navdušujejo nas biotehnološki postopki za razvoj in
proizvodnjo podobnih bioloških zdravil ter najvišji standardi
farmacevtske proizvodnje.

SANDOZ



Lek farmacevtska družba d. d.
Verovškova ulica 57
1526 Ljubljana, Slovenija
www.lek.si